

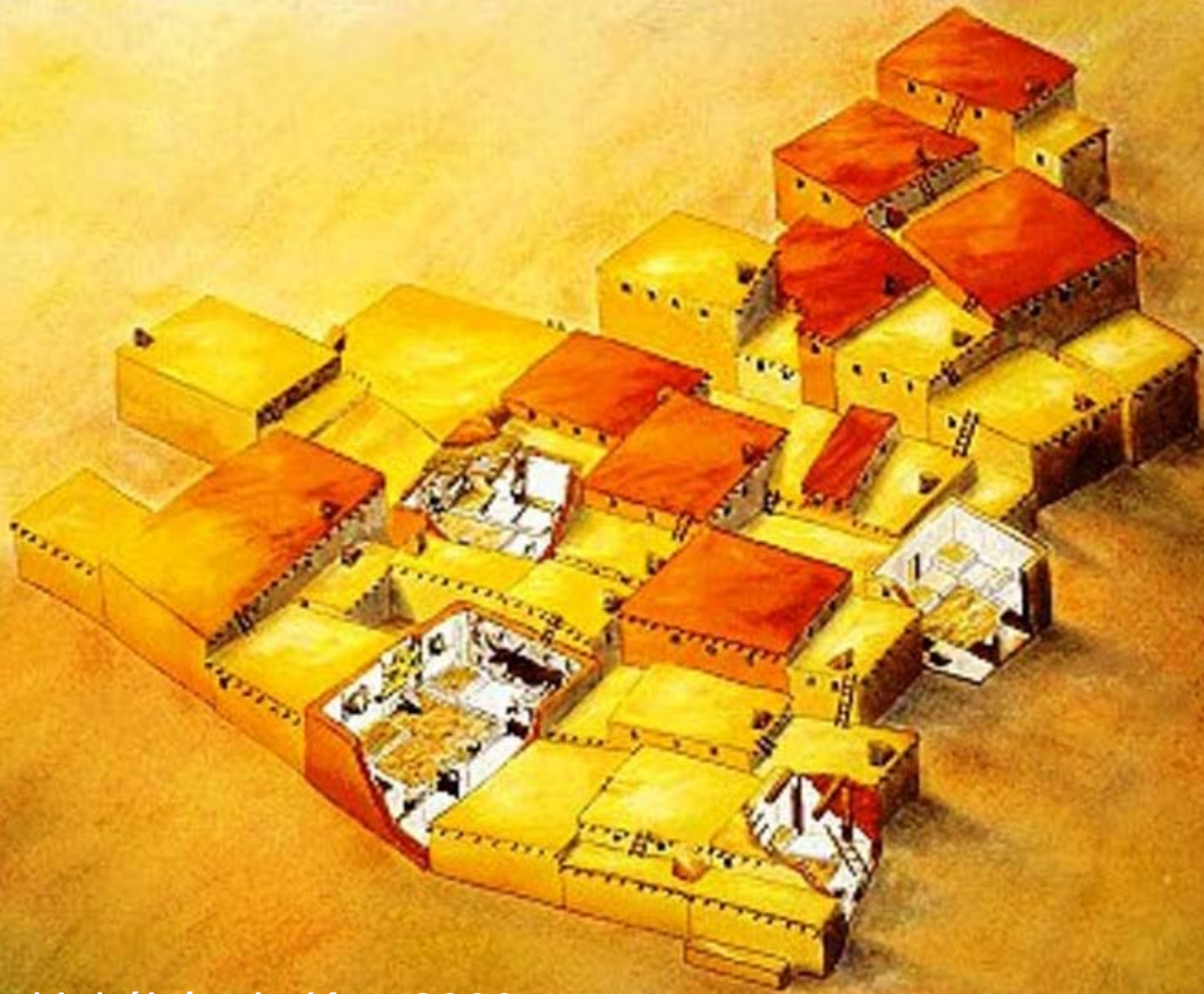
ÓSKOR

2

Stonehenge Bronzkor

Őskori lakóházak, Kr.e.6000

Willendorfi Vénusz

Kr.e.30 000

Bécs, Naturhistorisches Museum

Lausseli Vénusz
Kr. 30 000
Franciaország

Szegvár-Tűzkövesi
Újkőkor, Tiszai kult.
Szentés, Koszta József
Múzeum

Szkíta Aranyszarvas
Kr.e.400
Zöldhalompusztá
Nemzeti Múzeum

Őskori barlangfestmények Kr.e.15 000
Lascaux, Altamira

ÓKORI EGYIPTOM

Narmer Palette Hierakonpoliszi Nagy Paletta
Kr.e. 3000
Kairó, Egyiptomi Múzeum

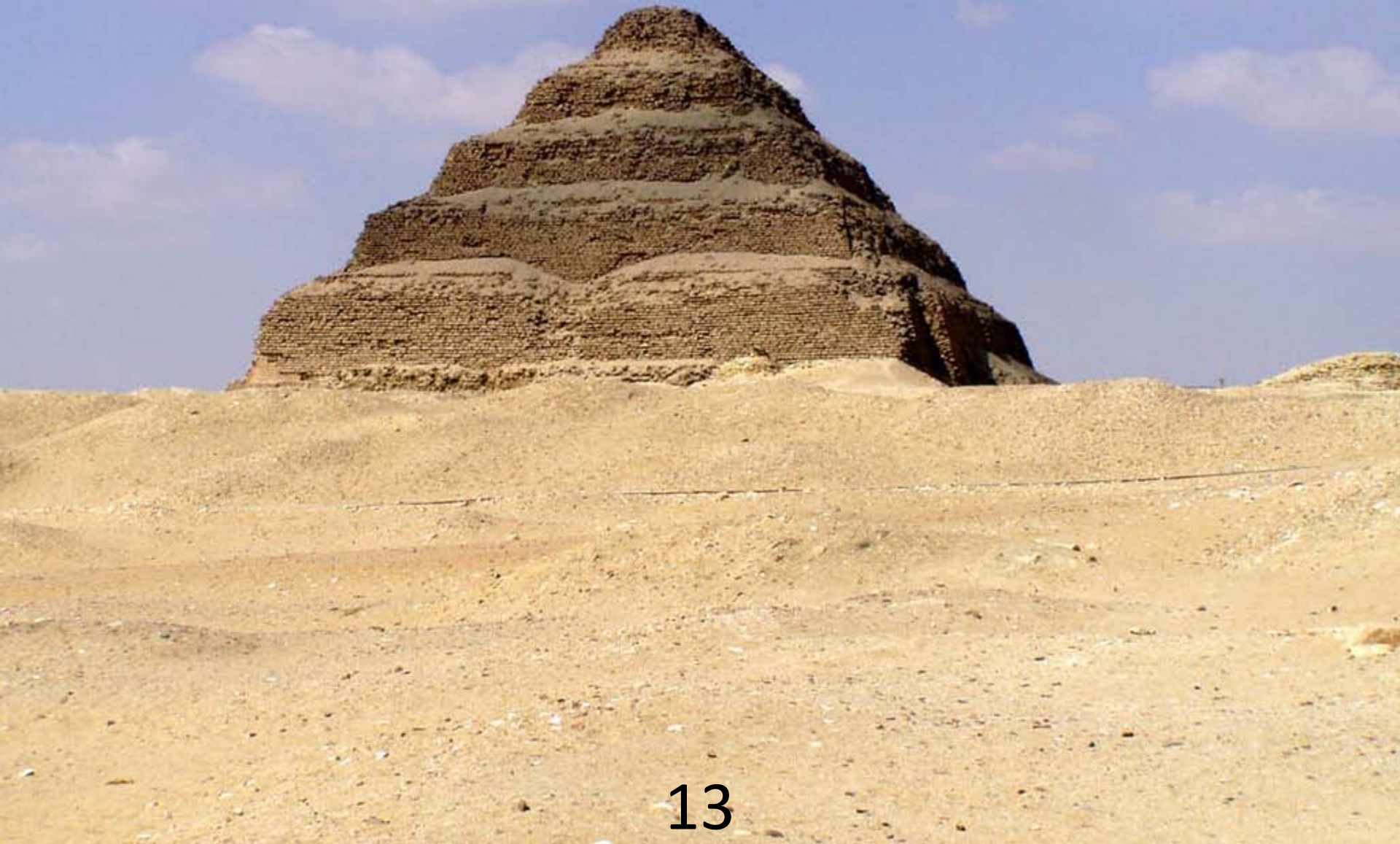
Palettákat festék dörzsölésre
használtak a Nagy Paletta
Egyiptom egyesítésének harcait ábrázolja

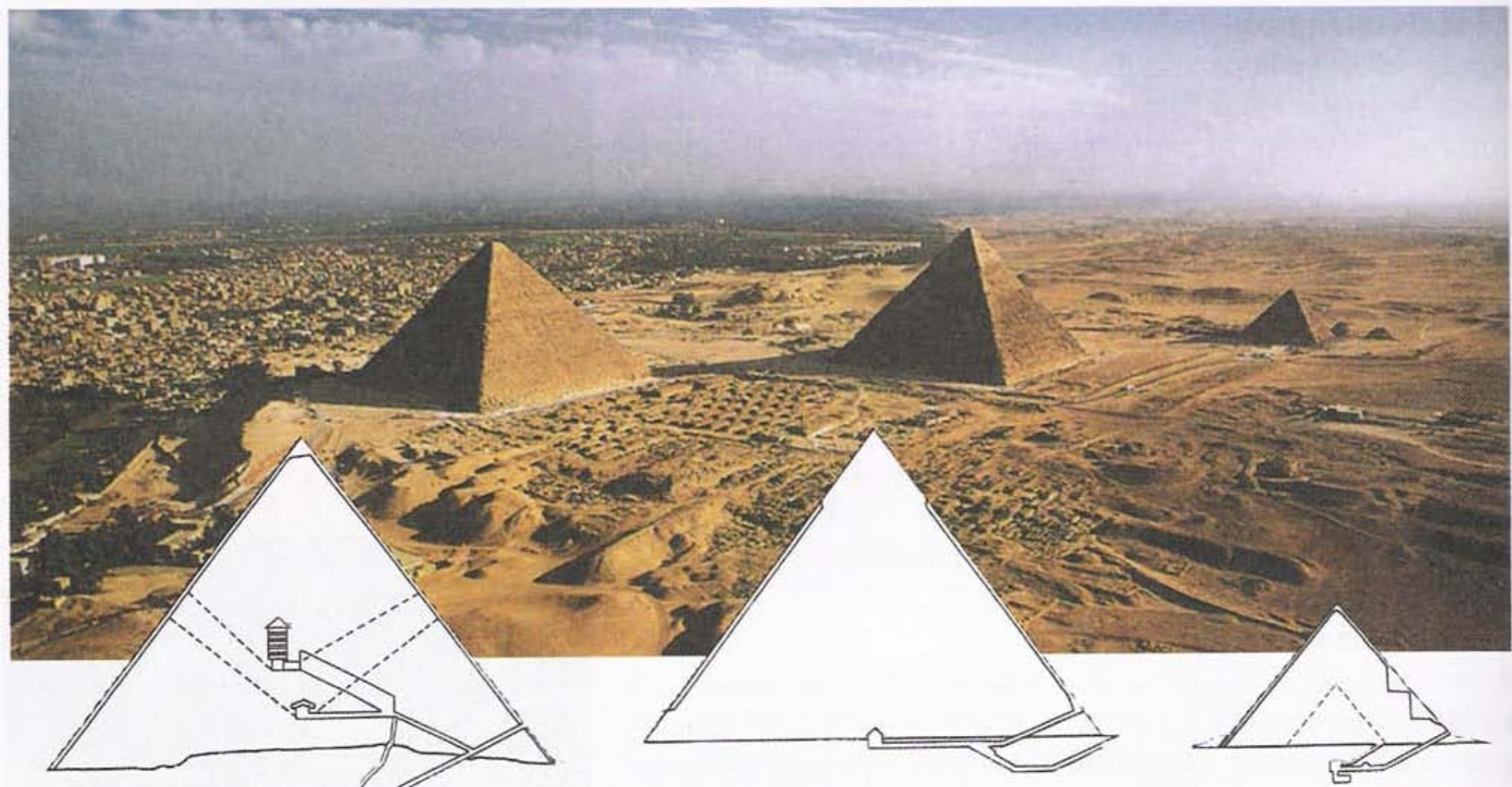
Dzsószér fáraó piramisa Kr.e.2700 Szakkara

Gízai piramisok, Kheopsz fáraó piramisa, Kr.e.2600-2500 Óbirodalom

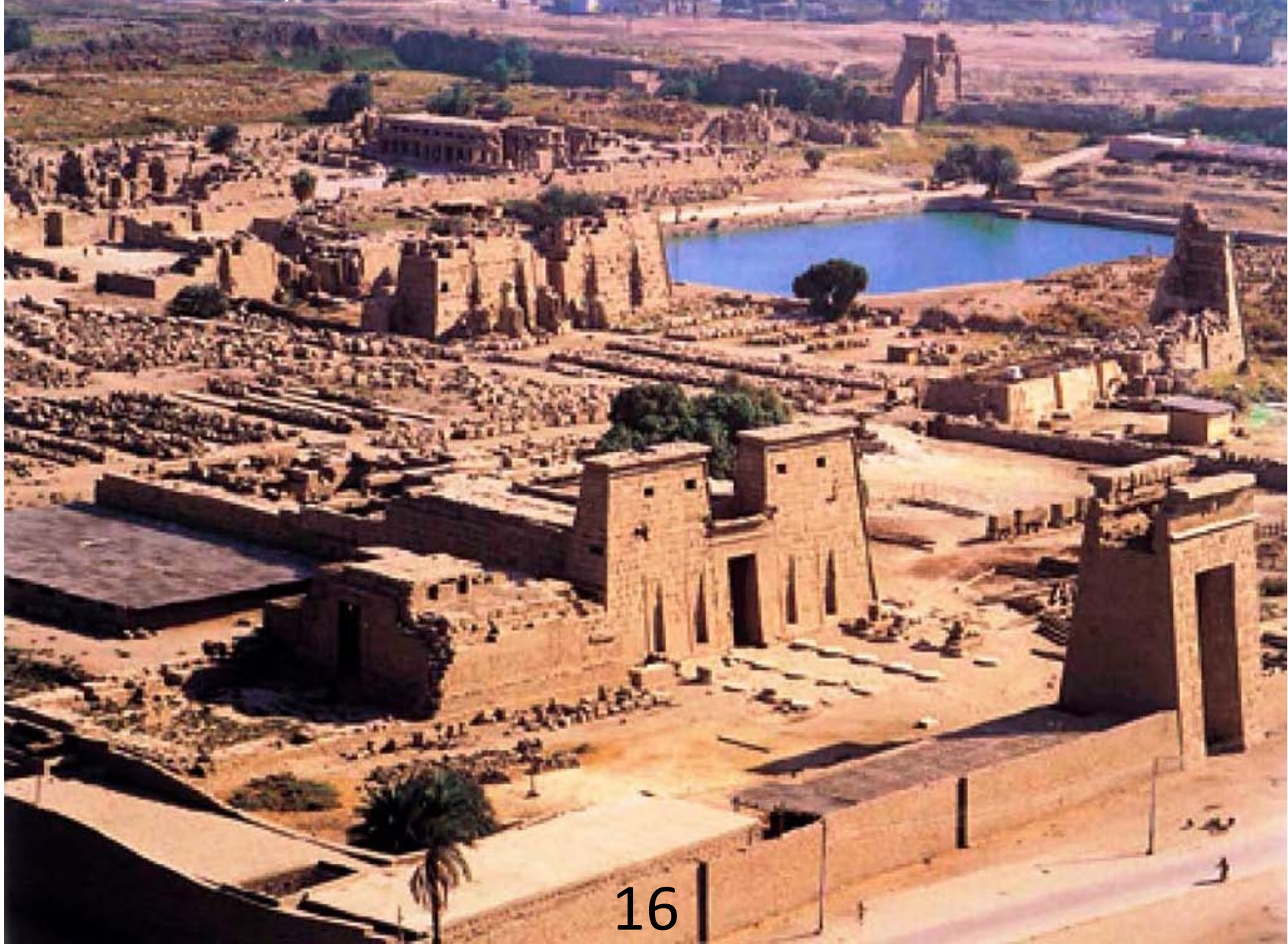

Gízai piramisok, Kheopsz, Khephrén, Mükerinosz fáraó piramisok, Kr.e2600

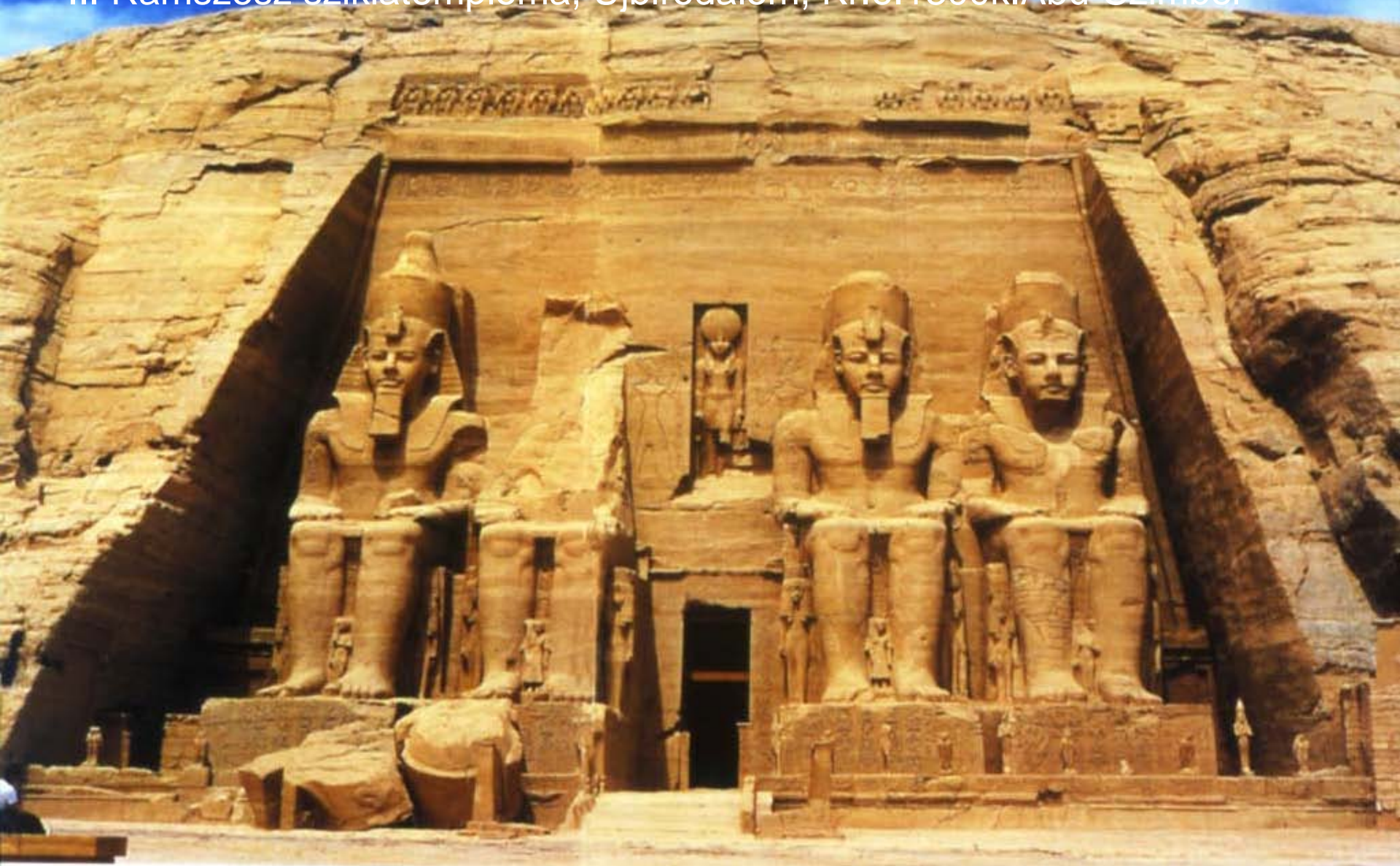

Ámon-Ré temploma, Középbirodalom, Kr.e.XVI-XII.sz. Karnak

II. Ramszesz sziklatemploma, Újbirodalom, Kr.e.1300k.Abu-Szimbel

Írnok, festett mészkő, Óbirodalom
Kr.e.III.ée
Párizs, Louvre

Falusi bíró, Óbirodalom

Kr.e.III.ée

Kairó, Egyiptomi Múzeum

Kephrén
Kr.e 2540-2505
Kairó, Egyiptomi
Múzeum

Mükerinosz-triász
Kr.e.2480
Kairó,
Egyiptomi
Múzeum

Anubisz szobra, Tutenchamon sírjából, Kr.e.1340, Kairó, Egyiptomi Múzeum

Echaton fáraó a családjával Kr.e.1360, Berlin, Staatliche Museen

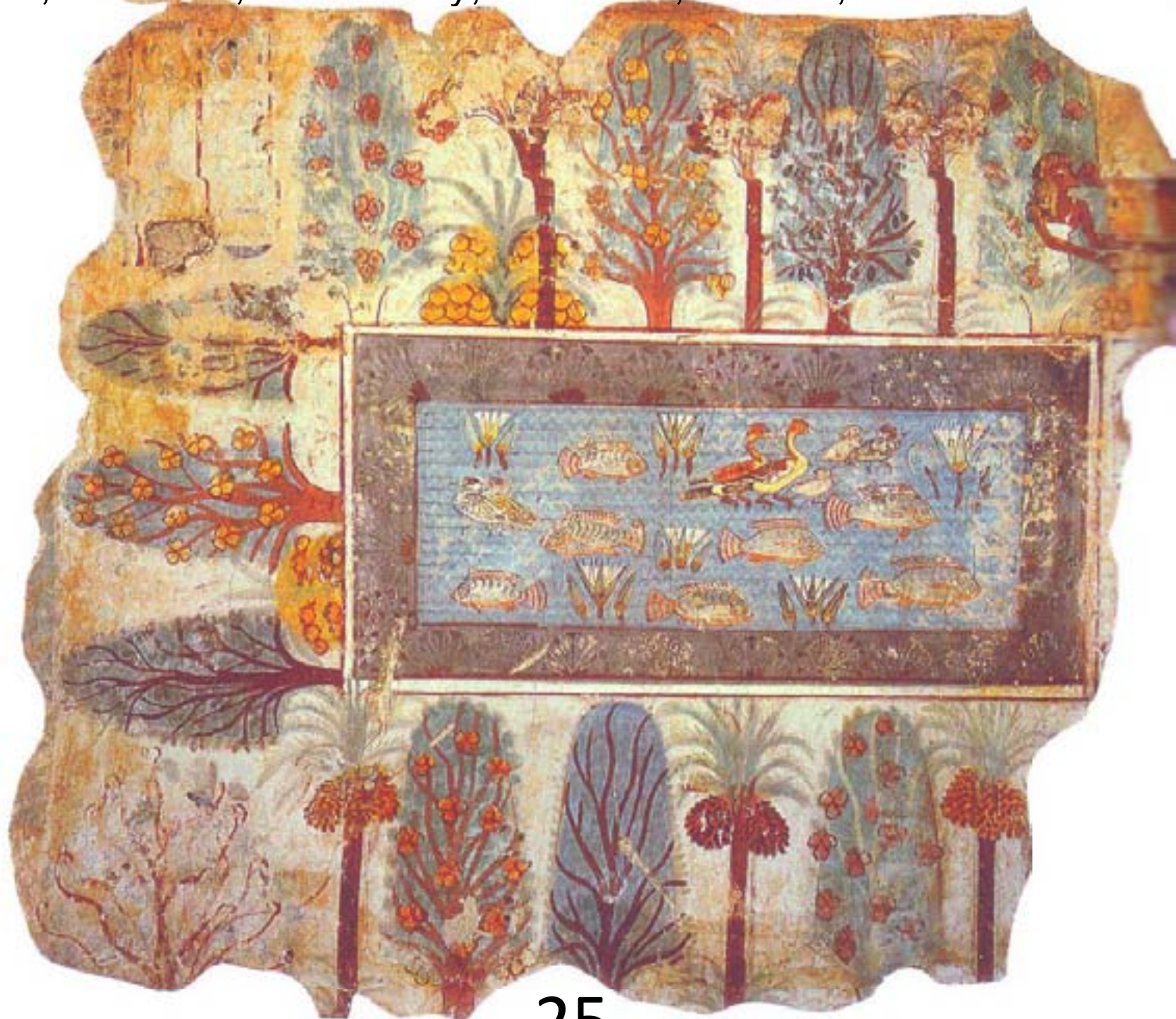

Medumi ludak, falfestmény, Óbirodalom, Kr.e.2550, Kairó,
Egyiptomi Múzeum

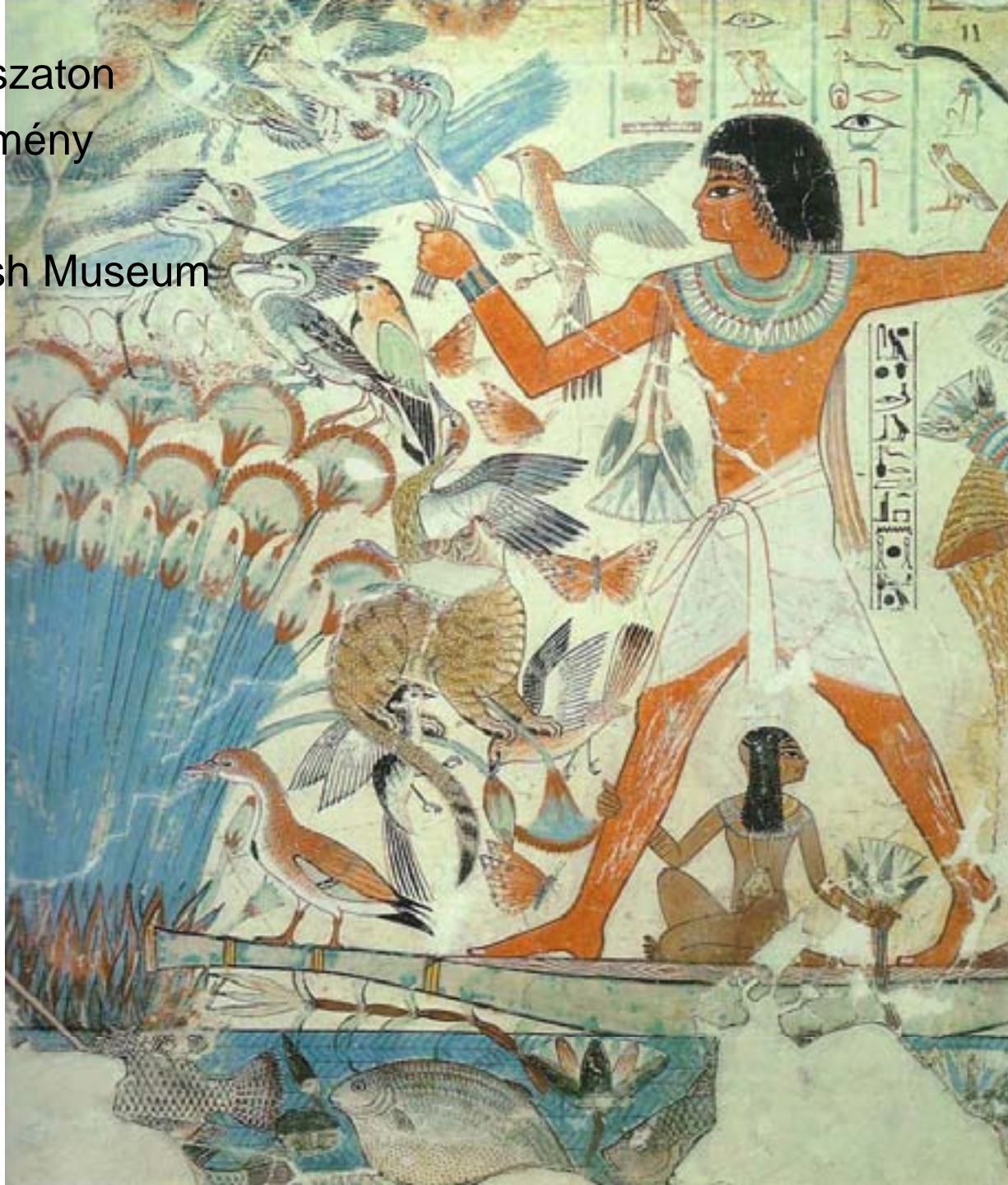

Halastó, thébai sír, falfestmény, Kr.e.1400, London, British Museum

A fáraó vadászon
thébai falfestmény
Kr.e.XIV.sz.
London, British Museum

Tutenchamon halotti maszkja

Kr.e.1340

Kairó

Egyiptomi Múzeum

Bútorok Tutenchamon sírletéből

A fáraó trónusa, Kr.e.XIV.sz. Kairó, Egyiptomi
Múzeum

Tutenchamon sírjában talált lelet, Nehbet keselyű mellédísz, Felső-Egyiptom keselyű istennőjét ábrázolja, Hórusz szemes mellédísz Nehpet és Udzsat Alsó-Egyiptom kobraistennője fog közre, Hórusz szeme a gyógyítást jelenti

ÓKORI MEZOPOTÁMIA

Zikkurat, Kr.e 2000, Ur városában

Lamassu a kapuőrző

démon

Kr.e.IX.sz.

New York, Metropolitan

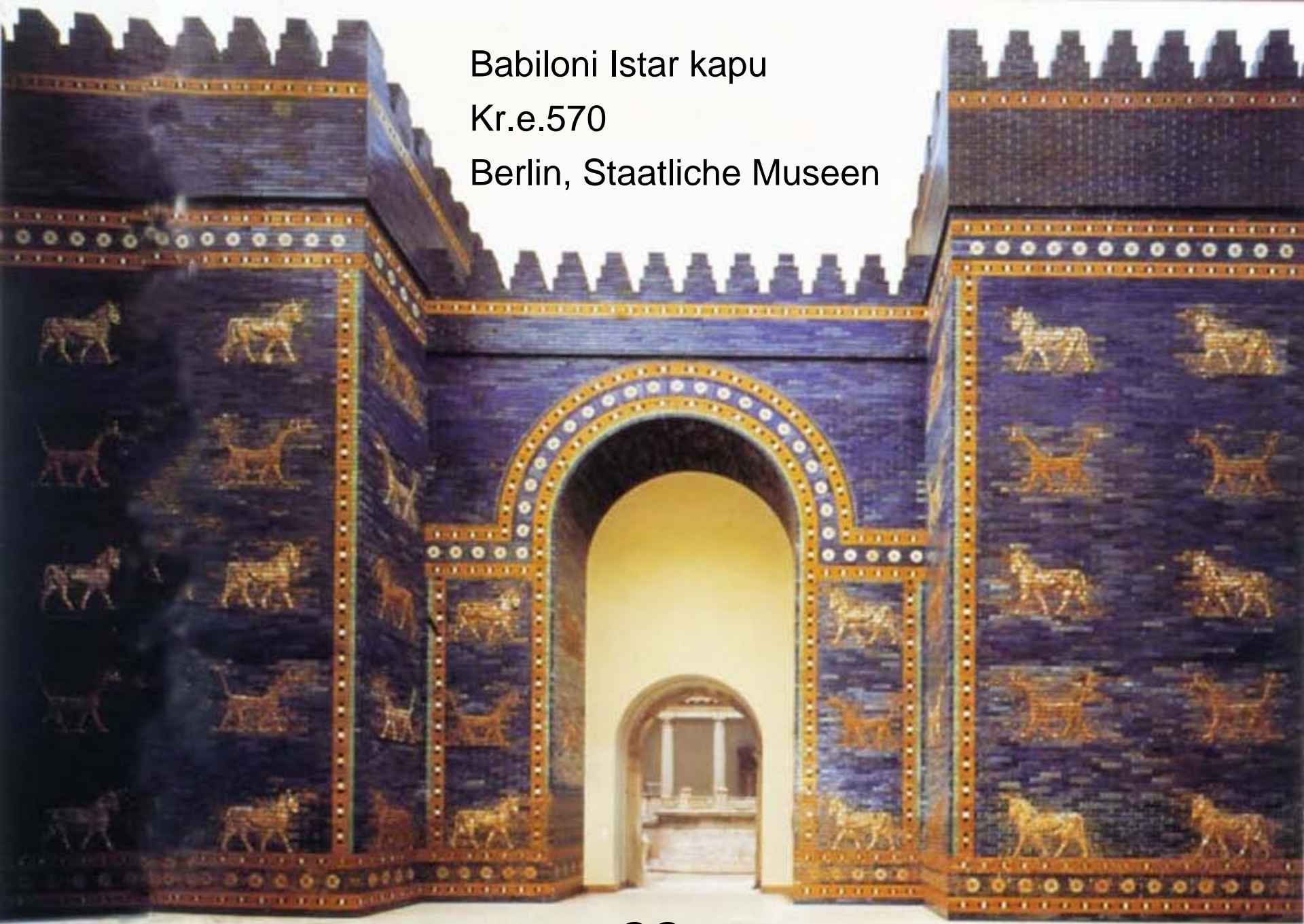

Babiloni Istar kapu

Kr.e.570

Berlin, Staatliche Museen

Alabástrom női fej

Uruk

Kr.e 2800

Bagdad,

Irak Múzeum

Bikafejes hárfa Ur városából

Kr.e 2500

Bagdad, Irak Múzeum

Gudea Lagas uralkodója
italáldozatot mutat be

Kr.e.2120

Párizs, Louvre

Sumér ékírásos tábla vagy pecsételöhenger Kr.e.2000 London, British M.

ÓKORI GÖRÖGORSZÁG

Knossoszi palota, Kréta
Kr.e. XVI.sz.

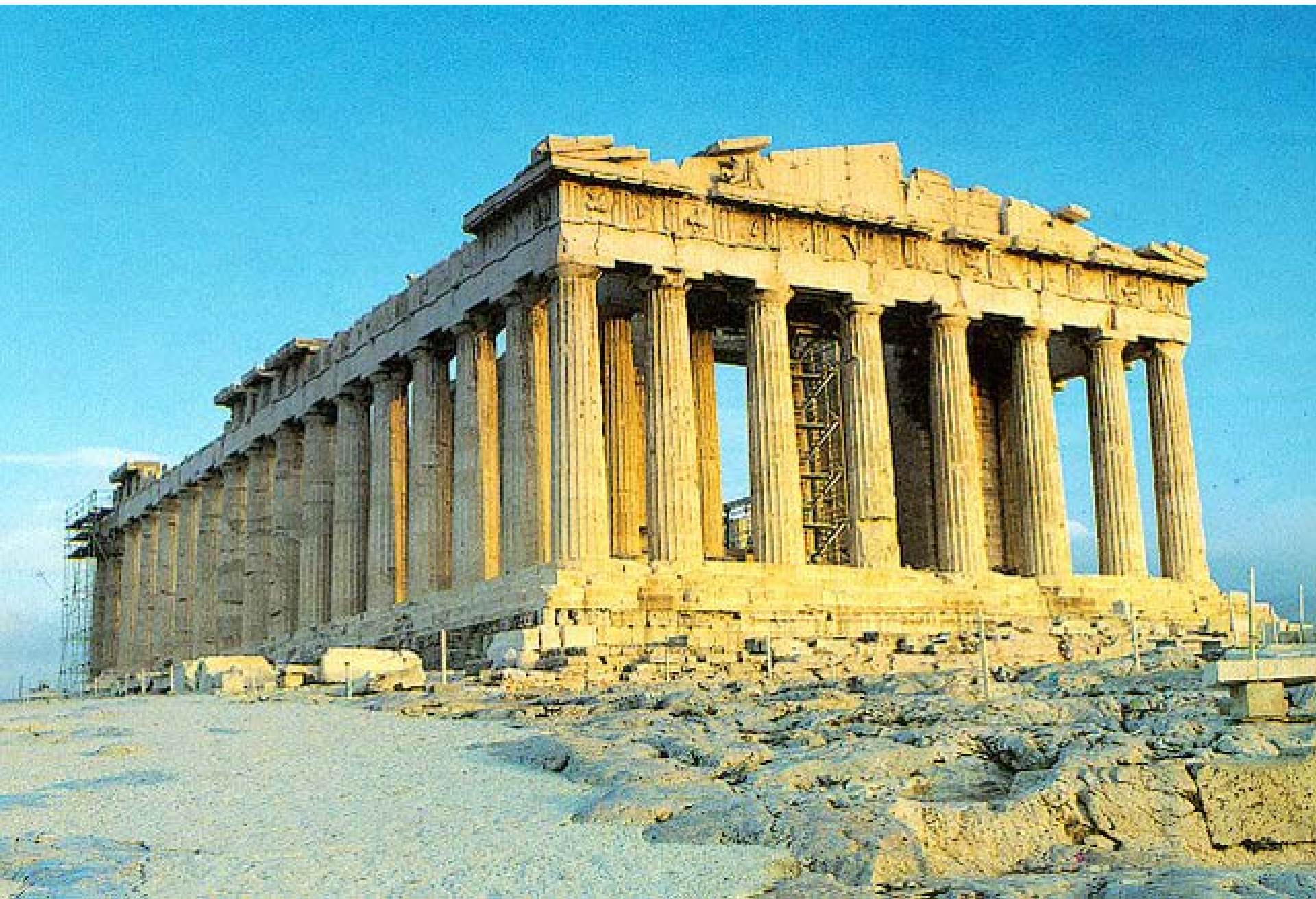
Mükénei Fellegvár, Kr.e. XVI. sz.

Athén
Partheon, Pheidiász, Kr.e.V.sz

44 tervező: Iktinosz és Kallikratész

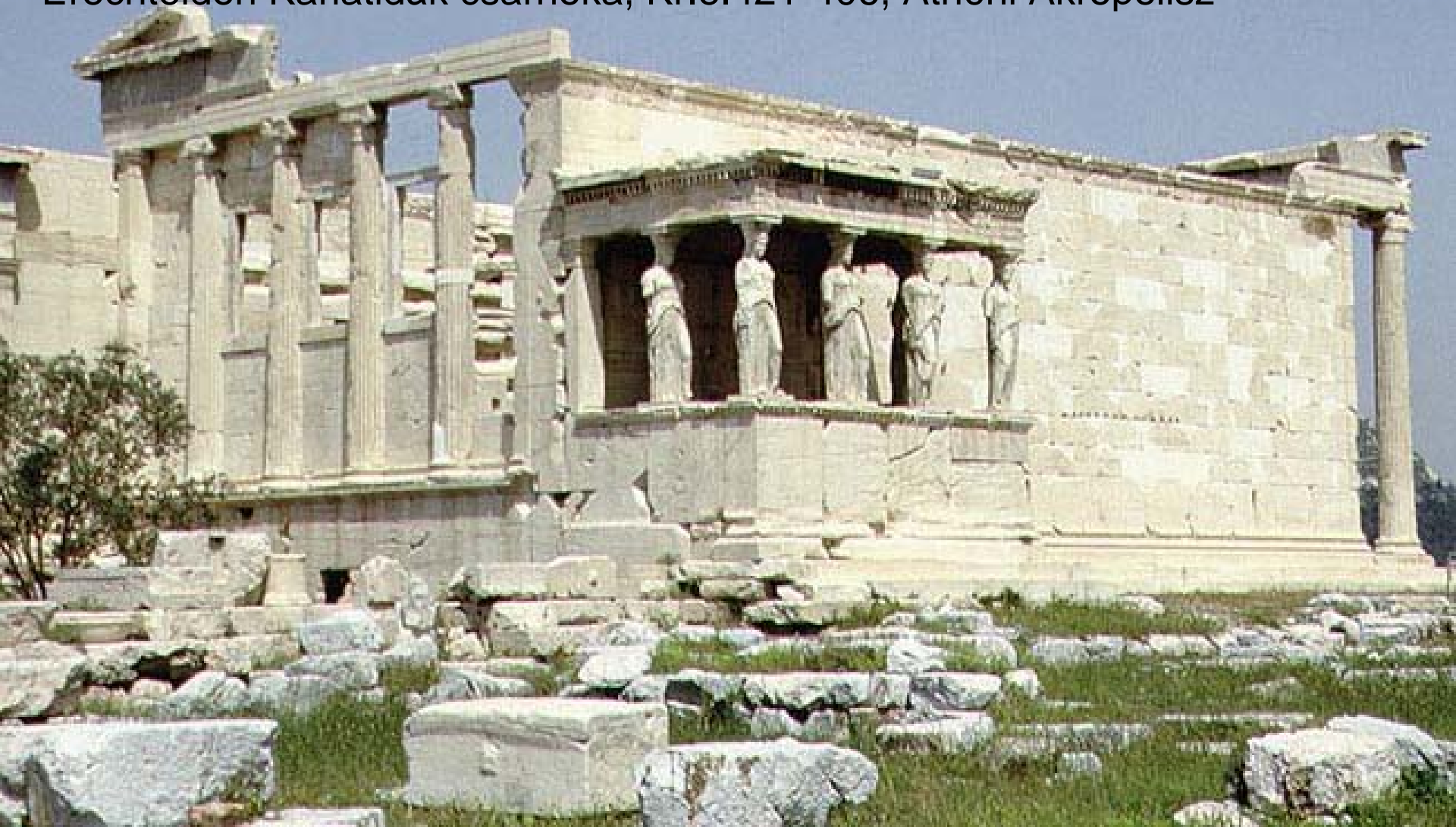

Görög Színház romjai, Kr.e.IV.sz. Epidauros

Niké templom

Erechteidon Kariatidák csarnoka, Kr.e.421-406, Athéni Akropolisz

Zeusz oltára, Kr.e.180. Berlin, Pergamon Múzeum

Auxerre-i istennő
Kr.e.650
Párizs, Louvre

Imádkozó tartásban
fogadalmi szobor

Anavüszoszi Kurosz
Athénból, Kr.e 530
Athén Nemzeti Múzeum

Kurosz szobor
Athénból
Kr.e.600
New York
Metropolitan
Múzeum

Müron: Diszkoszvető
római másolat-márvány
eredeti bronz
Kr.e.450
Róma, Museo Vaticano

Polükleitosz: Dorüphorosz

Lándzsavivő

Kr.e.450

Nápoly, Muso Nazionale

Praxitelész:Knidoszi

Aphrodité

Kr.e.360 római márvány
másolat

Róma, Vatikáni Múzeum

Delphoi kocsihajtó
Kr.e.470
Delphi Múzeum

Riaceai bronzszobrok
sportolók vagy mitológiai hősök
Reggio di Calabria,
Régészeti Múzeum

Quirinale Ökölvívó,

bronz

Kr.e.300-200

Róma

Palazzo Massimo

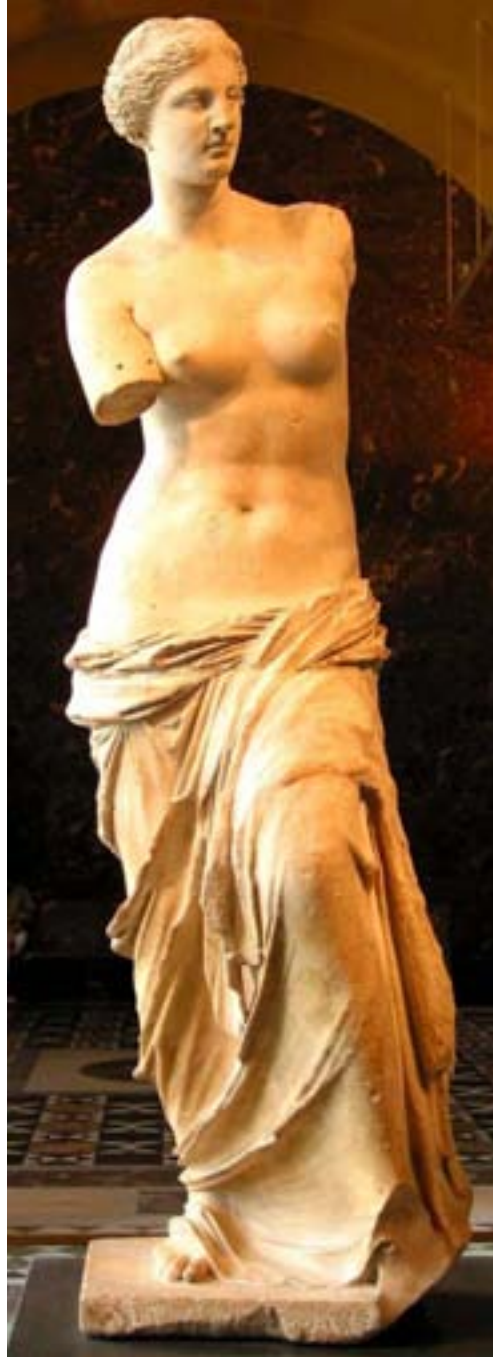

Milói Vénusz

Kr.e 130

Antiókhiai Alexandrosz

Párizs, Louvre

Szamothrakéi
Niké Kr.e 200
Párizs, Louvre

A győzelem
istennője

Laokoóns szobor
csoport

Kr.e.2.sz

Róma, Vatikáni

Múzeum

Athénodórosz
és Polüdórosz

Feketealakos váza
Kr.e.7.sz.
Párizs, Bibliotecque
Nationale

Vörös alakos kratér
Kr.e. V-VI. sz.
Párizs, Louvre

Orvietói kehely
Heraklsz és társai

Pergamoni Héphaiszteón padlómozaikja, Kr.e 150
Berlin, Staatliche Museen

ETRUSZK, RÓMAI

Etruszk sír, Cerveteri a holtak városa, kiterjedt nekropolisz

65 Etruszk sírszarkofág házaspárral, Kr.e.625 Róma, Museo Nazionale

Ficroni cista
Kr.e.300 Róma
kozmetikai szereknek
vagy ékszereknek

67 Capitolumi farkas, Kr.e.500, bronz, Róma, Capitolino Múzeum

Colosseum, 70-90, Róma

69 Pantheon, 118-128, Róma

Pantheon, 118-128, Róma

Casa Vettii
freskó
Vettiusok
Háza

72 Vesta templom, I. sz. Róma

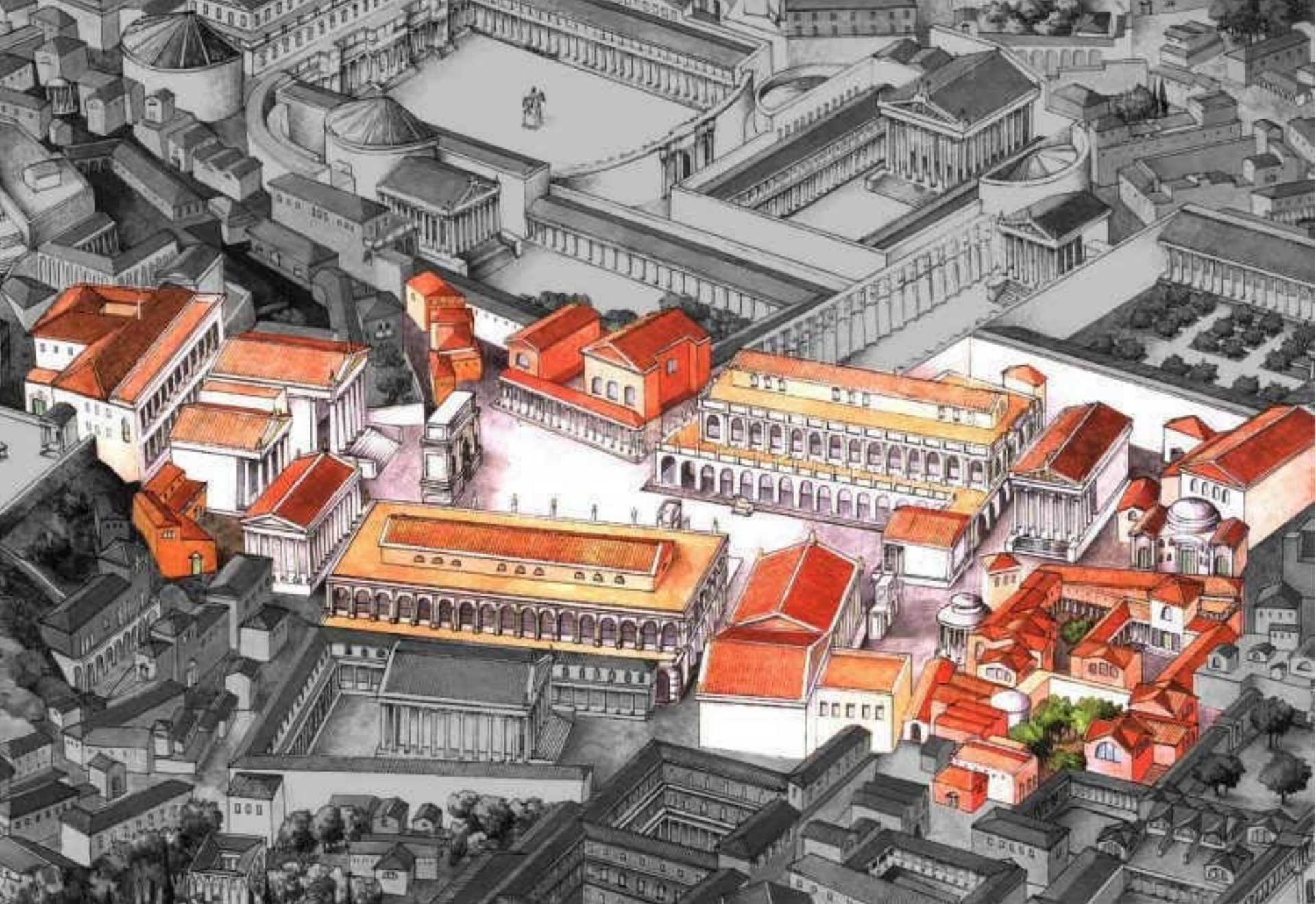
73 Pont du Gard, vízvezeték, Kr.e.XV. Nimes

Forum Romanum rekonstrukció

Traianus oszlopa
110.k. Róma

Constantinus diadalíve, 312-315, Róma

Augustus szobra I.sz.
Róma, márvány
eredeti bronz
Róma, Vatikáni Múzeum

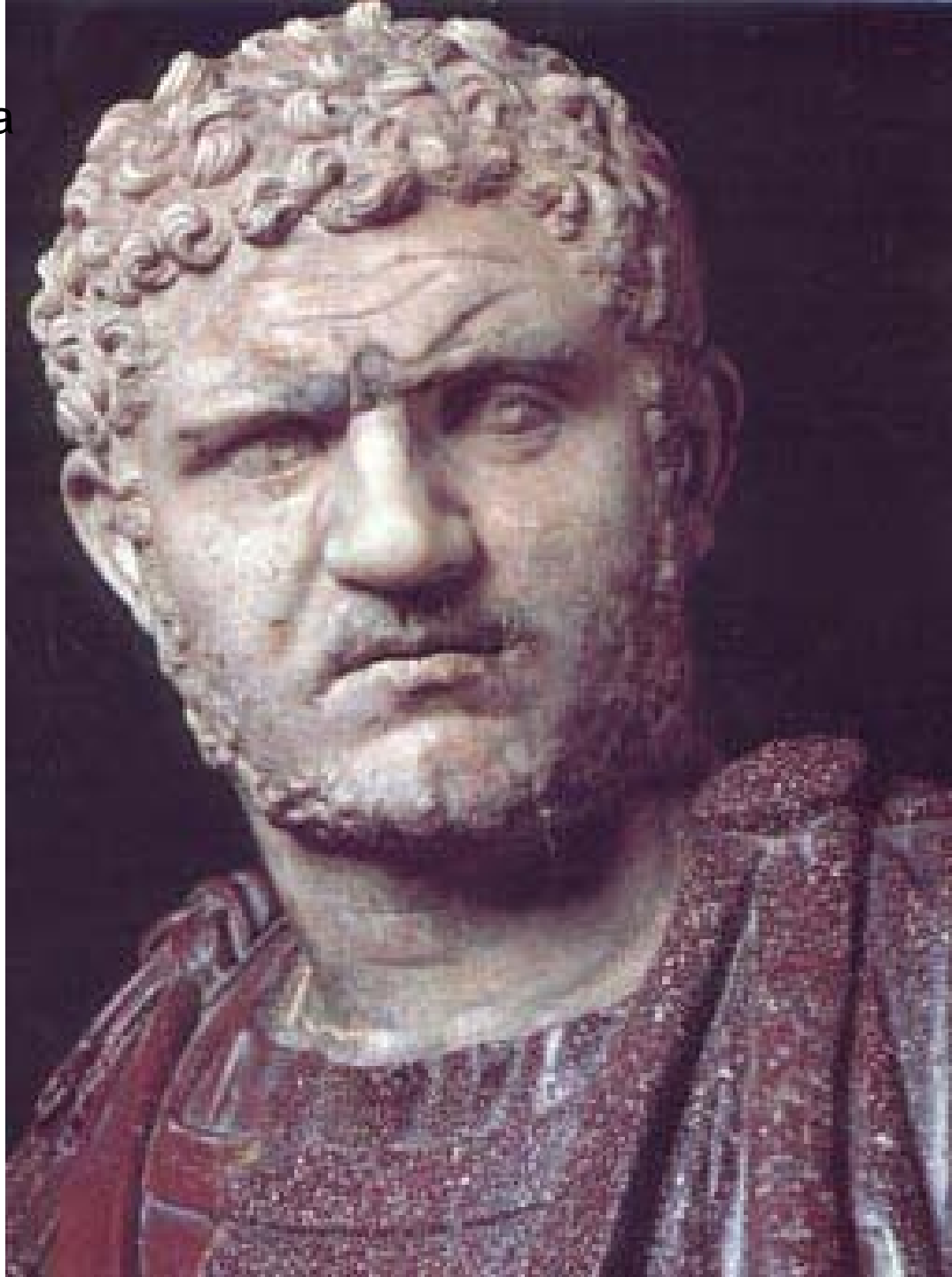

Marcus Aurelius, bronz, lovasszobra, 170, Róma, Muso Capitolino

Caracalla portréja
Kr.u. 212-215

Néro, mellszobra

Szemelé terhessége az első beavatási szertartás
Misztérium villa freskó, Kr.e.I.sz.

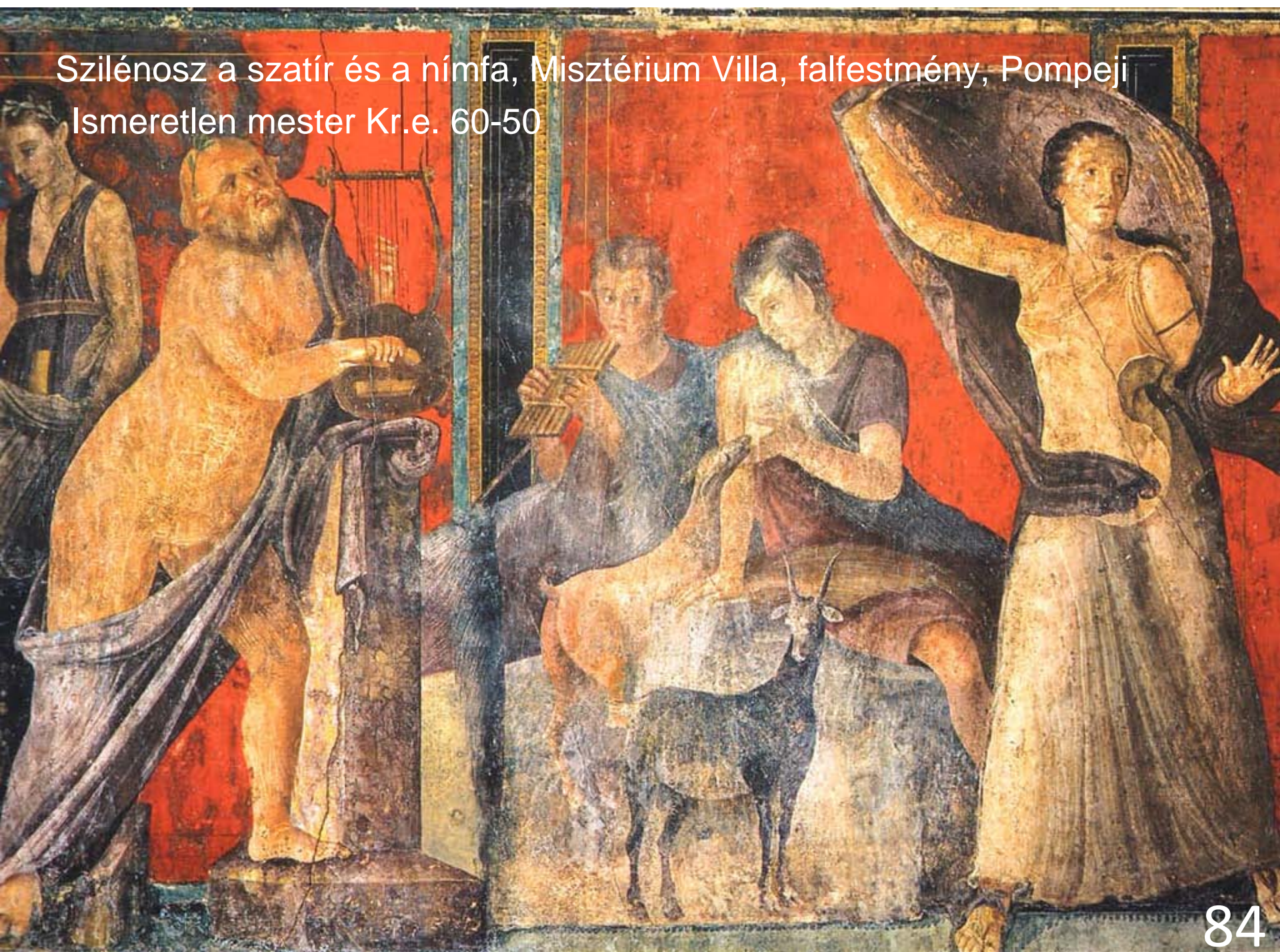

Misztérium villa falfestményei, Pompeji, Kr.e.I.sz. Villa dei Misteri

Szilénosz a szatír és a nímfa, Misztérium Villa, falfestmény, Pompeji
Ismeretlen mester Kr.e. 60-50

Amfiteátrum kettős színház

KORA KERESZTÉNY

Jó pásztor
Priscilla katakomba
Róma, 3. sz.

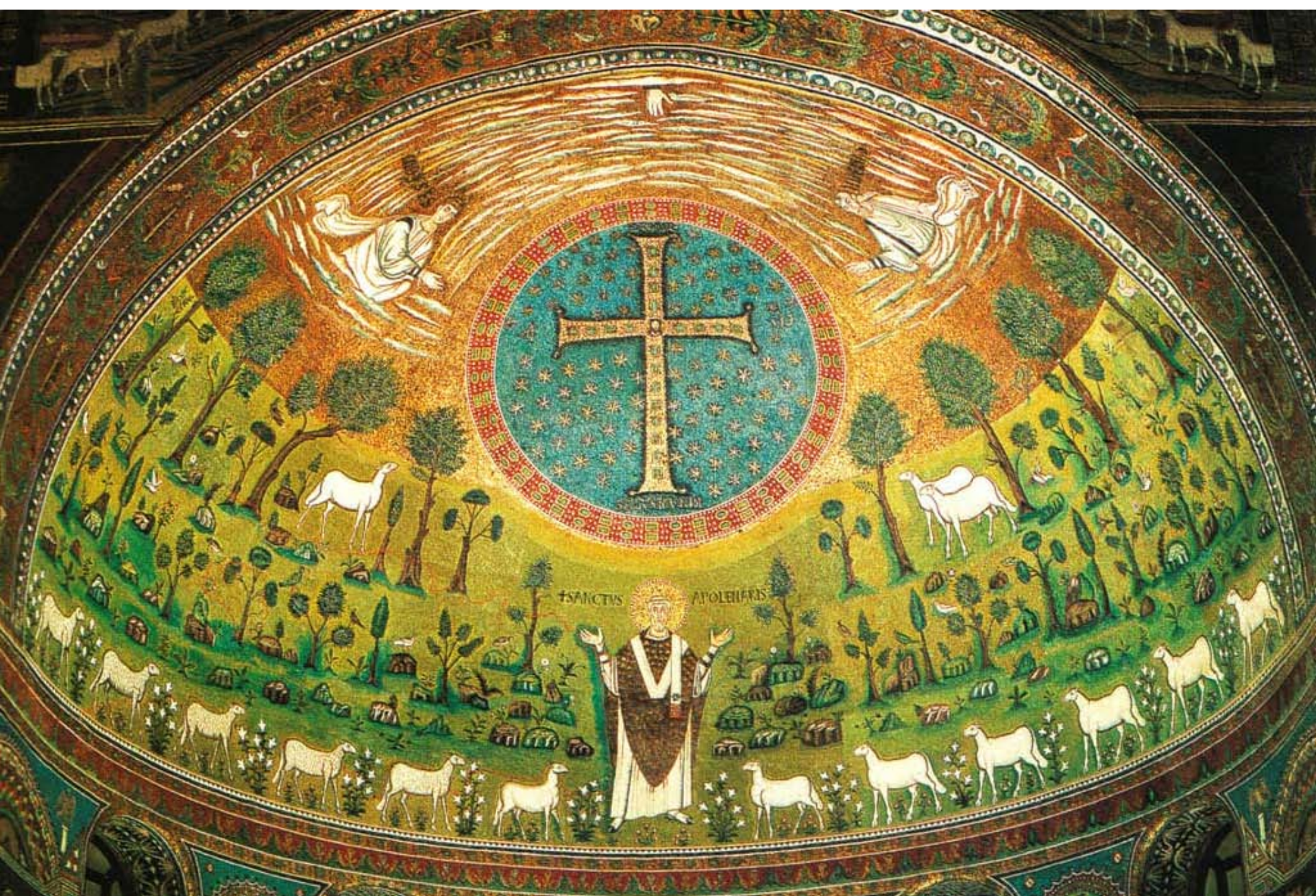

89 Santa Sabina, 422-432, Róma

90 San't Apollinare in Classe bazilikája, Ravenna, 549

91

Szent Apollinaris és a nyáj, előző templom apszis festmény, 535-549. Ravenna

92 Galla Placidia mauzóleuma, 5. sz, Ravenna

San Vitale
templom
532-547
Ravenna

San Vitale, Krisztus Kozmokrátor és két angyal és Szent Vitus, apszis mozaik, Ravenna

95 Jó pásztor mozaik, V.sz. Ravenna, Galla Placidia

96 Szent Pál bazilika, Róma, itt temették el Szent Pált

Basilica Papale di Santa Maria Maggiore
Szűz Máriáról elnevezett legnagyobb
katolikus templom Rómában

Isd. előző

Maximianus püspök trónja fa és elefántcsont 550
Ravenna
Érseki Múzeum

100 Háromkirályok, mozaik, 550, Ravenna, San Apollinare Nuovo

Jézus Pilátus előtt
Rossanoi Codex
Purpureus lapja
VI. sz.
Rossano katedrális

102 Szentek menete, San Apollinare Nuovo, 560, Ravenna, főhajó déli oldala

Durrowi Kódex

7. sz.

Kellsi Kódex

8. sz.

Dublin

Trinity College

NÉPVÁNDORLÁS

Galgóci tarsolylemez

X.sz.

MNM

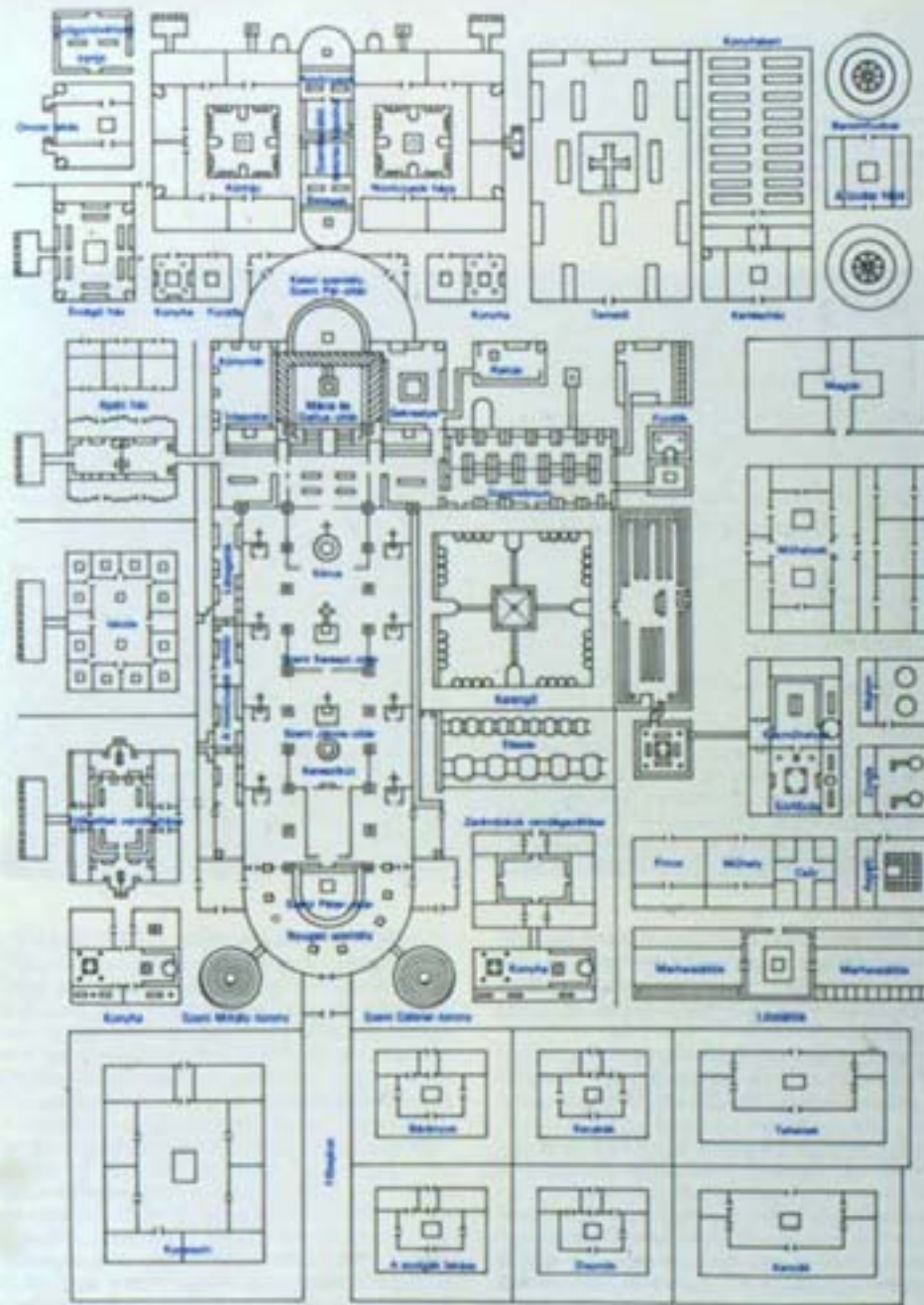
Nagyszentmiklósi kincs

800

Bécs, Kunsthistorisches M.

Sankt gelleni
kolostor tervrajz
830
Sankt Gallen
Könyvtár

A Sankt Gallen-i kolostor alaprajza egy 820 körül készült rajz alapján (Svájc)

Szarmata korongos
fibula, III. sz.
MNM

Germán sasfibula, VI. sz. Nürnberg, Germanisches Nationalmuseum

Avar szíjvég pl. klárafalvi, Szeged, Móra Ferenc Múzeum

112 Fejedelmi szablya markolata, Attila kard, X. sz. Bécs, Schatzkammer

László Gyula rajza, Honfoglaló magyarok öltözete

Honfoglaló magyarok öltözete
László Gyula rajza

BIZÁNC

Hagia Sophia, VI.sz. Konstantinápoly

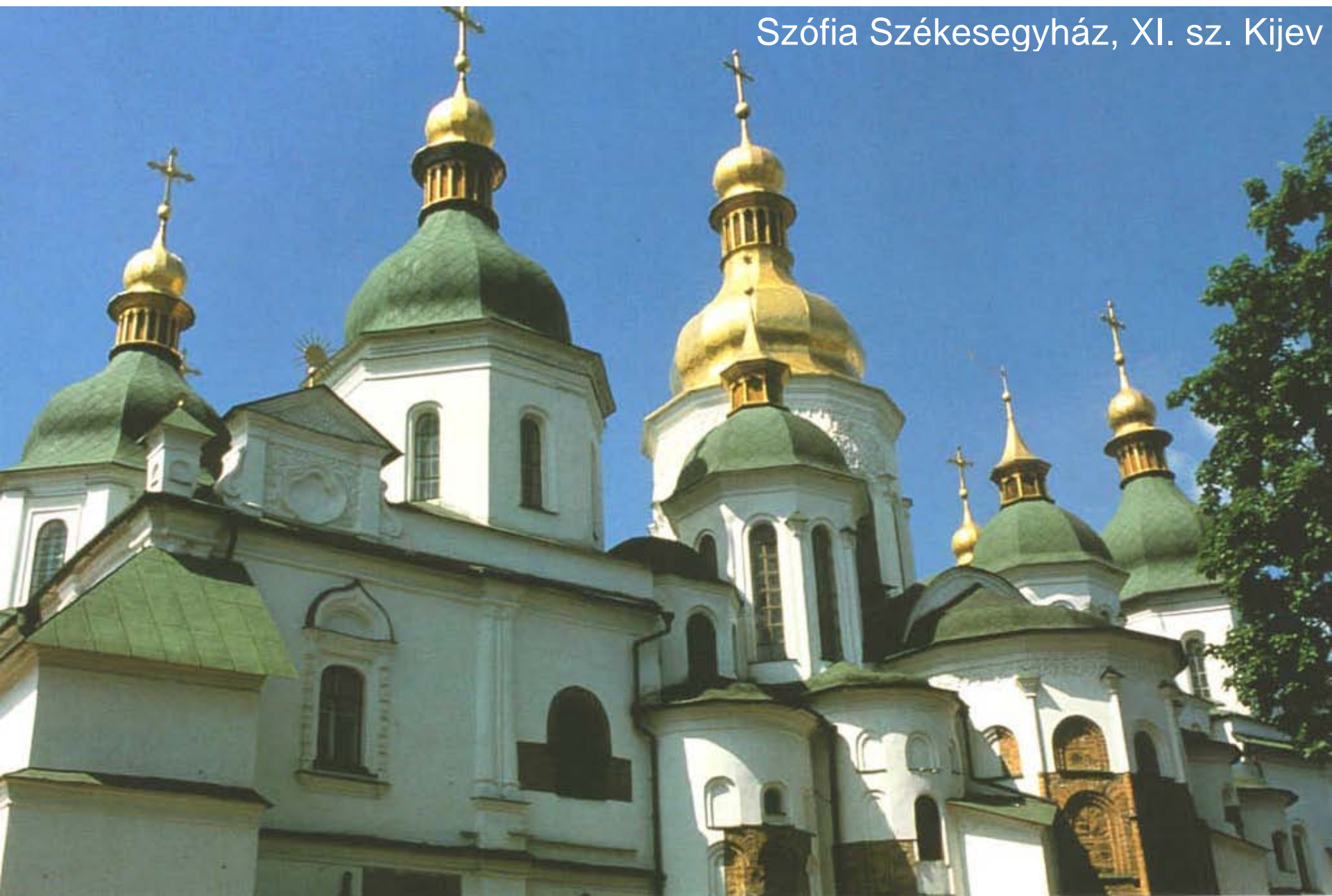
117 San Vitale 532-547

San Vitale mozaikja, Justinianus császár és kísérete, 574, Ravenna

Krisztus és
Abu Menas
ikon, VI. sz
Párizs, Louvre

Nikopeia Istenanya

10.sz Velence

Szent Márk

Székesegyház

Istenanya gyermek
Jézussal és két
angyallal 13.sz
tempera, fára
Washington
National Gallery of
Art

Andrej Rubljov:
Szentháromság,
Troica
1430 tempera
Moszkva
Tertyakov Képtár

Szaurotéka
ereklyetartó

Szaurotéka

X.sz

Limburg,

Székesegyházi

Kincstár

ROMANIKA

Akeni Dóm
Paltskapel

Maria Laach bencés főtemplom, XI-XIII.sz Koblenz mellett

Pisai dóm, XI-XIII.sz

Pontigny-i ciszterci templom, 1140-1170

Szt. Mihály
templom, 1033.
Hildesheim

Szent Mihály templom

131

Hildesheim, 1033

Szent Mihály templom
1033 Hildesheim

Bencés apátsági templom, XIII.sz

Ják

Bencés apátsági templom, XIII.sz, Ják

Ciszterci templom, XIII.sz. Bélapátfalva

Csempeszkopácsi plébániatemplom, XIII.sz

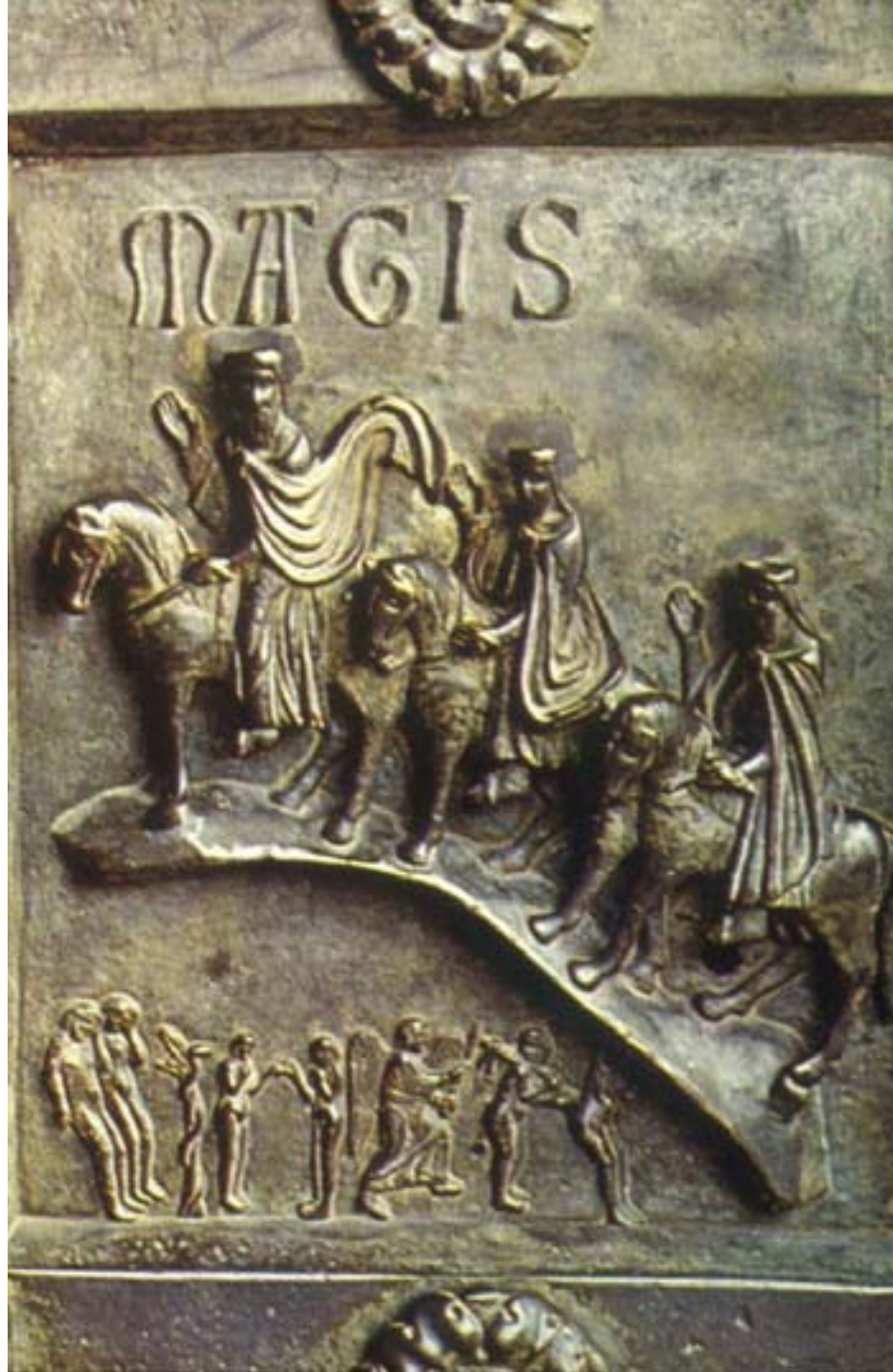

137 Szent István szarkofágja XI.sz, Székesfehérvár, István Király Múzeum

Háromkirályok
dombormű XII.sz
Pisai dóm
bronzkapuján

Maistas Domini
1123
Clemente apszis
Barcelona,
Katalán Múzeum

Koronázási palást
XI.sz
MNM

Bayeux-i kárpit, 1080, Bayeux, Bibliothèque Municipale

Szent Korona
XI-XIII.sz
Parlament

Királyfej Kalocsáról

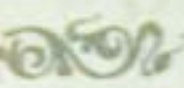
XIII.sz

MNG

Winchesteri biblia
H iniciálé
1150-1160
Winchester
Cathedral Library

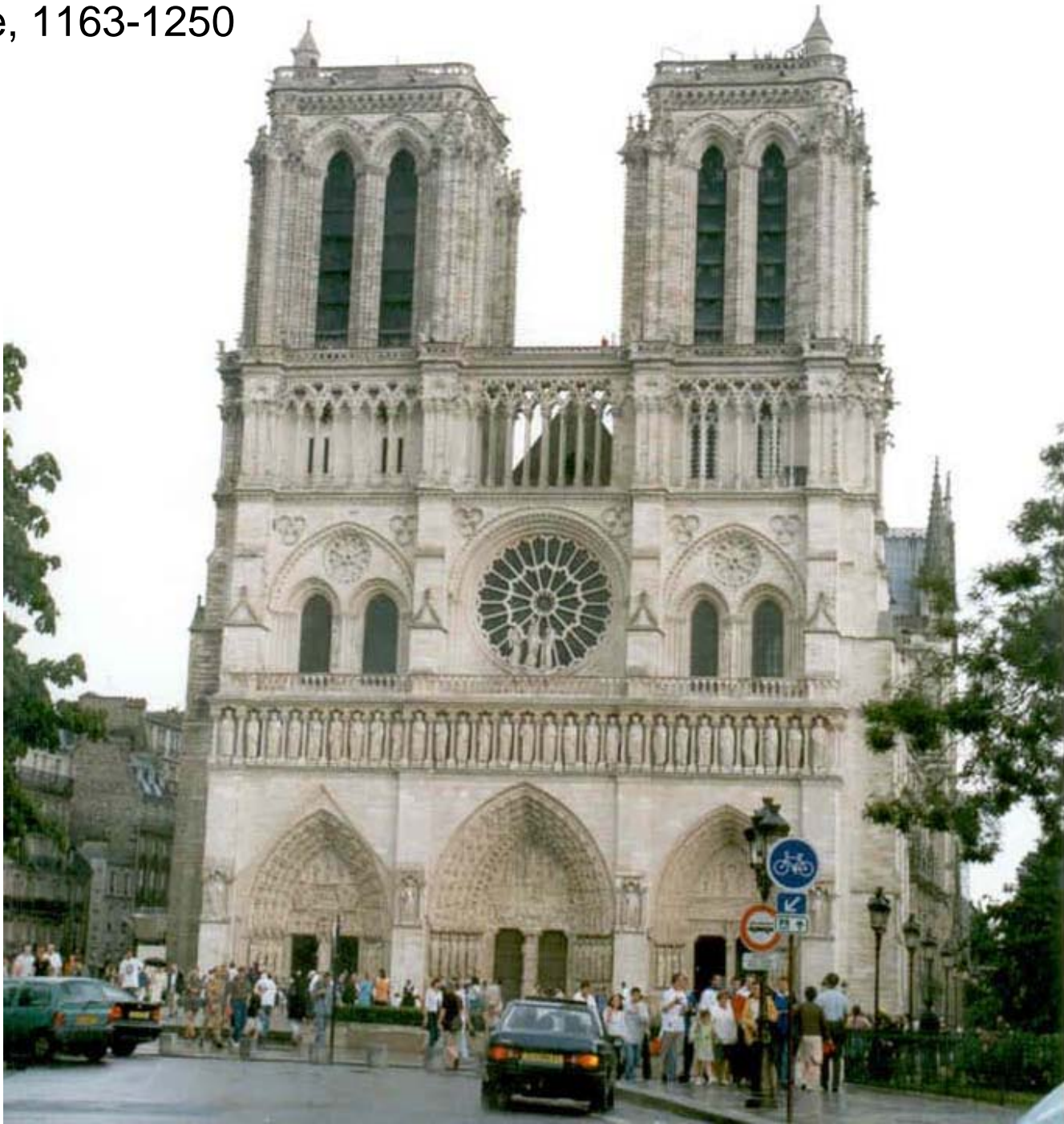
INCIPIIT LIBER ELLES
MOTH. QVI GREEDI
CITUR EXODUS:

GÓTIKA

Notre Dame, 1163-1250
Párizs

148 Amiens-i székesegyház 1236-1389

Amiens-i székesegyház
1236-1389

Chartres-i székesegyház

1194-1220

150

Ca d'Oro palota

XV. sz

Velence

Westminster Abbey
1065

153

154 Cambridge-i King's College Chapel 1446-1515

Cambridge-i
King's Chapel
College
1446-1515

Szent Vitus
székesegyház
XIV.sz
Prága

Szent Vitus
székesegyház
XIV.sz
Prága

Nyírbátori
református
templom
XV.sz

Veleméri templom XIV.sz

Nagyboldogasszony
templom

161 Vajdahunyad vár, XV.sz, Vajdahunyad

Kassai
Szent Erzsébet
templom
déli kapuja

Utolsó ítélet
Kassa
Szent Erzsébet
templom északi
kapuja, XV.sz

Uta és Ekkhard, 1250
Naumburg dóm

Veit Stoss:
Mária oltár
1477-1483
Mária templom
Krakkó

Kolozsvári Márton
és György:
Szent György
bronz szobor
1373. Prága
Národni Galeri

Chartres-i
katedrális üveg-
ablakai, XIII.sz
Mária halála

Cimabue: Trónoló Madonna
XIII.sz. Firenze, Uffizi

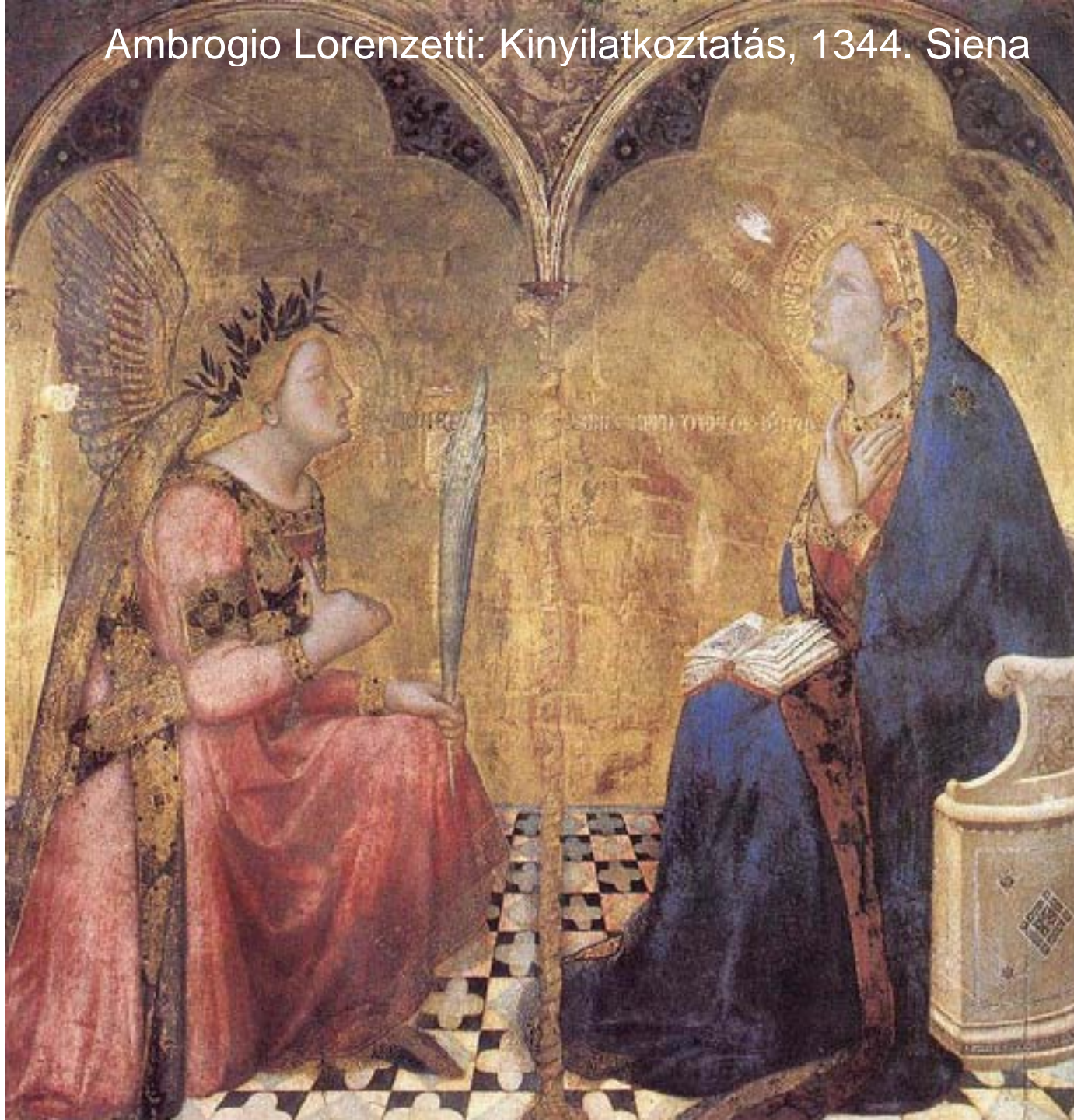

Duccio: Maesta 12.sz. Siena főoltár, selyemzászló

Ambrogio Lorenzetti: Kinyilatkoztatás, 1344. Siena

Giotto: A szűz születése

Giotto: Szent Anna látomása freskó a padovai Scrovegni kápolnából

Giotto: Jézus siratása, 1304-1306- Padova, Capella dell'Arena

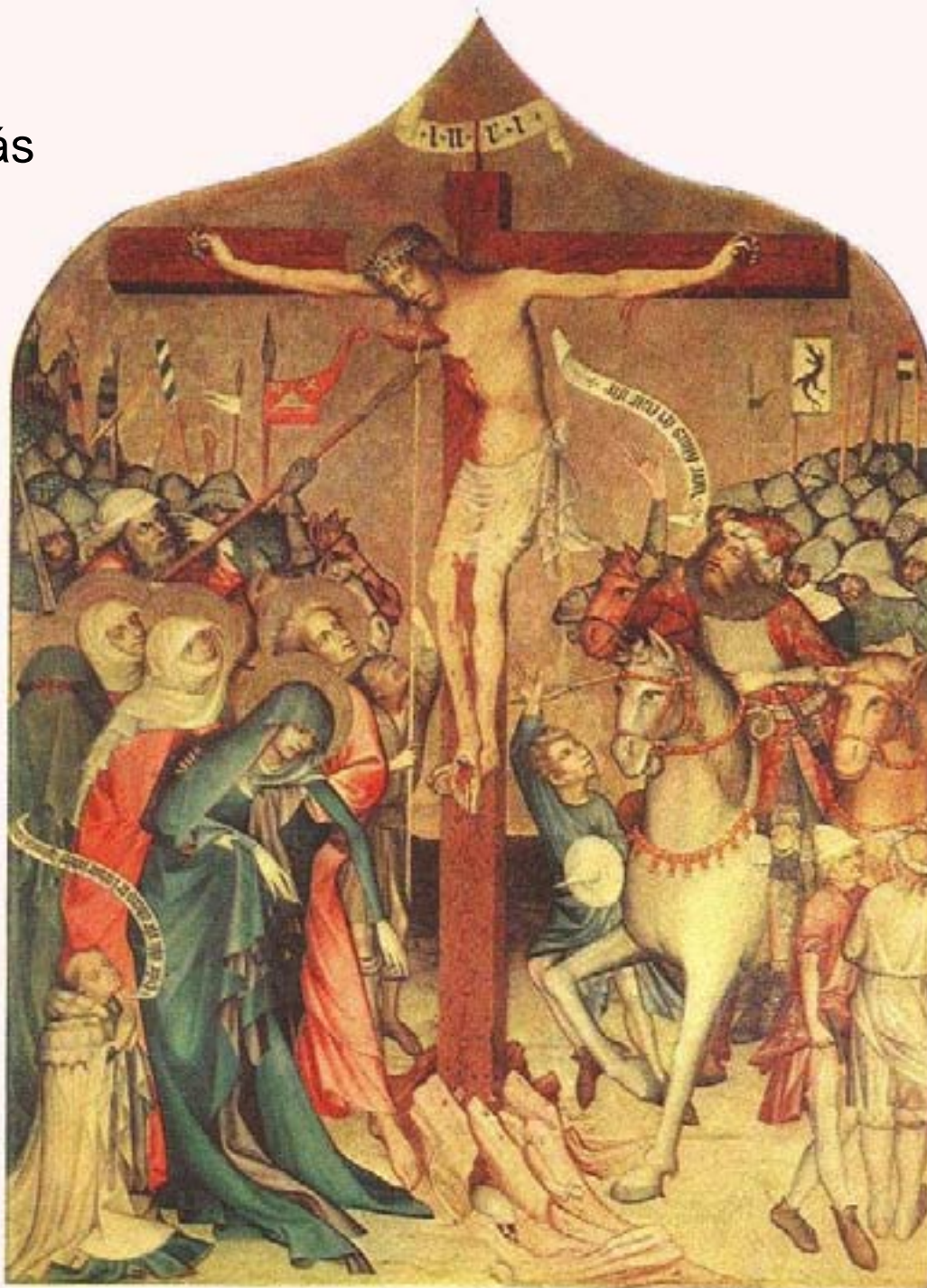

Simone Martini, Lippo Memmi: Angyali üdvözlet, 1323.
Uffizi, Firenze

Kolozsvári Tamás
Kálvária 1427
Esztergom
Keresztény
Múzeum

M.S. Mester: Mária és Erzsébet találkozása 1508. MNG
selmecebányai oltárkép

M.S.Mester:

Kálvária

1500-10

Tempera

Esztergom

Keresztény Múzeum

Lócsei Pál: Szent
Jakab templom
főoltára 1508-1517

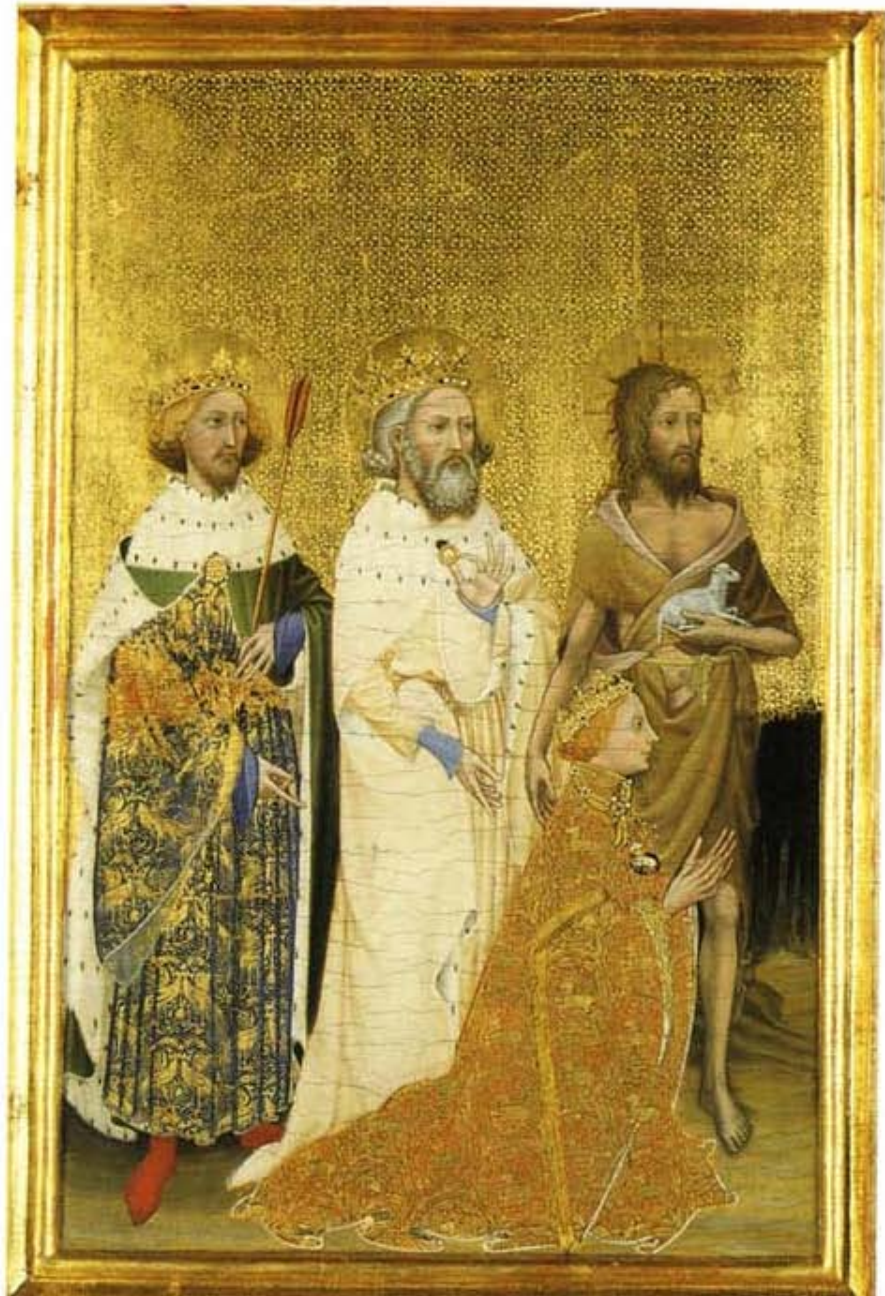

Lőcsei Pál: Szent
Jakab templom
főoltára 1508-1517

180 Wilton diptych, 1400, London National

Avignoni Pietá, XV.sz Párizs, Louvre

Limbourg fivérek:
Május, Berry herceg
hóráskönyvéből

Magyar Anjou
Legendárium
XIV.sz

Képes Krónika

1360

OSZK

Szent László
fej ereklyetartó
1425
Győr
Székesegyház

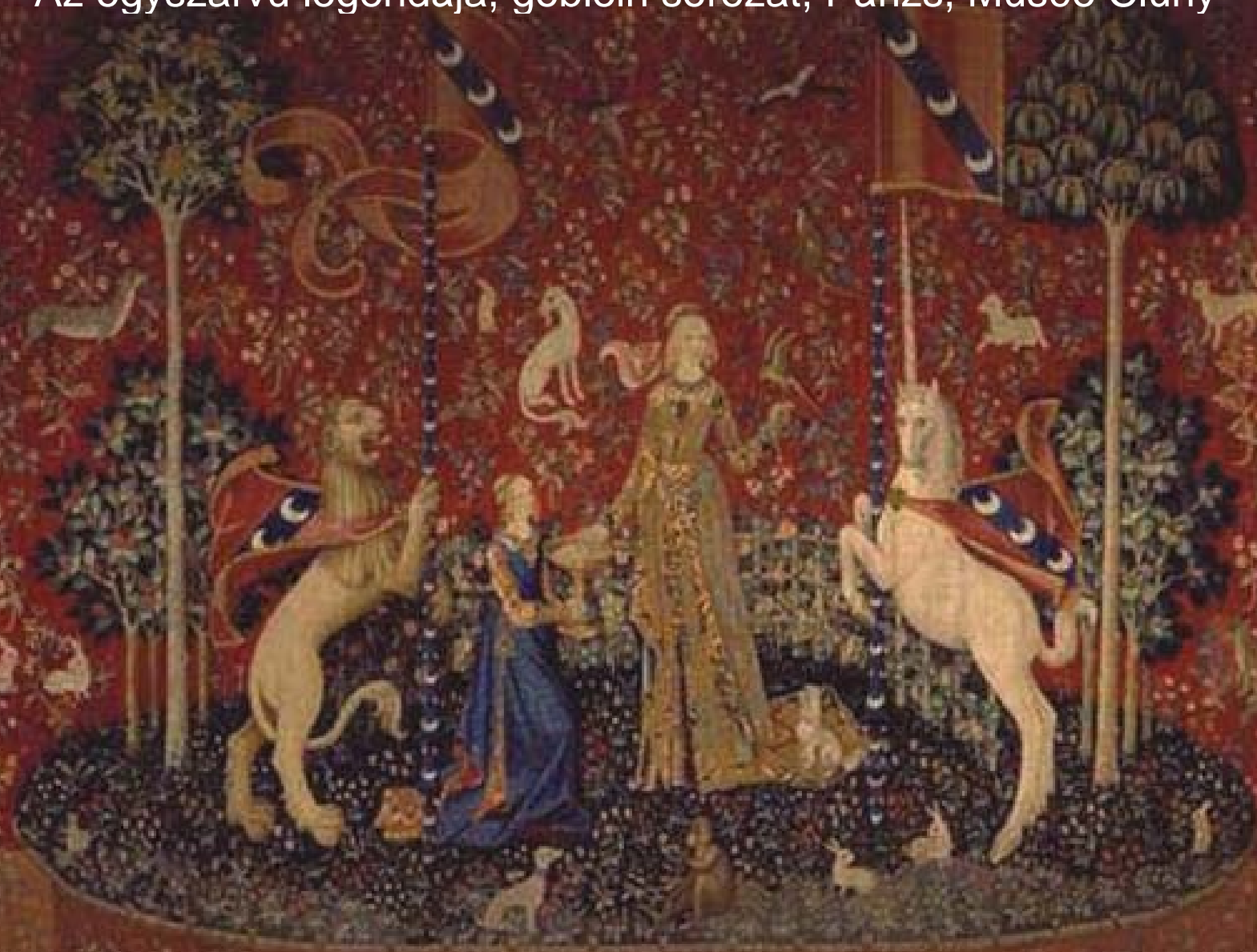

Suki kehely
XV.sz közepe
Esztergom
Főszékesegyházi
Kincstár

Az egyszarvú legendája, goblein sorozat, Párizs, Musée Cluny

Szent László
legendája
1420
Kakaslomnic

pl. Baldovierik esküvői edénye, Murano Üveg múzeum

Muráni üvegtárgy XV.sz

RENEZÁNSZ

Santa Maria de Fiore 1296-1436. Firenze

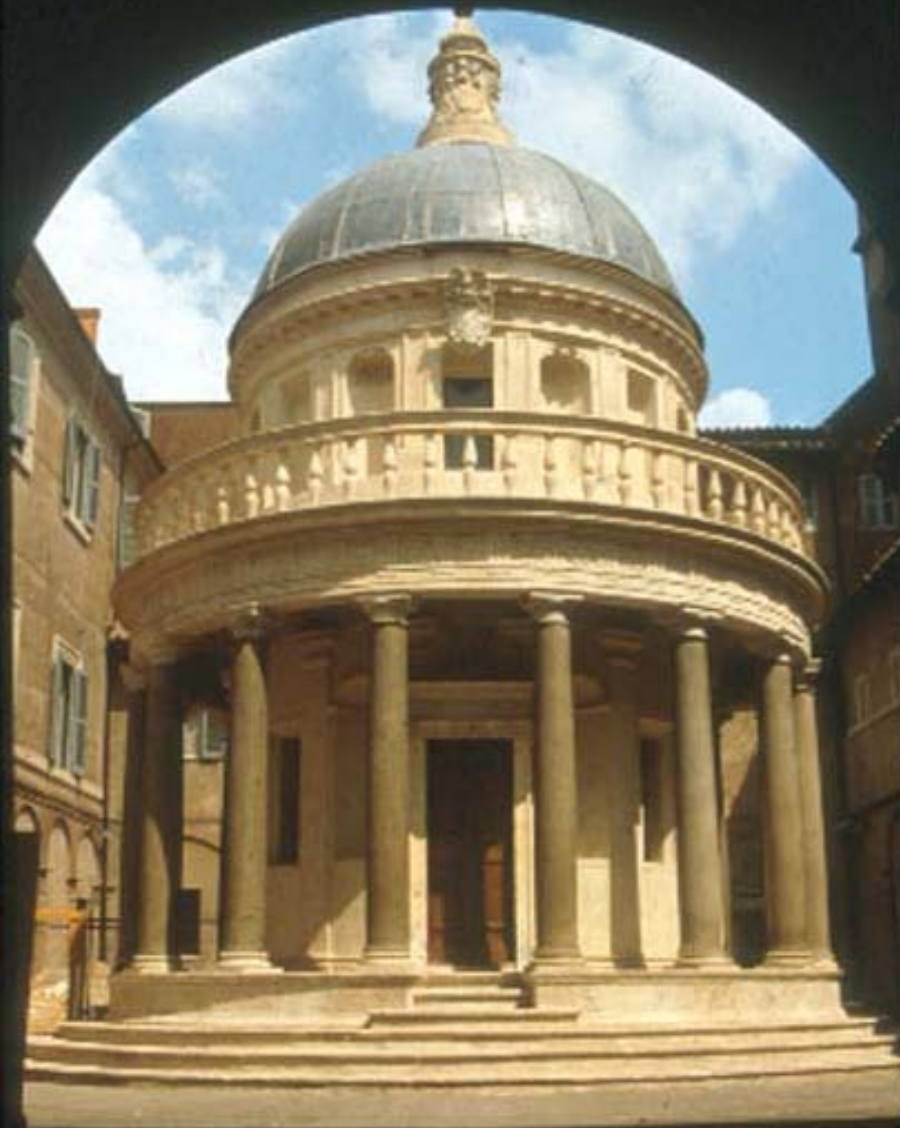

Benedetto da Maiano Cronaca
Palazzo Strozzi 1498-1508
Firenze

Donato Bramante:
Tempietto
1502-1505 Róma
San Pietro in
Montorio kolostor

195 Andrea Palladio: Villa Rotonda, 1550 u. Vicenza

Szent Péter bazilika, Róma

Egy Loire menti reneszánsz kastély, Chenanceaux, Chambord vagy Blois

Egy Loire menti reneszánsz kastély, Chenonceaux, Chambord vagy Blois

Egy Loire menti reneszánsz kastély, Chenanceaux, Chambord vagy Blois

Vaszilij
Blazsennij
székesegyház
XVI.sz
Moszkva

202 Budai vár és királyi palota, XIV-XVI.sz. és XVIII.sz és XIX-XX.sz.

Budai vár és királyi palota, XIV-XVI.sz. és XVIII.sz és XIX-XX.sz.

Budai vár és királyi palota, XIV-XVI.sz. és XVIII.sz és XIX-XX.sz.

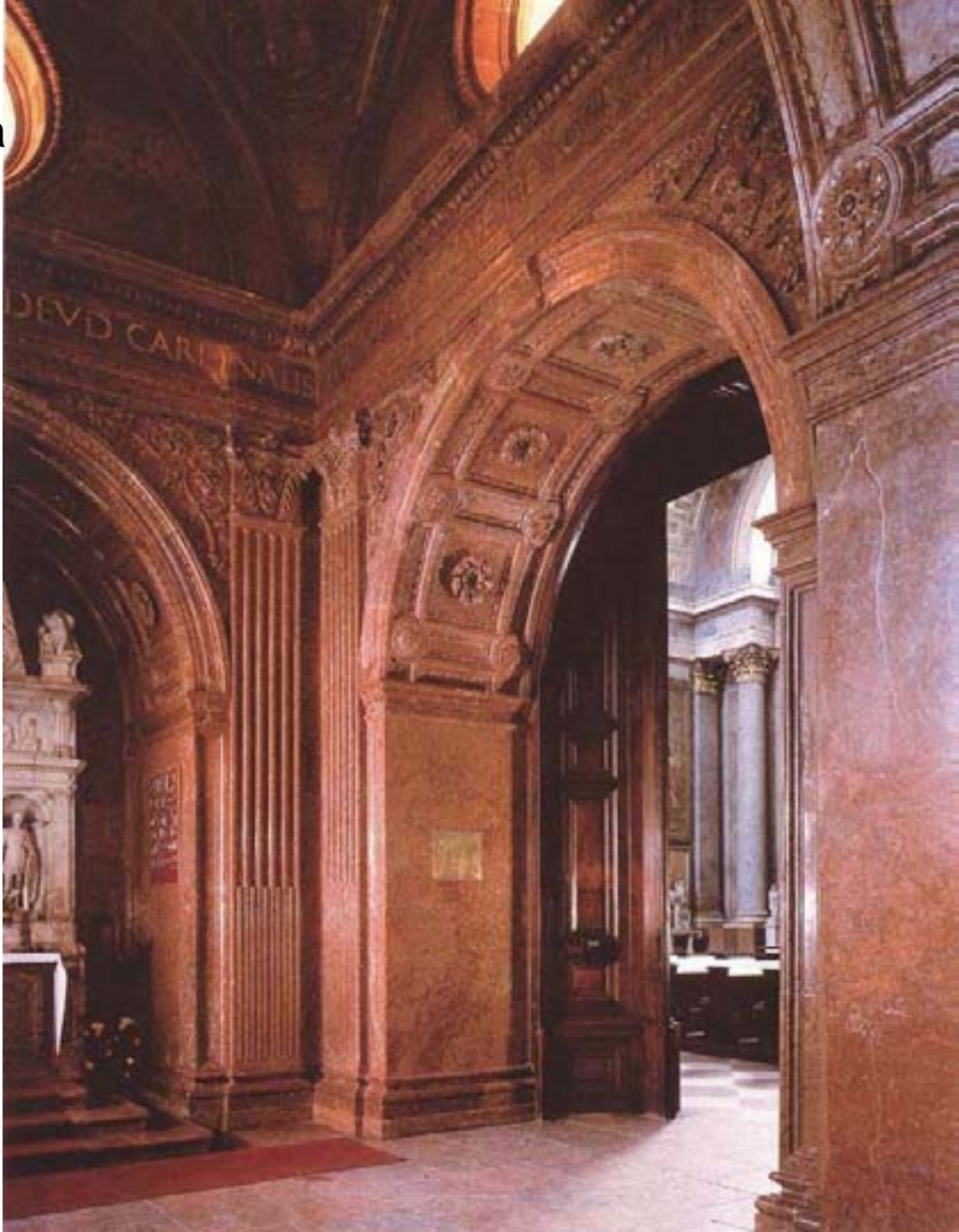

Visegrádi királyi
palota XIV-XV.sz

Bakócz-kápolna
1506-1507
Esztergom

Bakócz-kápolna
1506-1507
Esztergom

Sárospataki vár, XVI-XVII.sz

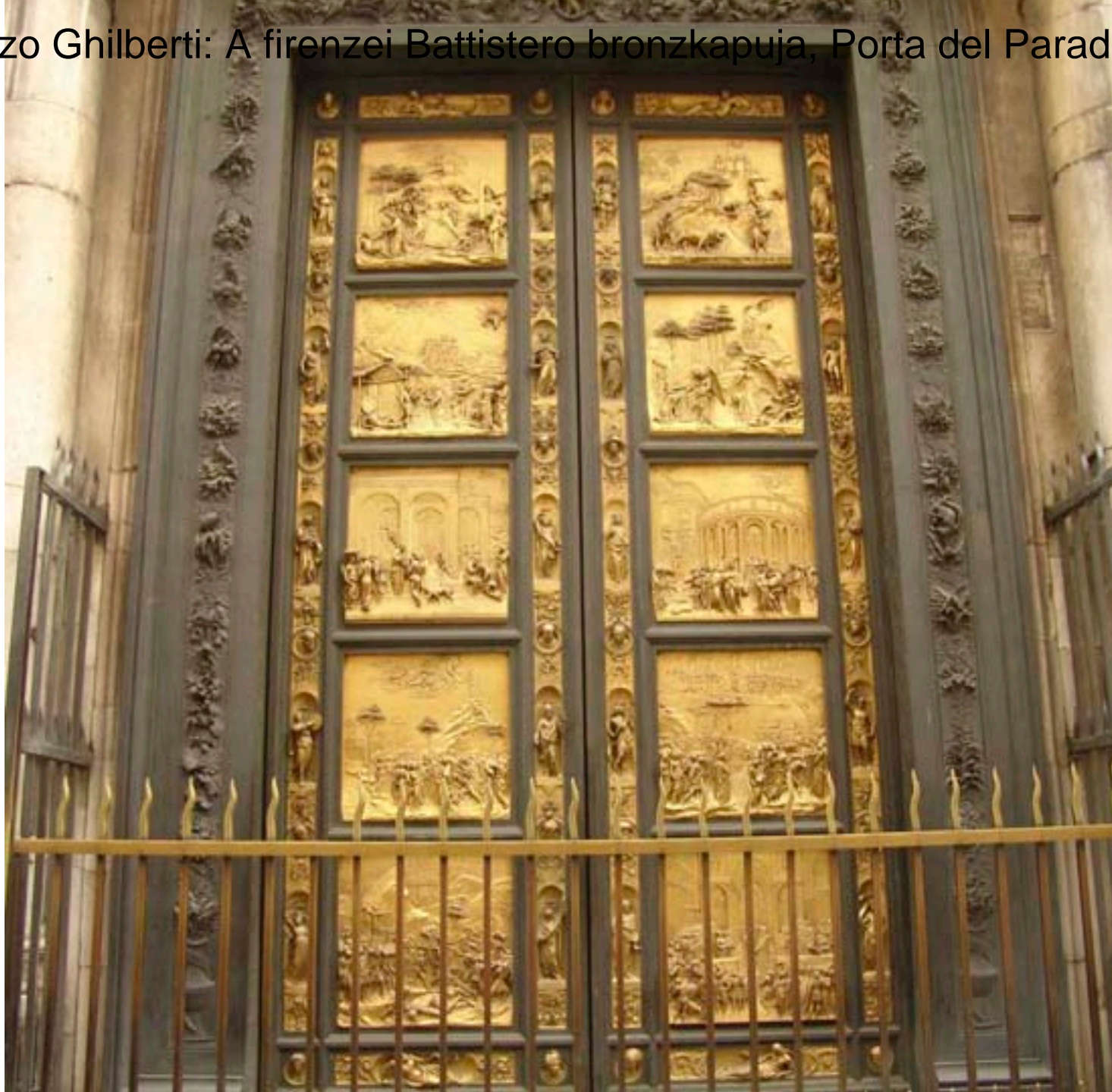

Nicola Pisano
keresztelőkápolna
1260, Pisa

Lorenzo Ghilberti: A firenzei Battistero bronzkapuja, Porta del Paradiso 1430.

Lorenzo Ghilberti: A firenzei Battistero bronzkapuja, Porta del Paradiso 1430.

Lorenzo Ghilberti: A firenzei Battistero bronzkapuja, Porta del Paradiso 1430.

Donatello Gattamelata lovasszobra, bronz, 1447-1453. Padova

Andrea del
Verocchio:
Colleoni
zsoldosvezér
lovasszobra,
1480. Velence

215 Michelangelo: Pietá, 1498. márvány, Róma, San Pietro

Michelangelo:
Dávid 1504.
Firenze
Accademia

Michelangelo: Mózes, II. Gyula pápa síremléke, San Pietro in Vincoli bazilika, Róma

Michelangelo:
Lorenzo Medici
síremléke 1525.
Firenze,
San Lorenzo
templom sekrestyéje

Donatello: Dávid
1430-1435
Firenze,
Musio Nazionale

220 Visegrádi Madonna, 1480. Visegrád, Mátyás Király Múzeum

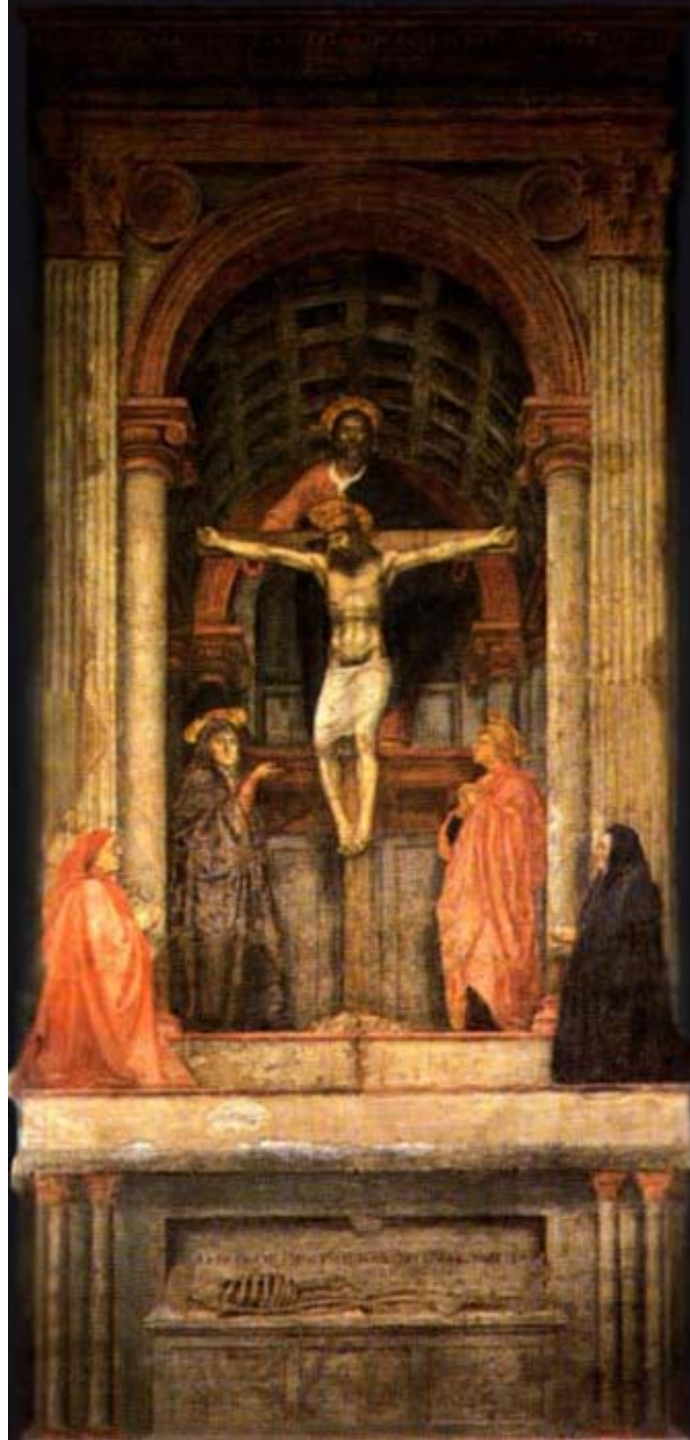
Massaccio:

Szentháromság freskó

1427

Firenze

Santa Maria Novella

Fra Angelico: Krisztus levétele a keresztről

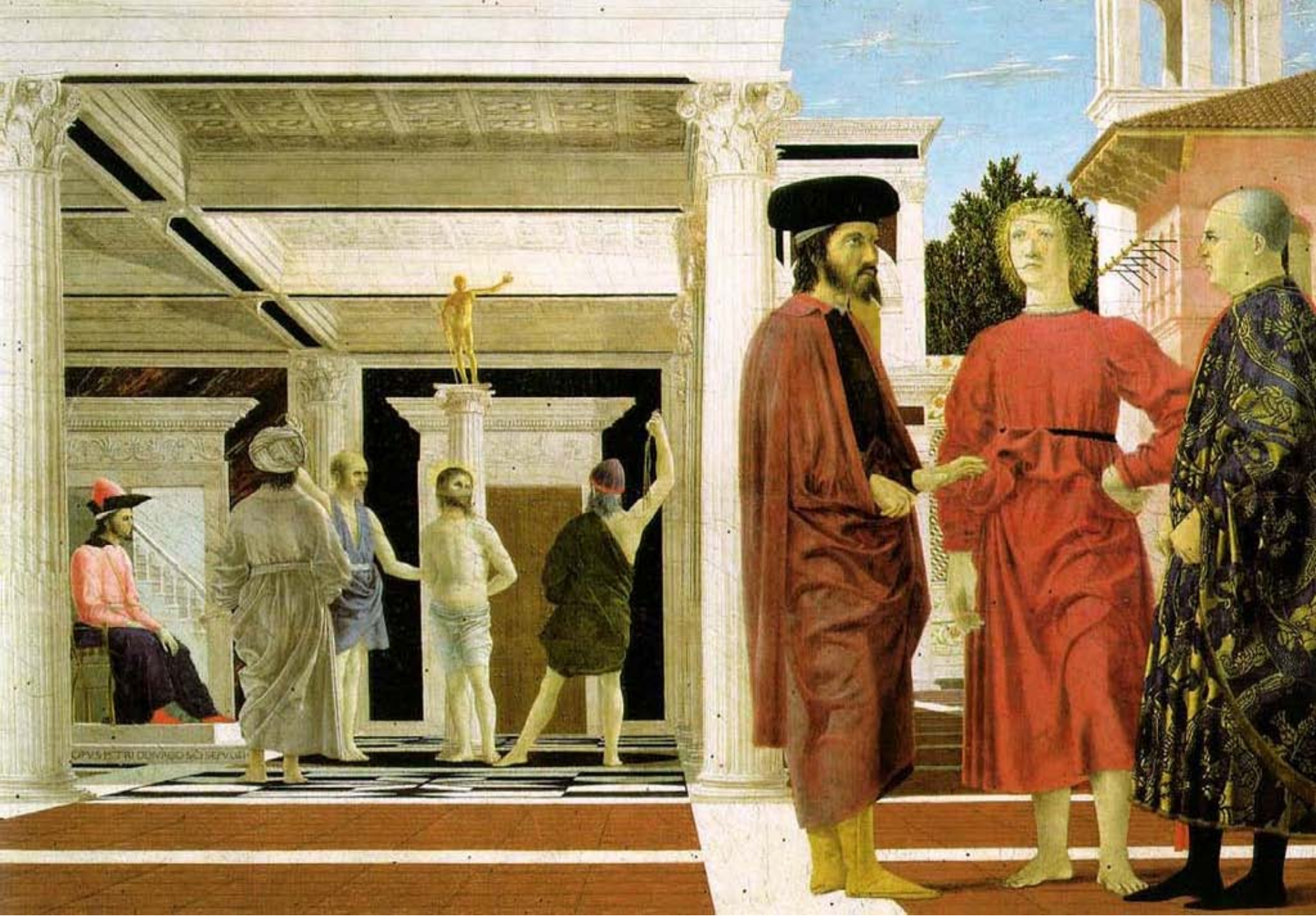
1437-1440

Firenze

Museo San Marco

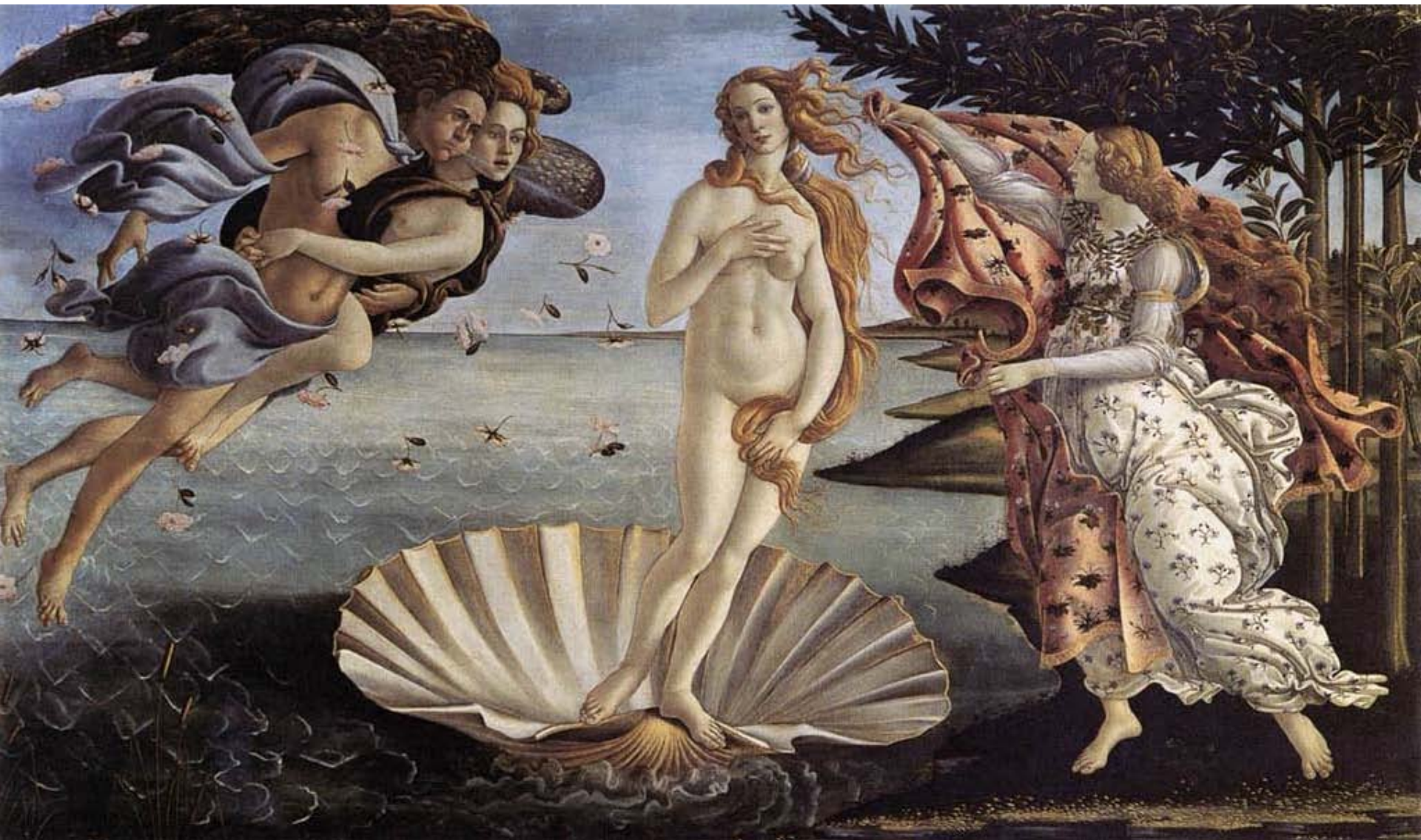

223 Piero della Francesca: Krisztus ostromozása, Urbino, Palazzo Ducale

224 Sandro Botticelli: Vénusz születése 1485. Firenze, Uffizi

Carlo Crivelli:
Angyali üdvözlet
1486.London
National Gallery

226 Andrea Mantegna: Pietá, 1506. Milánó, Brera

Leonardo da Vinci: Utolsó vacsora, 1495-1497. Milánó, Santa Maria delle

Grazie kolostor refektóriumában

da Vinci:
Szent Anna
harmadmagával
1498.
London
National Gallery

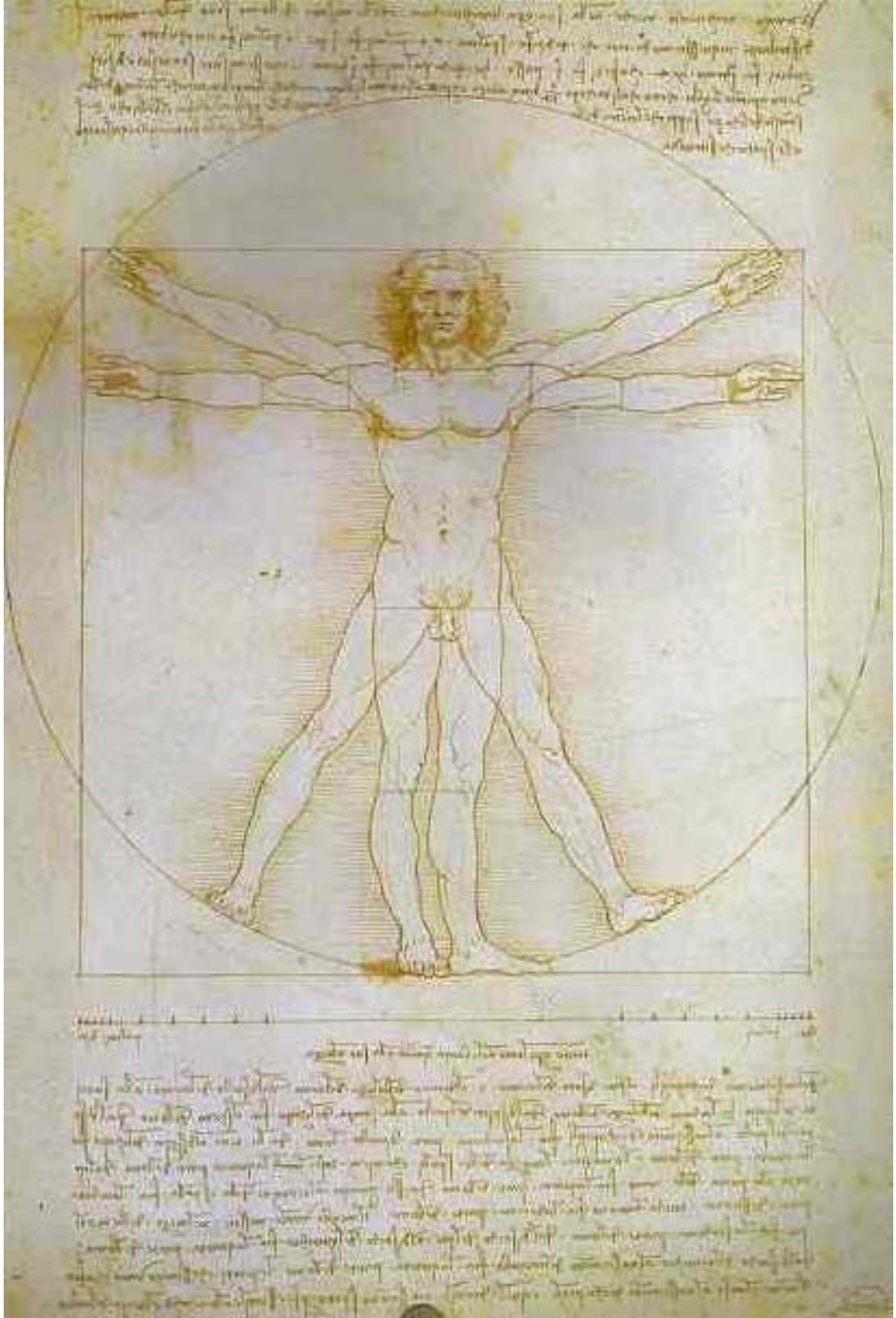

da Vinci:
Mona Lisa
1503-1505
Párizs, Louvre

da Vinci:
Vázlatok az
emberalak tanul-
mányozásához

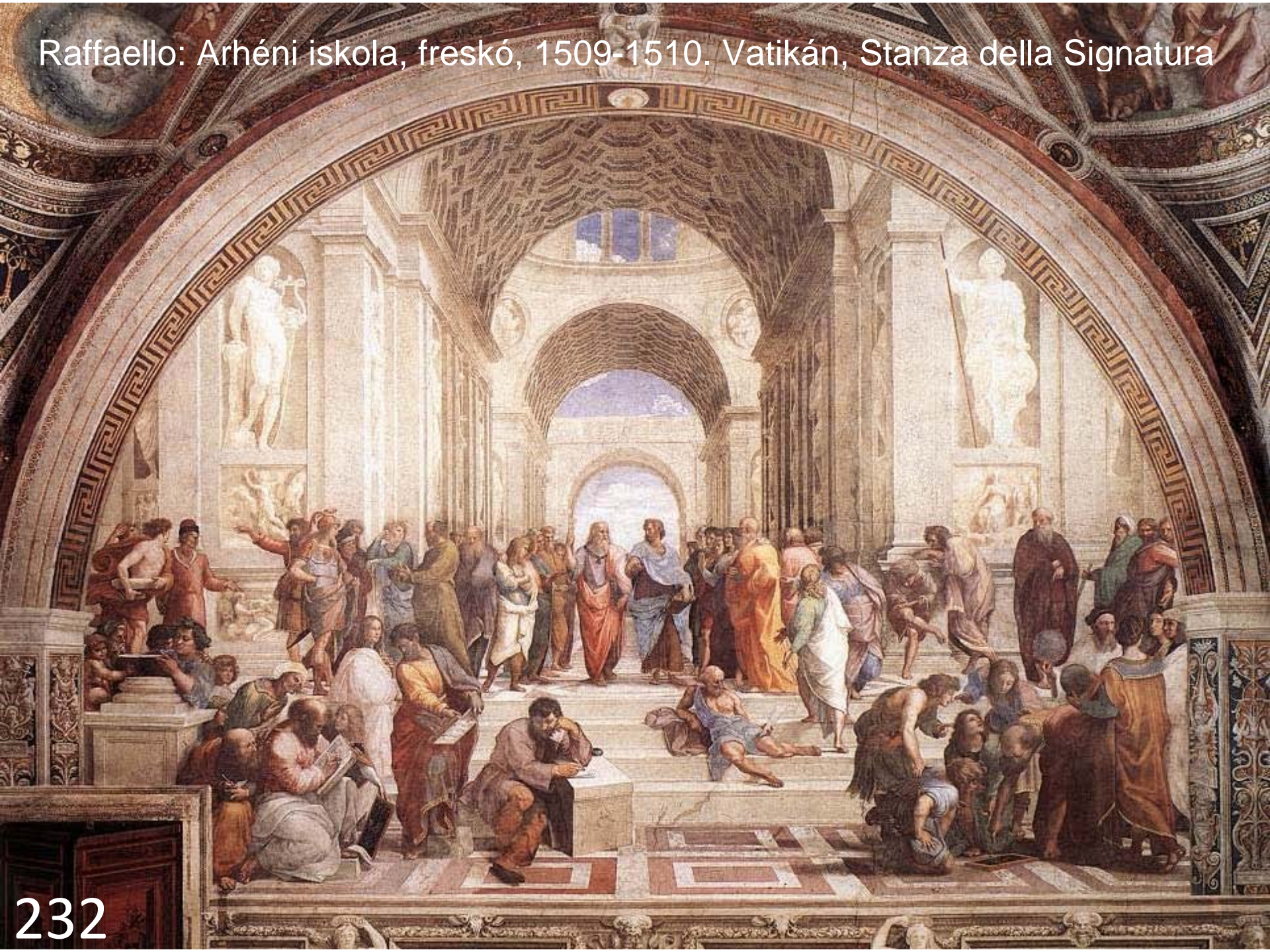

Raffaello Santi: Esterházy Madonna 1507-1508. Budapest, Szépmű

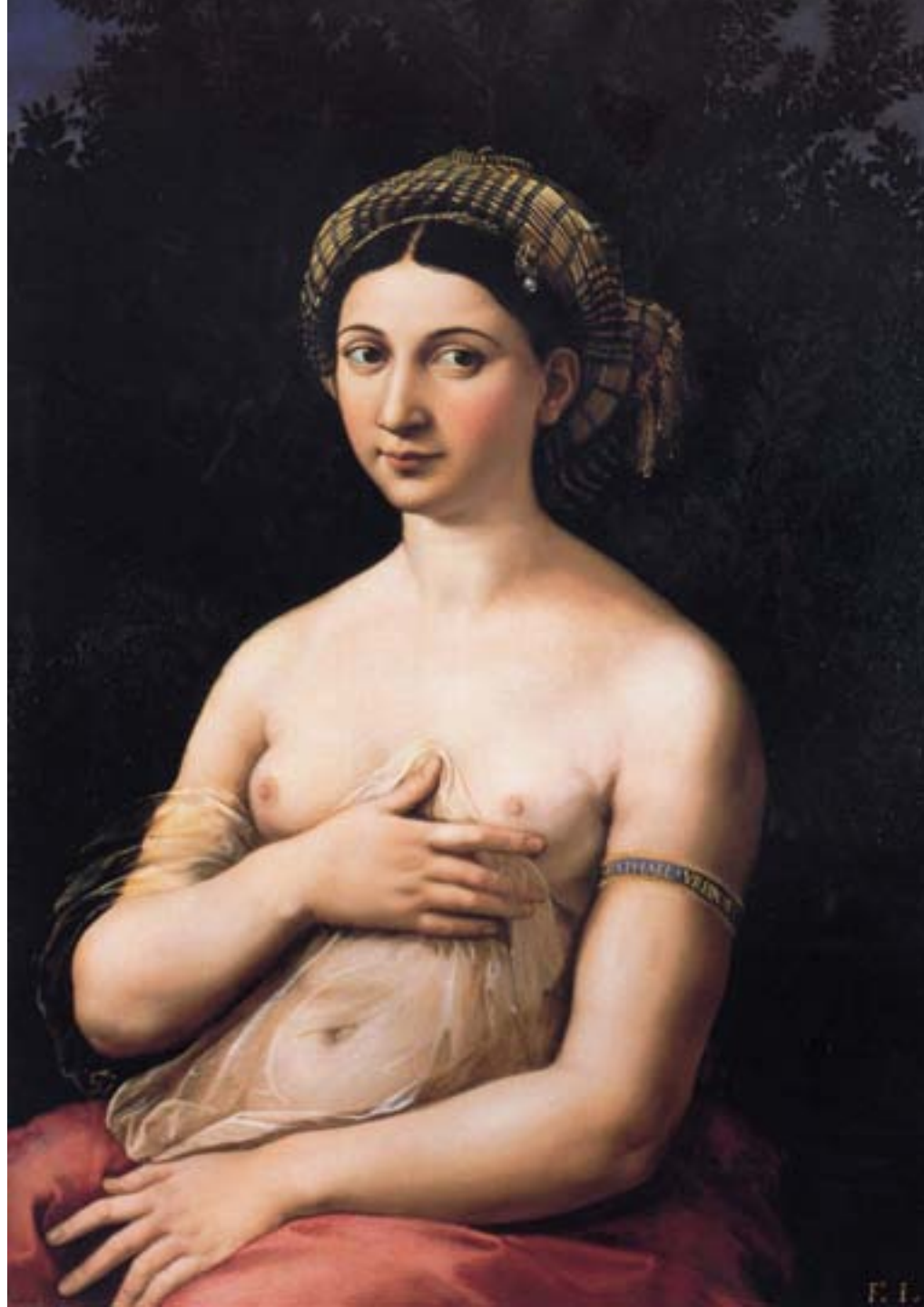

Raffaello: Arhéni iskola, freskó, 1509-1510. Vatikán, Stanza della Signatura

Raffaello:
Egy fiatal nő
portréja
La fornaira
1520

Michelangelo:
Utolsó ítélet,
freskó
1537-1541
Vatikán
Capella
Sistina

Giorgione:
A vihar,
1506.
Velenca
Accademia

236 Tiziano Vecellio: Urbinói Vénusz, 1538. Firenze, Uffizi

237 Benvenuto Cellini: Sótartó, 1543. Bécs, Hofmuseum

238 Nyírbátori stallum, 1511. MNM

Jan Van Eyck:
Arnolfini házaspár
1433. London
National Gallery

240 Jan van Eyck: The Adoration of the Lamb, 1432. The Ghent Altarpiece

241 Rogier van der Weyden: Angyali üdvözlet, Párizs, Louvre

242 Hugo van der Goes: Portinari oltár, 1475. Firenze, Uffizi

243 Hugo van der Goes: Portinari oltár, 1475. Firenze, Uffizi

Bosch:
Szénásszekér
1480-1485
Madrid
Prado

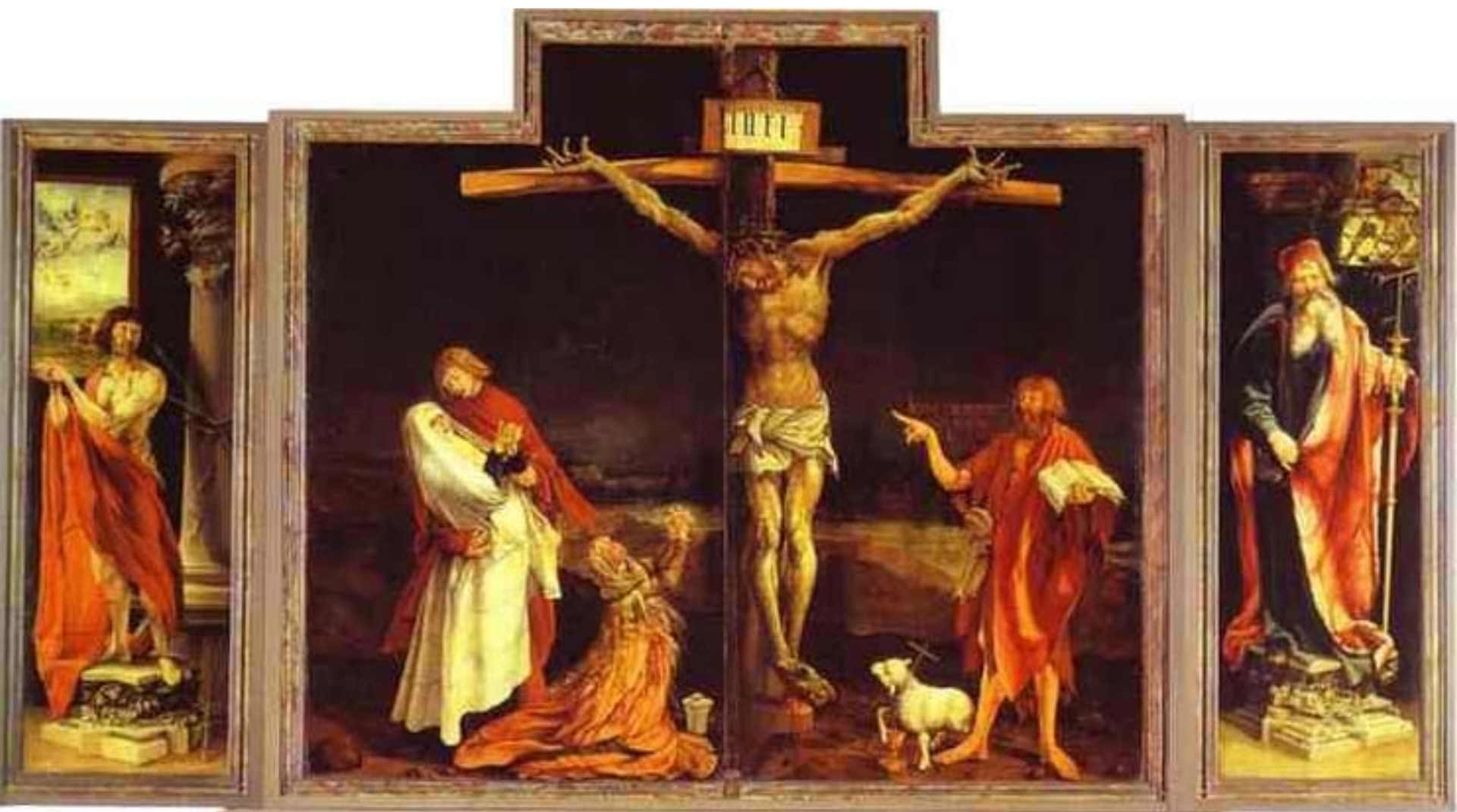
Albrecht
Dürer:
Önarckép,
1498,
Madrid, Prado

Dürer:
Melankólia,
rézmetszet,
1514.
Berlin, Staatliche
Museen

Mathias Grünewald: Keresztrefeszítés az isenheimi oltárról, 1515. Colmar, Múz.

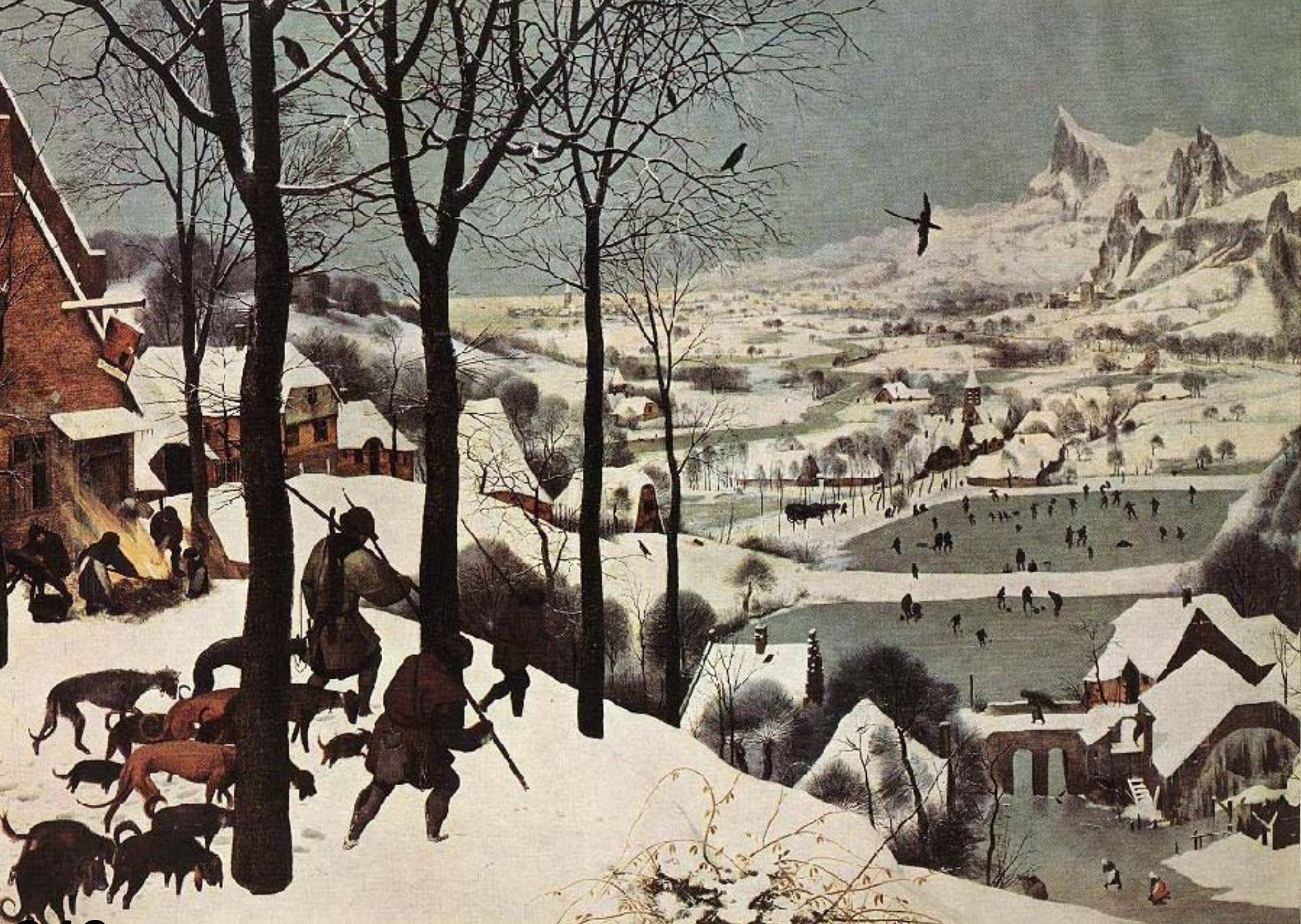

Hans Holbein: Jean de Dinteville és Georges de Selve francia követek képmása, 1533. London, NG

249 Id. Pieter Bruegel: Téli vadászat, 1565. Bécs, Kunsthistorisches Museum

250 Id. Pieter Bruegel: Parasztlakodalom, 1567. Bécs, Kunsthistorisches M.

251 Jacopo Tintoretto: Bachus, Venus és Ariadné, 1578.

Paolo Veronese: Lakoma Lévi házában, 1573.

Velence, Akadémiai Képtár

El Greco:
Oraz gróf
temetése
1586.
Santo Tome,
Toledo

El Greco:
Krisztus az
olajfák hegyén
1579.
SZM

Angelo
Bronzino:
Toledói Eleonóra
XVI.sz. vége
Firenze, Uffizi

BAROKK

Giacomo della
Porta:
Il Gesú homlokzata
XVI.sz vége
Róma

Bernini: Szent Péter tér, 1656., Róma

Bernini: Szent Péter rér, 1656. Róma

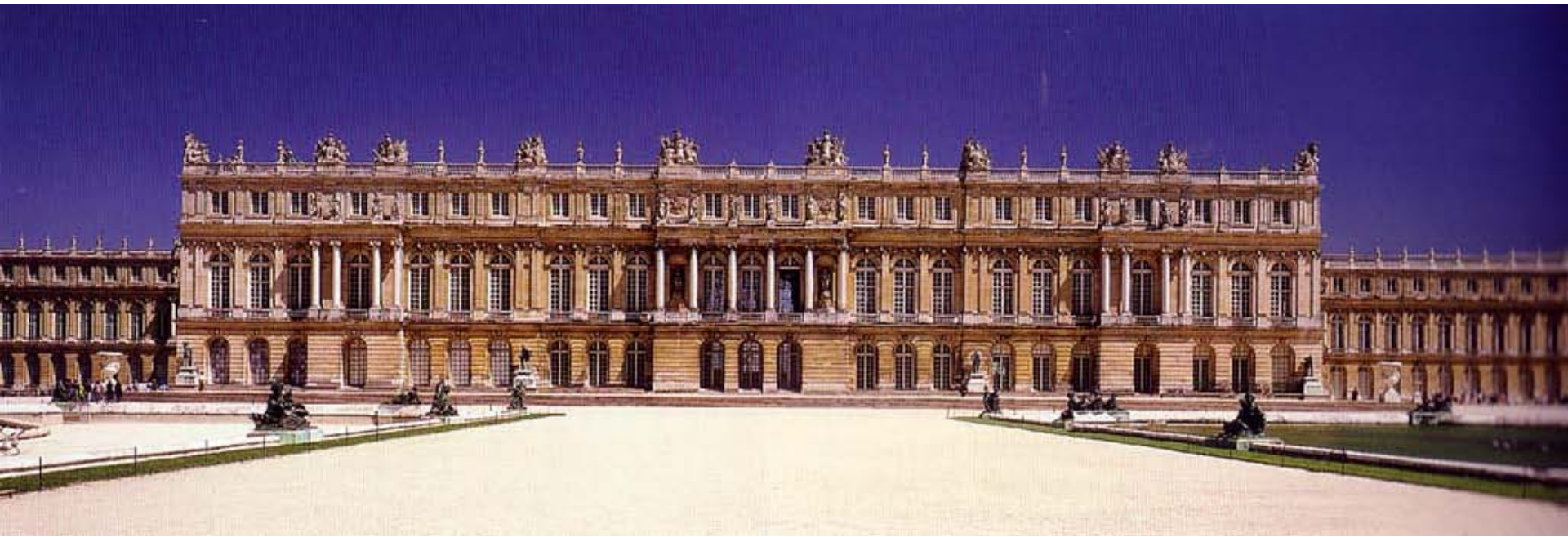

Francesco Borromini:
San Carlo alle Quattro
Fontane, 1667. Róma

Mansart: Versailles-i palota, 1678.

Melki bencés apátság, 1702.

Melki bencés apátság, 1702.

Drezdai Zwinger, 1711-1722.

Győri karmelita
templom, 1721-1729.

Esterházy-kastély, XVIII.sz

Fertőd.

Santa Maria
templom,
XVIII.sz.
Mexikó

Fellner Jakab:
Líceum 1764.
Eger

Gian Lorenzo
Bernini:
Dávid 1624.

Bernini: XIV. Lajos, 1665.
Versailles, Chateau

XIV. Lajos lovasszobra, Párizs, Louvre előtti tér

Bernini: Szent Teréz extázisa, márvány, 1647-1652. Róma, Santa Maria della Vittoria

Georg Raphael
Donner:
Szent Márton
és koldus, 1735
Pozsony,
Szent Márton
plébániatemplom
főoltára

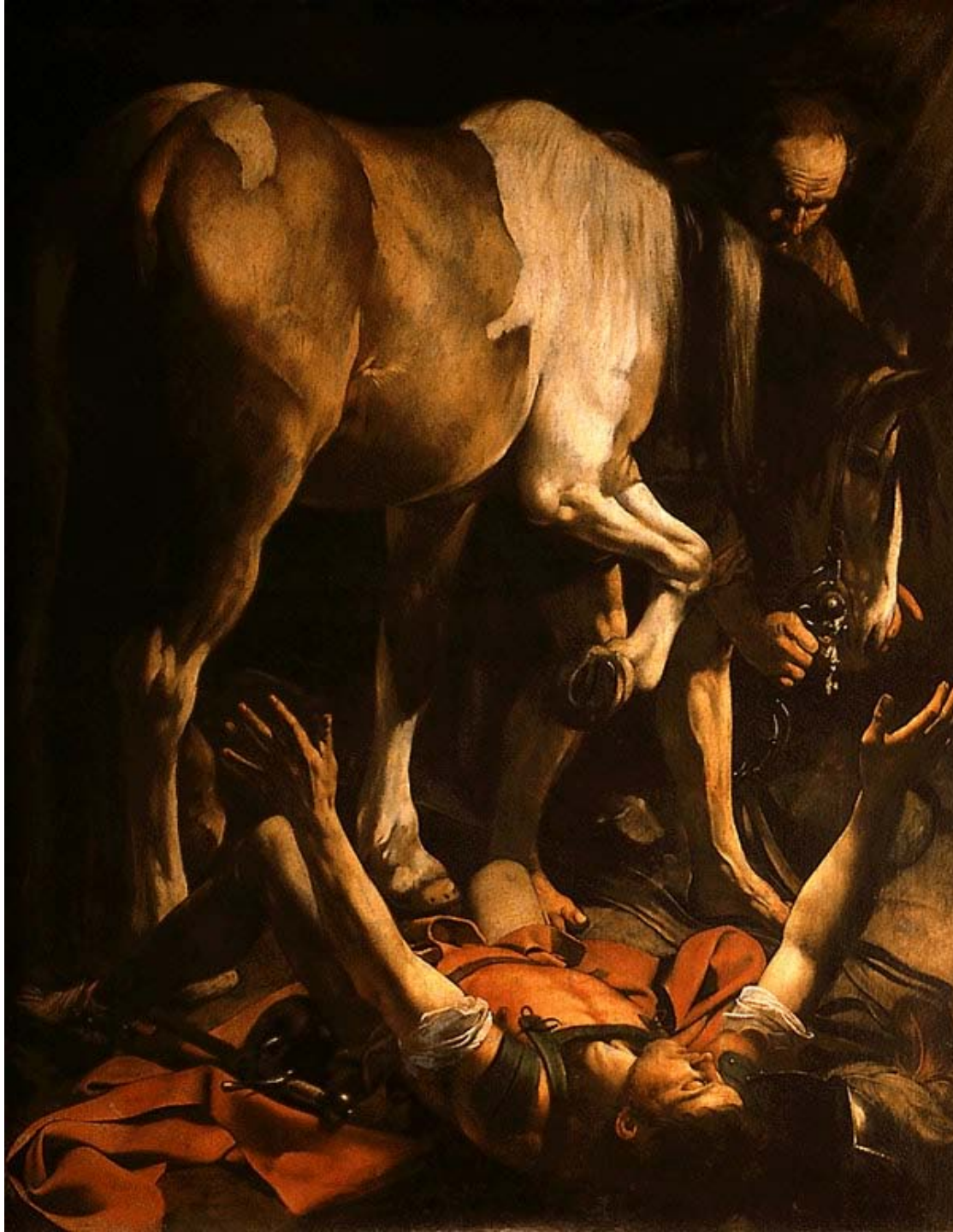

Caravaggio:
Szent Máté és
az angyal 1602.
Róma, San
Luigi dei
Francesi

Caravaggio:
Szent Pál
megtéréése 1660
Róma, S. Maria
del Popolo

277 Caravaggio: Emmausi vacsora. 1601.

Caravaggio:
Dávid Góliát
fejével
1609.
Róma,
Gallery
Borghese

Peter Paul
Rubens:
A keresztt
felállítása 1609.

Rubens:
Leukkiposz
Lányaink
elrablása
1618.
München,
Alte
Pinakothek

Rubens:
A részeg Silenus
XVII.sz.

Rubens: Amazonok harca, 1618. München, Alte Pinakothek

Rembrandt: A lövészegylet kivonulása Éjjeli őrzárat, 1642.
Amsterdam Rijksmuseum

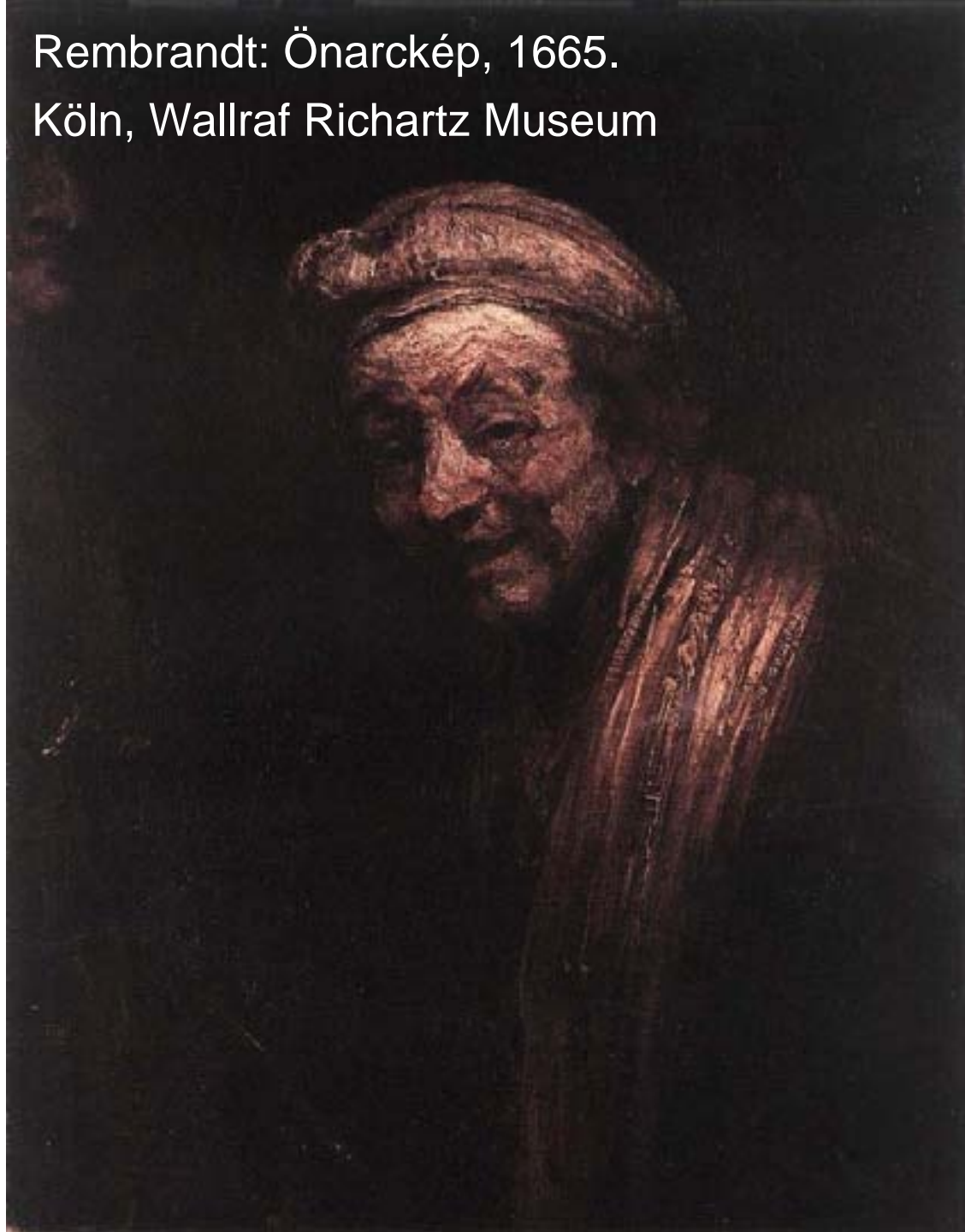

Rembrandt: A három kereszt
rézkarc 1662.

Rembrandt: Önarckép, 1665.
Köln, Wallraf Richartz Museum

Velazquez: X. Ince Pápa portréja 1650.

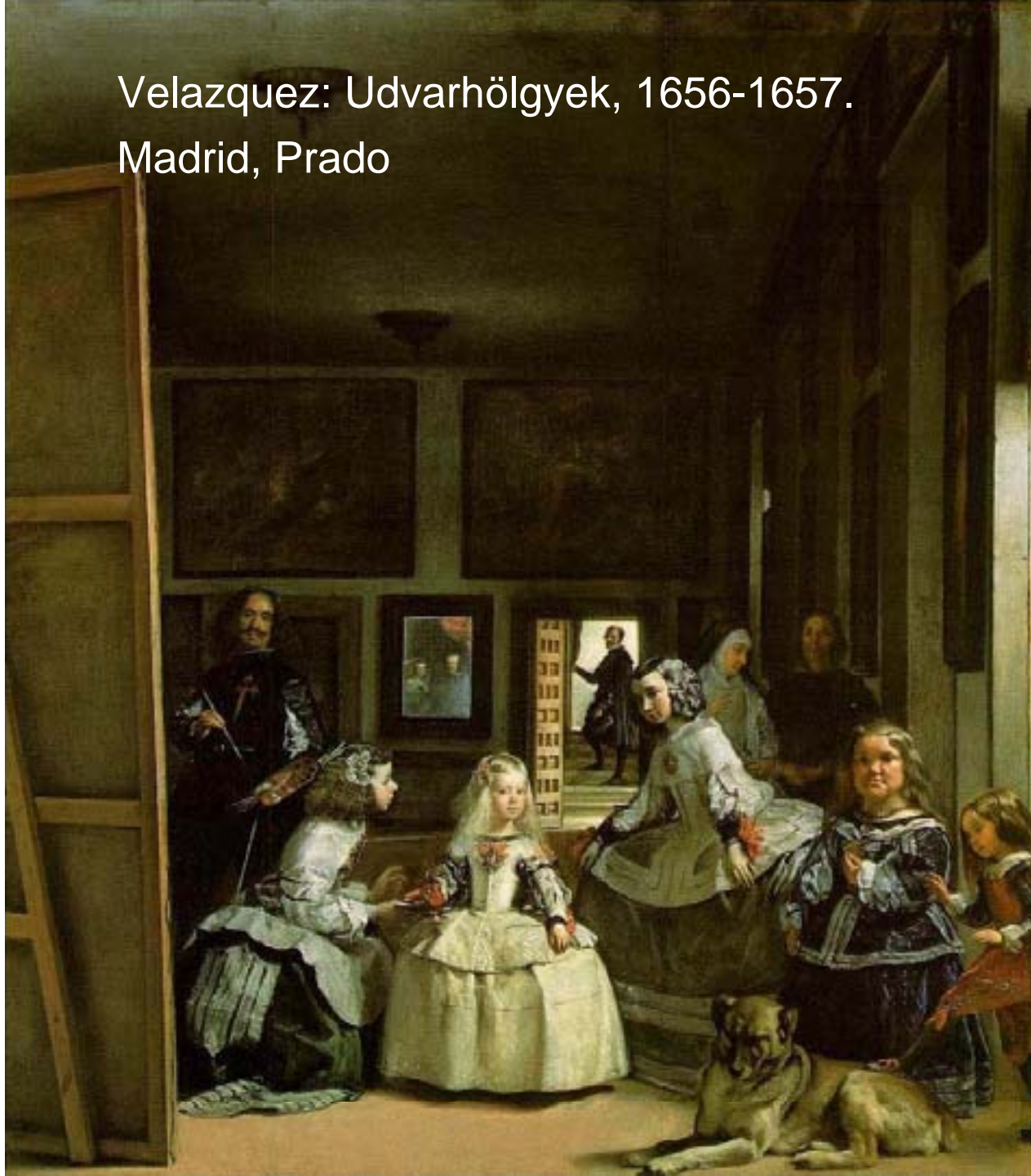

Velazquez: Breda átadása, 1635-1636. Madrid, Prado.

Velazquez: Udvarhölgyek, 1656-1657.
Madrid, Prado

Jan Vermeer van Delft:
Leány gyöngy fülbevalóval
Turbános nő
1665.

Vermeer van Delft: Festő és modellje
1665-1670. Bécs, KM

Georges de La Tour: A születés XVII. sz. Rennes, Musee de Beaux Arts

André Pozzo: Szent Ignác megdicsőülése, 1691-1694. Róma,
San Ignazio mennyezetfreskója

293 Andrea Pozzo: Allegory of Jesuits Missionary Work Italy 1691-94.

Mányoki
Ádám:
Rákóczi Ferenc
1712.
MNG

Giovanni
Battista
Tiepolo:

Tiepolo:
Freskó
a würtzburgi
érseki palotából
1753.

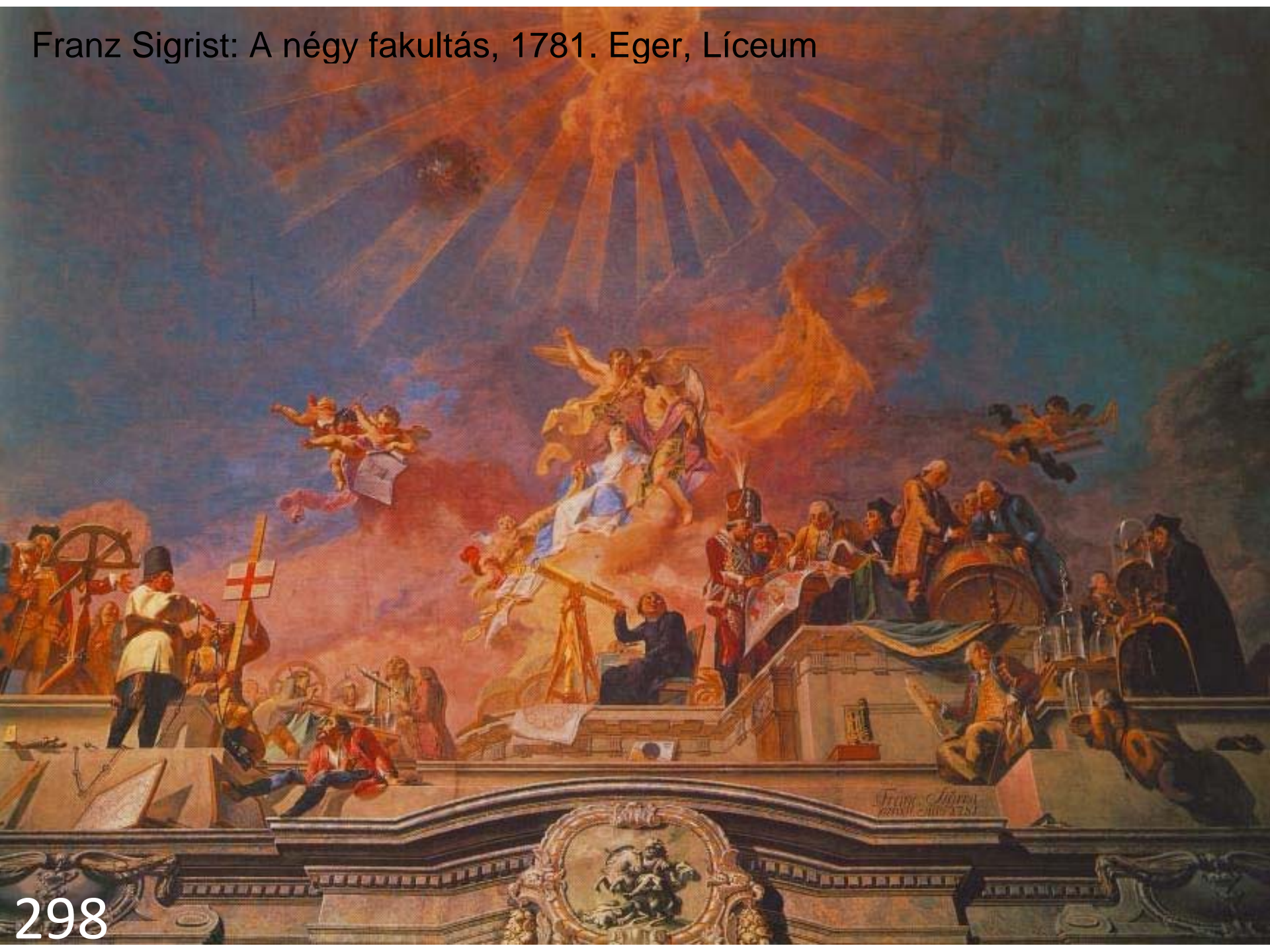

Franz Anton
Maulbertsch:
Jézus születése

Franz Sigrist: A négy fakultás, 1781. Eger, Líceum

Chippendale
bútorok
1740-1780.
szék fonadékos
háttámlával

Chippendale
bútorok
1740-1780.
könyves-
szekrény

Jean-Antoine
Watteau:
Pierrot (Gilles)
1721.
Párizs, Louvre

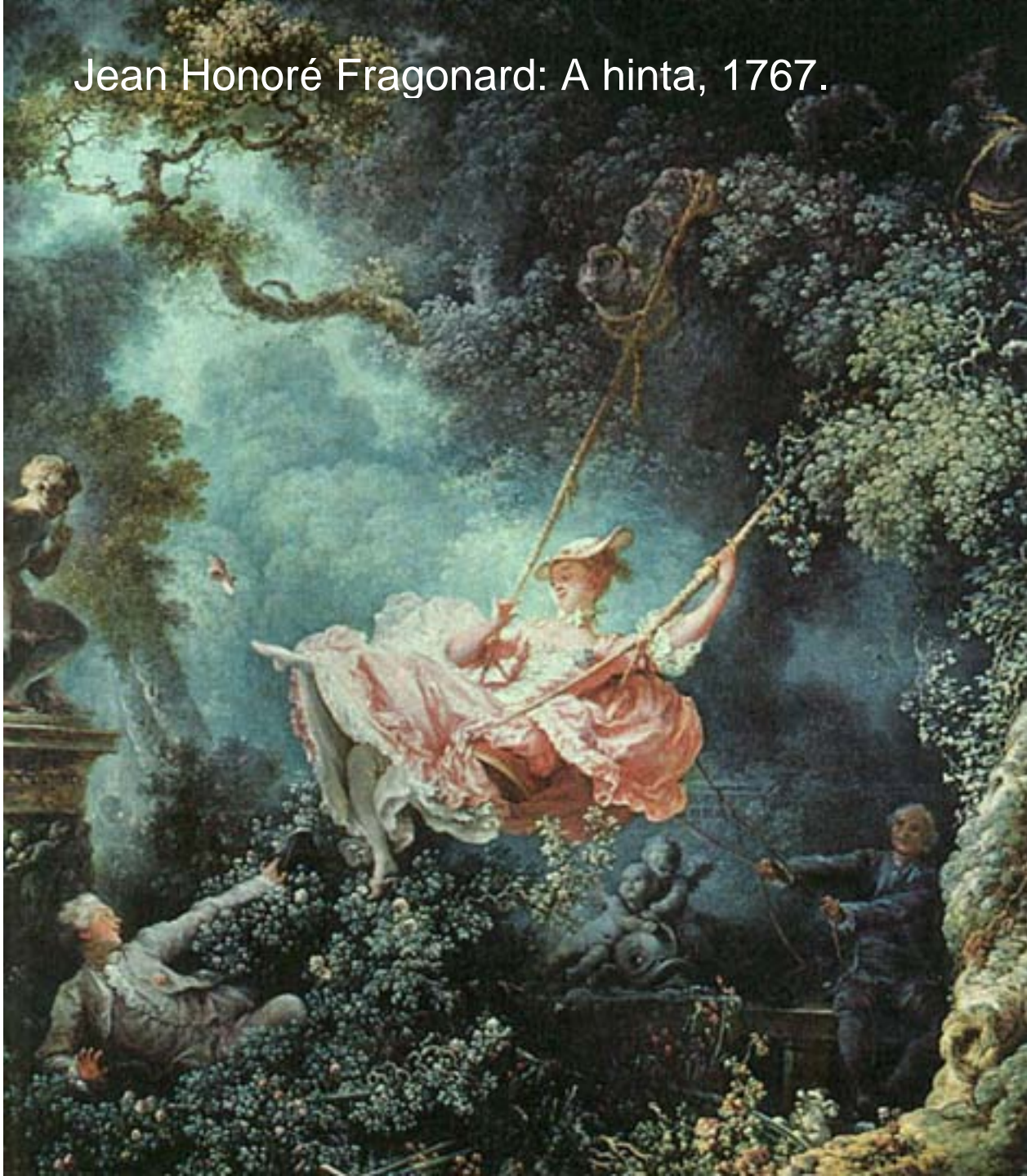

Francois Boucher: Szőke odaliszk, 1752.

Jean Honoré Fragonard: A hinta, 1767.

Chardin Jean Baptiste: A rája, 1726. Párizs, Louvre

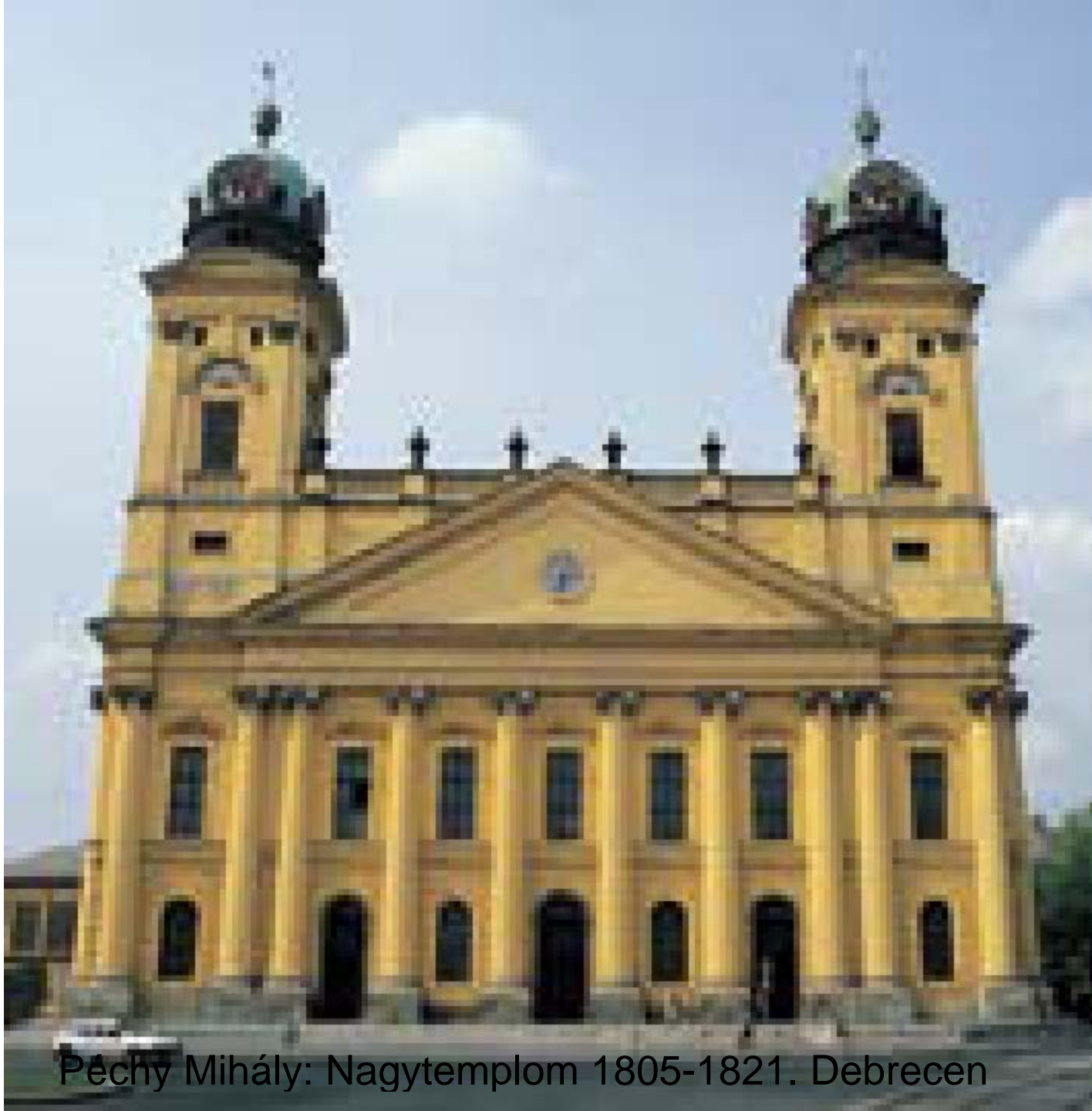
Jean Baptiste Siméon Chardin: Önarckép

KLASSZICIZMUS

307 British Museum 1823-1844. London

Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, 1837-1847. Budapest

Hild József: Főszékesegyház, 1839-1856.
Esztergom

Canova:
Ámor és
Psyché
1800.
márvány
Párizs,
Louvre

Canova:
Hercules és
Lichas 1795-
1815.
Róma,
Galerie Nationale
d'art Moderne

Ferenczy István:
A szépmesterségek
kezdetei,
Pásztorlányka
1820-1822
MNG

315

Nicolas Poussin tájkép XVII.sz.

Jacques Louis David: A Horatiusok esküje, 1784. Párizs, Louvre

Jacques-Louis David: Marat halála, 1793.
Musées Royaux des Beaux-Arts, Belgium

Jacques Louis David: Bonaparte a Szent Bernát
hágón 1800.
Musee National
de Malmaison,
France

Jean Auguste Dominique Ingres:
A nagy fürdőző 1808. Párizs, Louvre

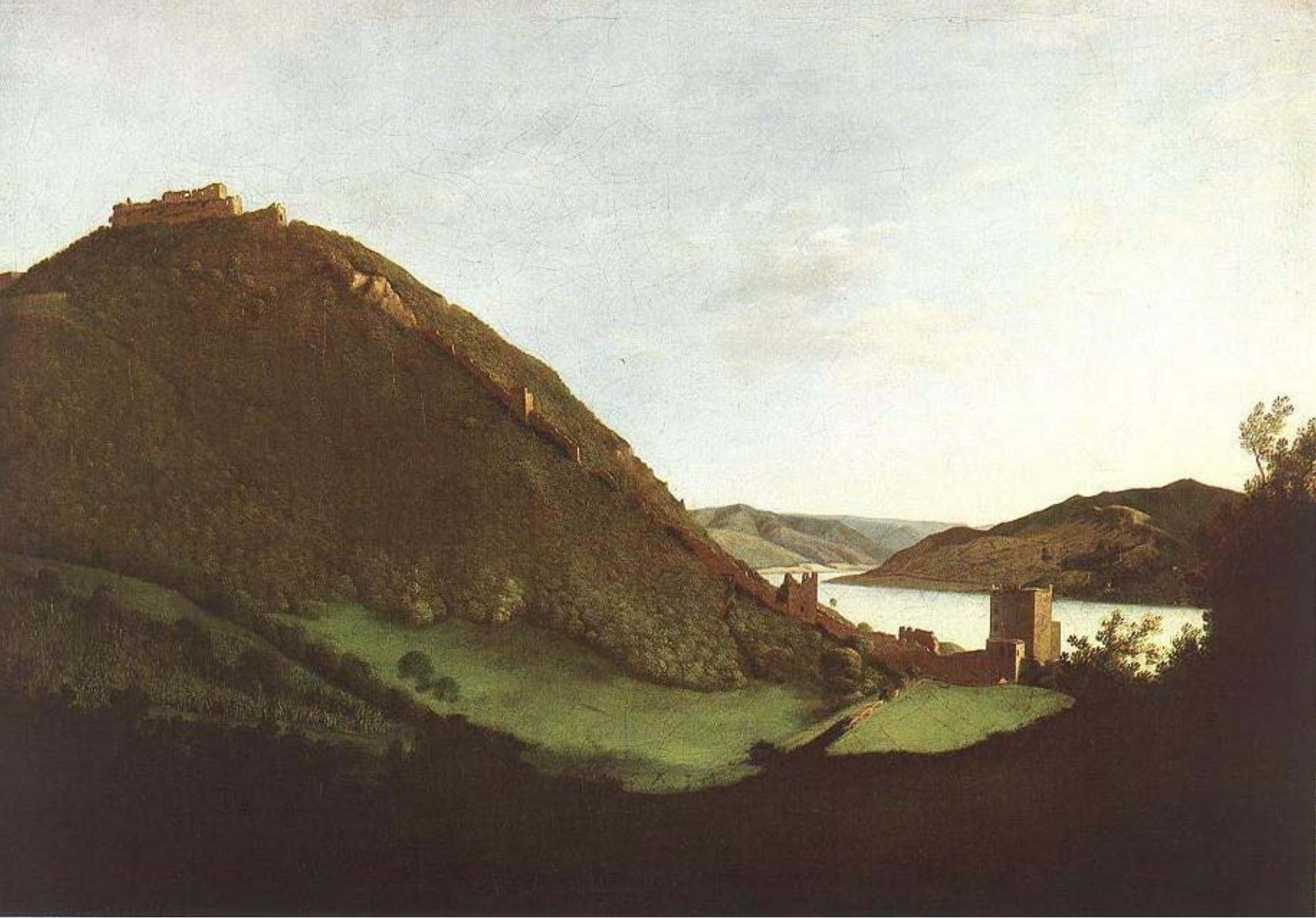

321

Ingres: Törökfürdő, 1862., Párizs, Louvre

322 Id. Markó Károly: Visegrád, 1828. MNG

Egy Wedgwood
kerámia

19.sz

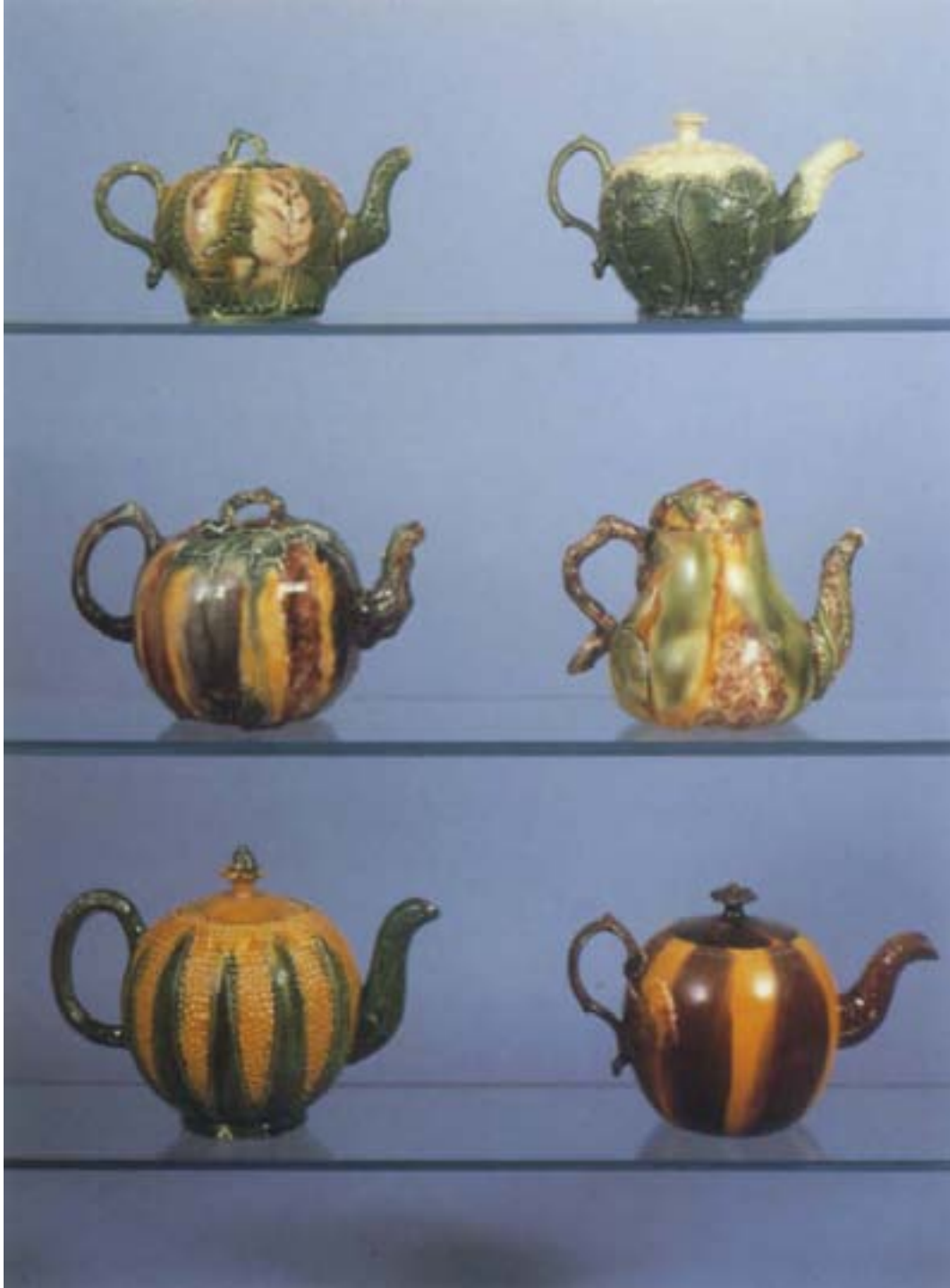
pl.váza

1805.

London

Victoria and

Albert Museum

323

Copf stílusú
bútorok
1790.
felnyitható öltöző
asztal
Ipar, Budapest

Napóleon
trónja, Párizs,
Louvre

ROMANTIKA, REALIZMUS

327 Londoni Parlament, 1840-1865.

Kristálypalota
1851.
London
Világkiállítás
fotó

Párizsi Operaház 1860-1875.

Eiffel torony
1889.

331 Feszli Frigyes: Vigadó, 1859-1865., Budapest

333 Steindl Imre: Országház, 1885-1894., Budapest

A budavári Nagyboldogasszony plébániatemplom, 1874-1896. restaurálta Schulek Frigyes, XIII-XV. századi épületet Mátyás templom

Francois Rude:
Marseillaise,
1836. Párizs

336 Rude Marseillaise: Diadalív 1836. Párizs

Izsó Miklós:
Táncoló paraszt
1870.
MNG

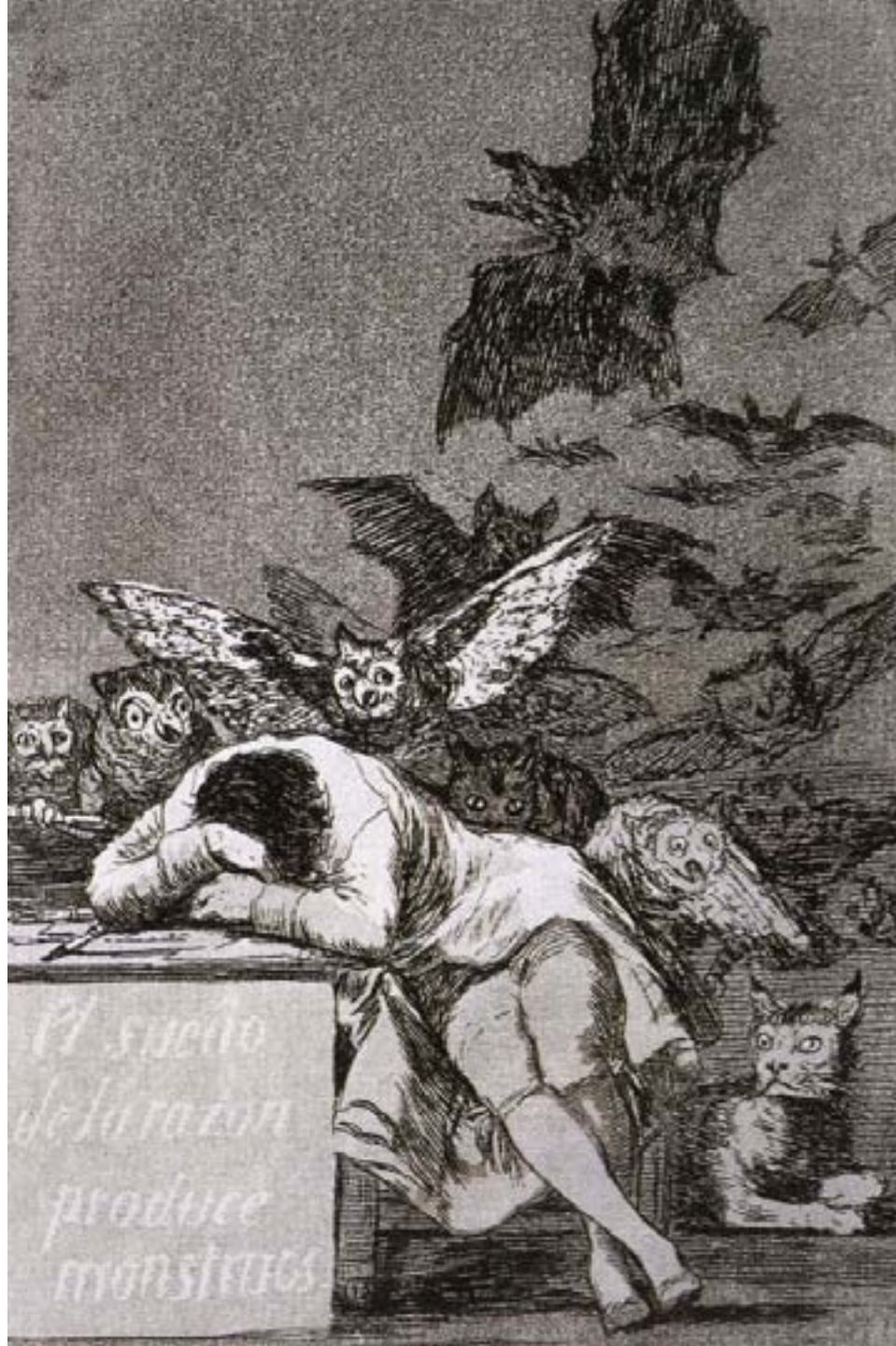
337

Goya: 1808.Május.3., 1814. Madrid, Prado

Francisco Goya:
Ha alszik az ész
szörnyek születnek,
rézkarc és tinta,
1797.

Goya:
Saturnus felfalja
gyermekét 1824.

Caspar David Friedrich: Vándor a ködtenger felett, 1818.
Hamburg, Kunsthalle

342 C.D.Friedrich: A Jeges-tenger Az Esploratore elsüllyedése 1823.

343 Theodore Géricault: A Medúza tutaj, 1818-1819. Párizs, Louvre

Eugène Delacroix: A khioszi mészárlás, 1824.

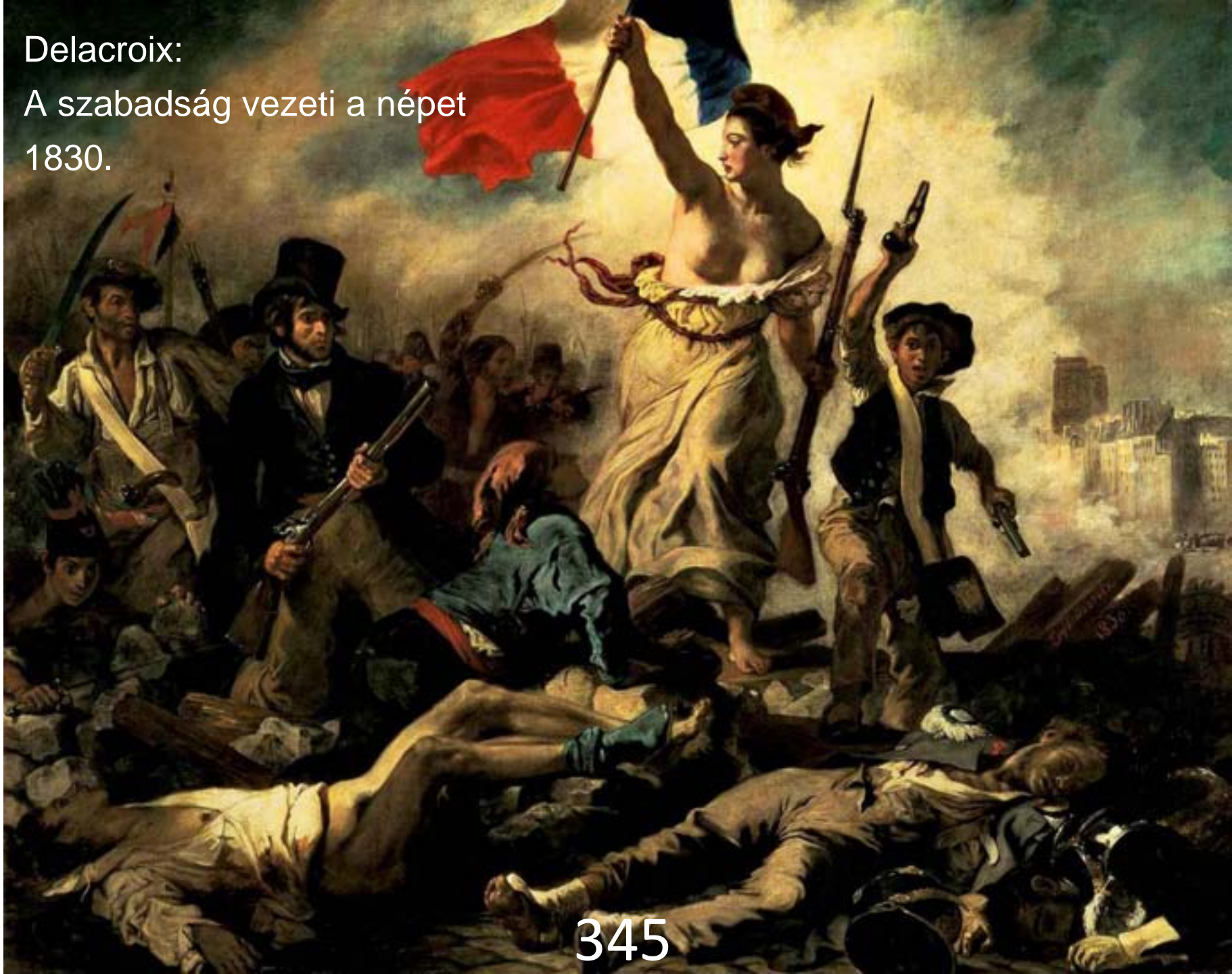

Delacroix:

A szabadság vezeti a népet

1830.

Blake:
A teremtő,
1826.
Manchester,
Whiteworth
Gallery

347 Turner: Gőzhajó hóviharban, 1842, London, Tate

348 Turner: Eső, gőz, sebesség, 1844. London, National Gallery

Pavel Fedotov: Az őrnagy leánykérőben 1848. Moszkva, Állami Tretyjakov Galéria

Montpellier, Musee Fabre

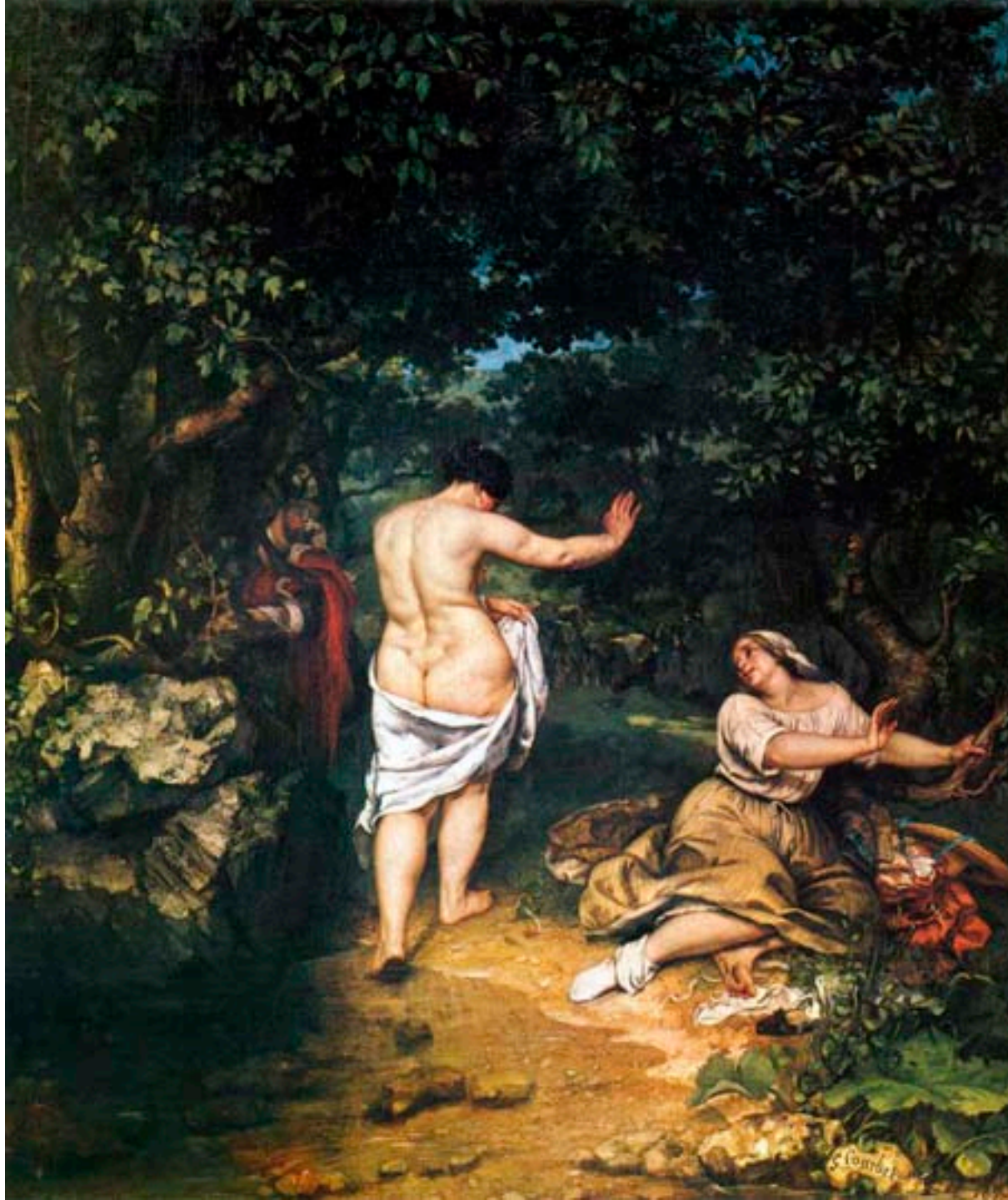

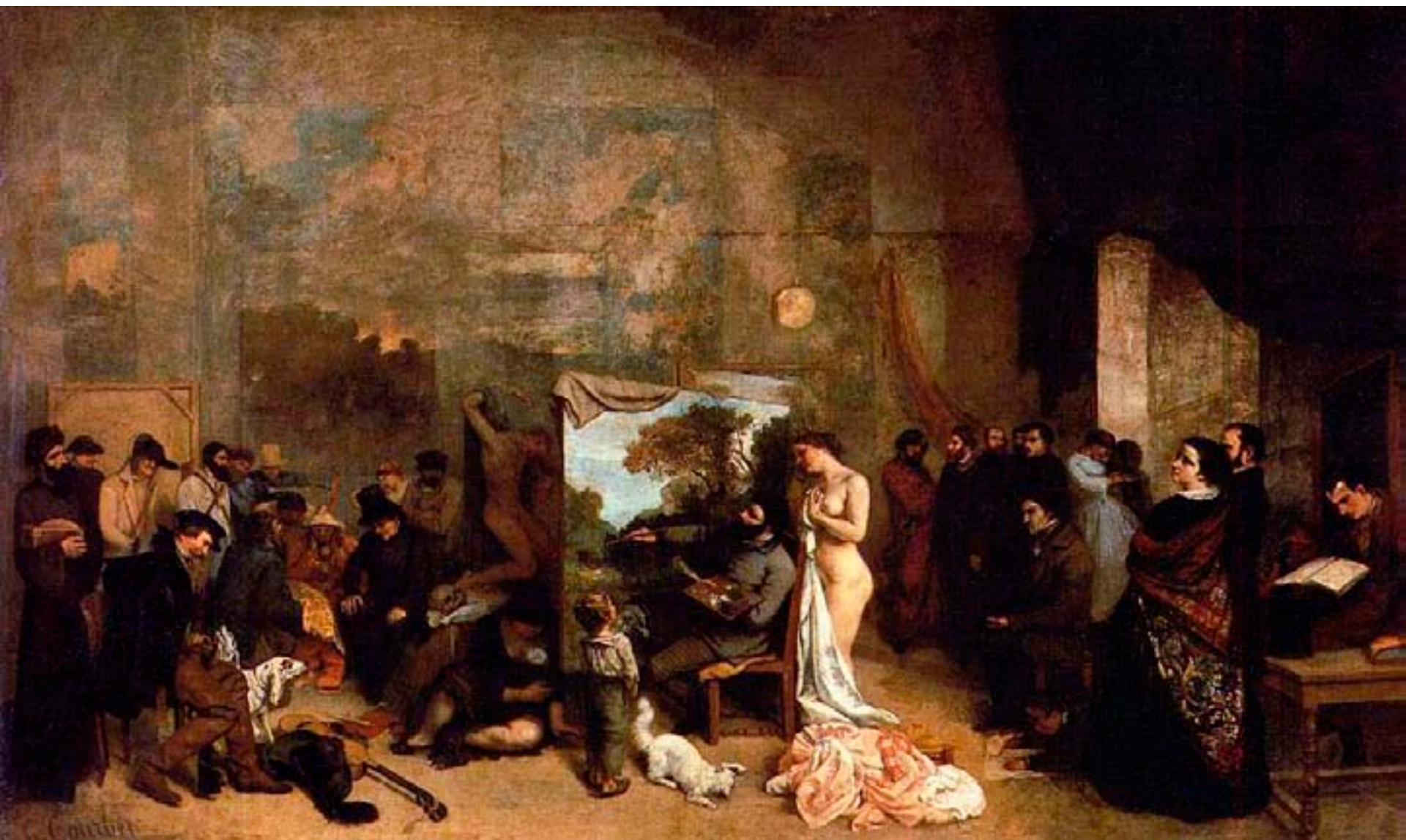

351 Courbet: Ornans-i temetés, 1850.

Courbet:
Füüdőzők
1819-1877

353

Courbet: A festő műterme, 1855.

Jean Francois Millet: Kalászszedők, 1857, Párizs

Daumier:
Mosónó,
1860-61,
Párizs,
Musée d'Orsay

356 Ilya Repin: Hajóvontatók a Volgán, 1870-73.

Borsos József:
Nemzetőr
1848.
Történelmi
Képcsarnok,
MNM

358 Madarász Viktor: Hunyadi László siratása, 1859. MNG

Székely Bertalan:
Egri nők, 1867.
MNG

360 Munkácsy Mihály: Tépéscsinálók, 1871. MNG

Barabás Miklós:
Bittó Istvánné
1876.
MNG

Paál László:
Út a fontainebleau-i
erdőben, 1876.
MNG

Zichy Mihály
illusztrációja
Arany balladájához
Híd-avatás címmel
1877.
MNG

365 Benczúr Gyula: Budavár visszavétele, 1896. MNG

Lotz Károly:
Operaház
kupolájának
freskója,
A zene
apoteózis
1883-1884

IMPRESSZIONIZMUS, POSZTIMPRESSZIONIZMUS

Manet: Reggeli a szabadban, 1863, Párizs Louvre

369 Manet: Olympia, 1863., Musée d'Orsay, Párizs

370 Manet: Folies Bergere 1882.

Manet: Claude Monet csónakműtermében fest (A bárka) 1874,
München, Neue Pinakothek

Edgar Degas:
A tánc csillaga
1878.
Musée d'Orsay
Párizs

Edgar Degas:
Kis 14 éves táncoslány
1881. Musée d'Orsay
Párizs

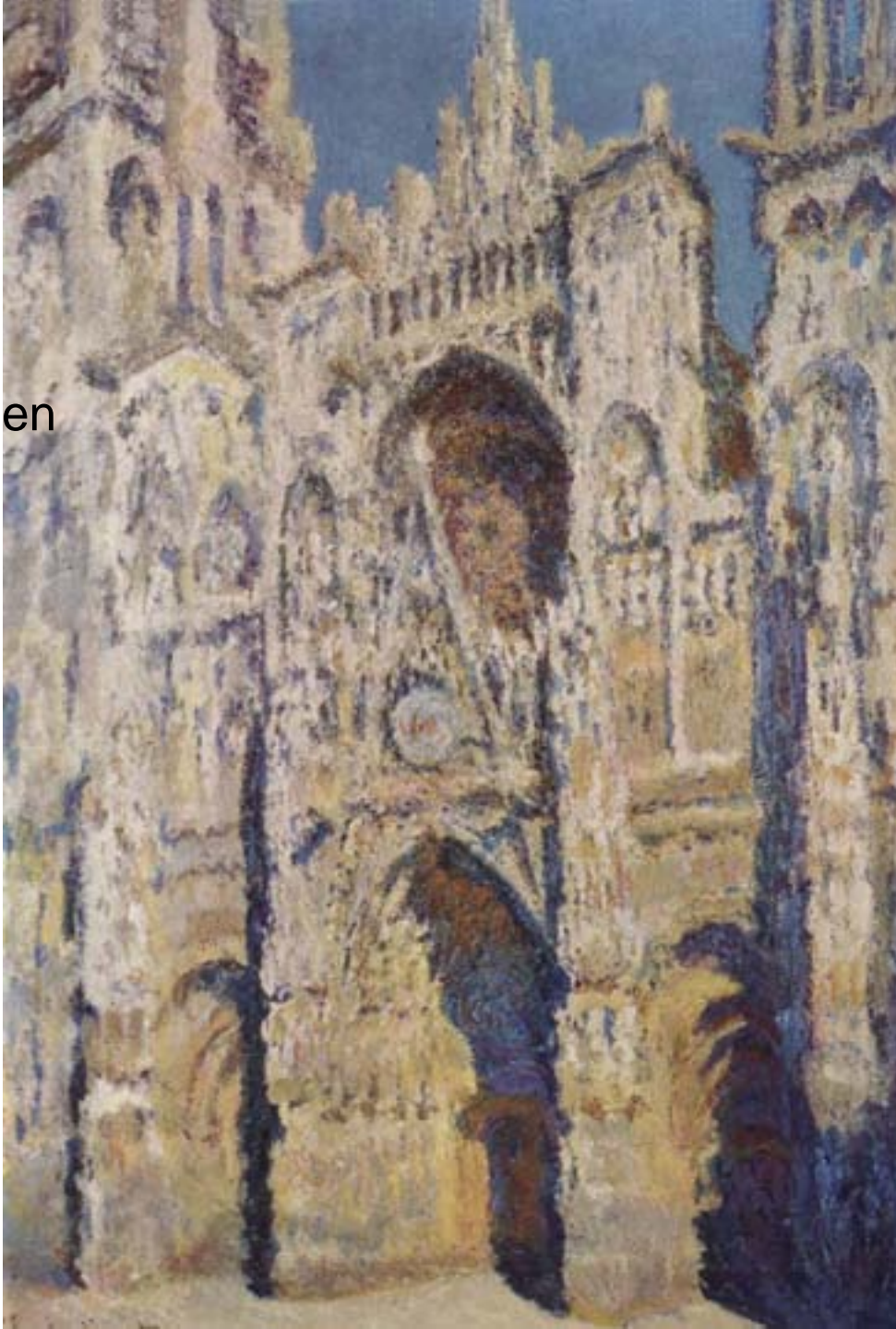

Claude Monet: A felkelő nap impressziója, 1872. Párizs, Musée Marmottan

Monet:
Roueni katedrális
1892-1894
kapuzat napfényben
New York
Metropolitan M.

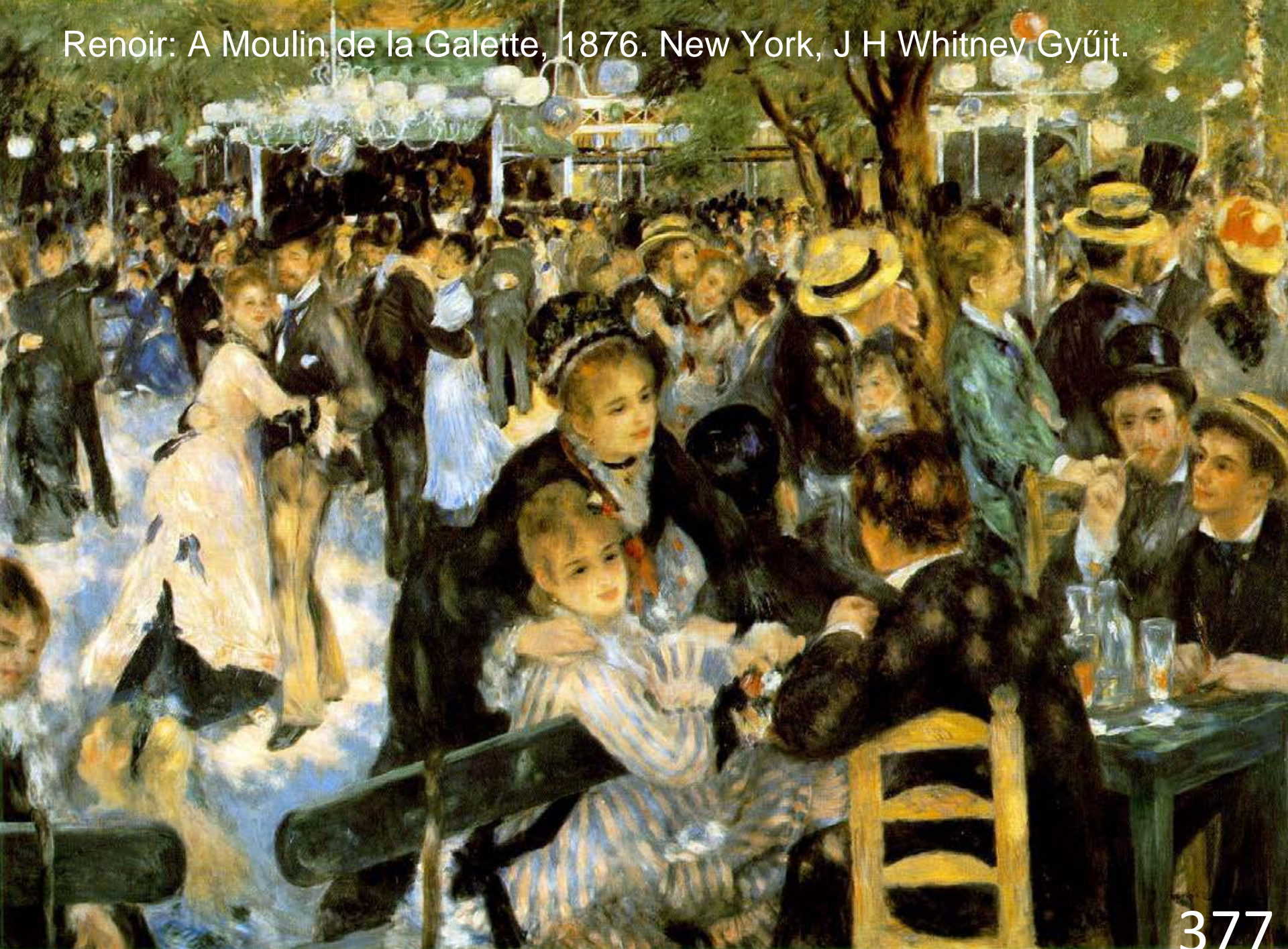

Monet: A Londoni Parlament - a ködön áttörő nap, 1904.
Musée d'Orsay, Párizs

Renoir: A Moulin de la Galette, 1876. New York, J H Whitney Gyűjt.

378 Renoir: A nagy fürdőzők, 1887. Németország, Museum of Art

Degas:
Balettiskola
1874.
Musée d'Orsay
Párizs

Georges Seurat: Vasárnap délután, 1884-1886.

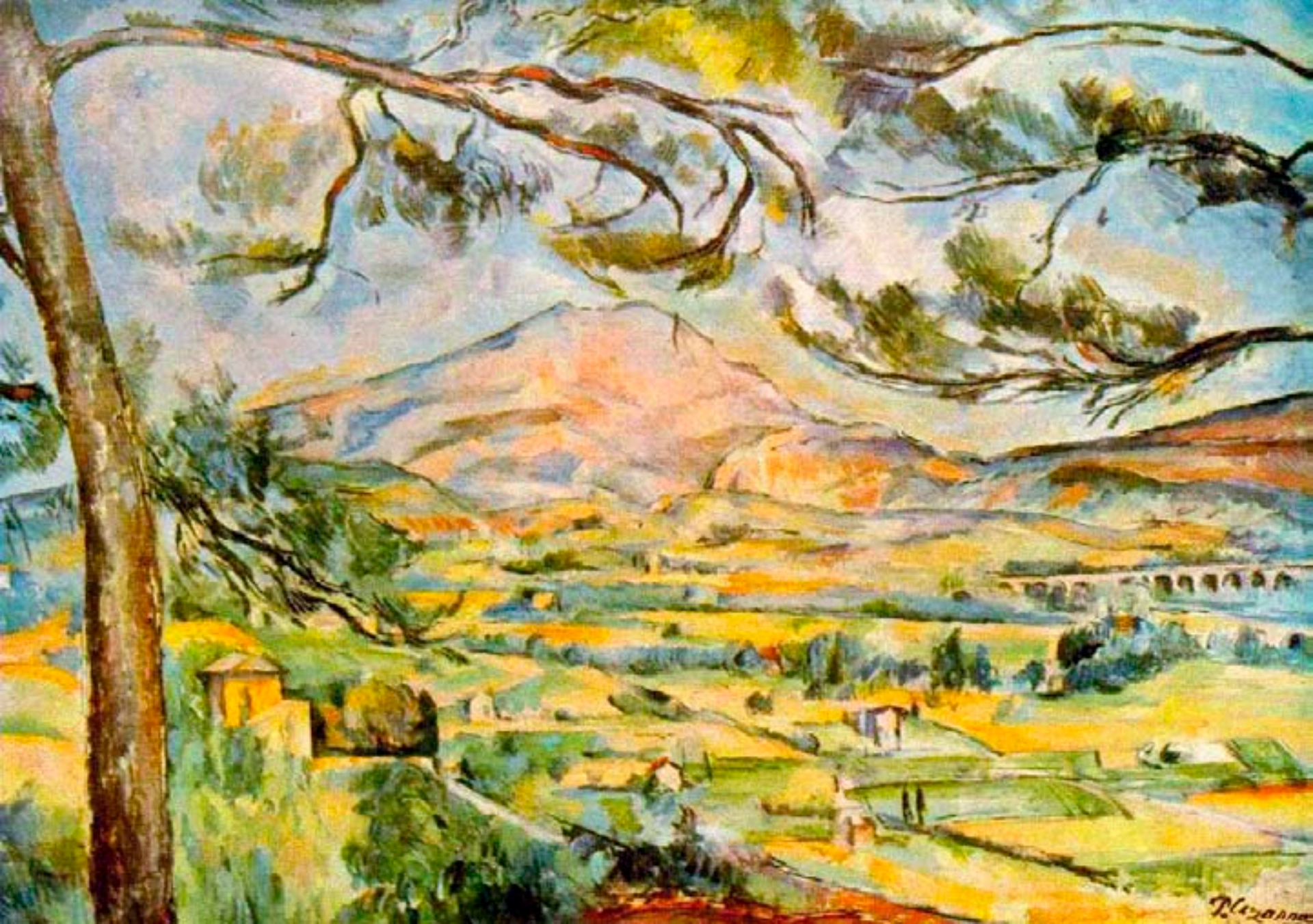

Paul Cezanne: Mont Sainte Victoire Bellevue felől nézve, 1885-1887.
London, Courtauld Institute

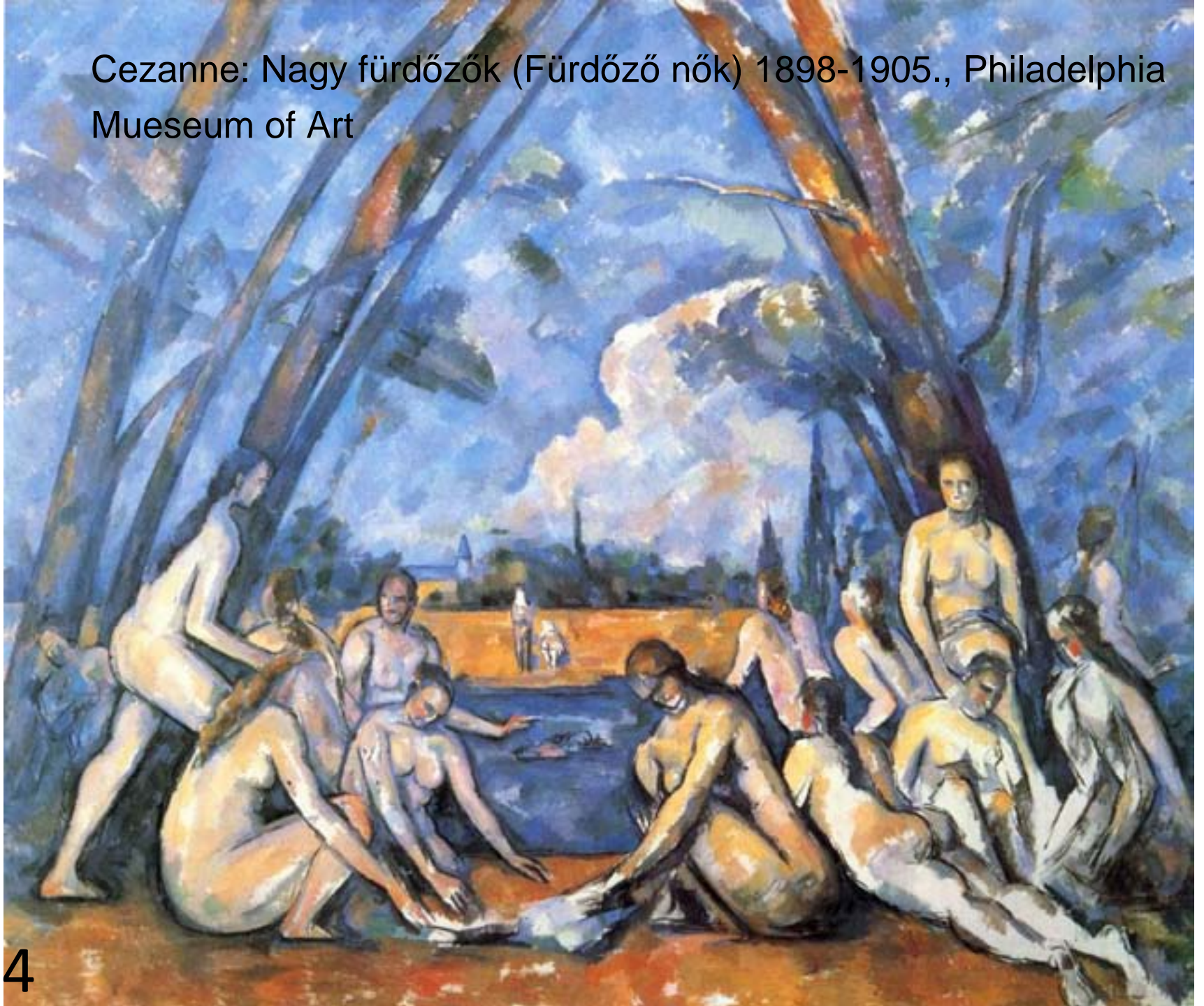

383 Cézanne: Mont-Sainte-Victoire, 1885-87.

Cezanne: Nagy fürdőzők (Fürdőző nők) 1898-1905., Philadelphia Museum of Art

Cezanne: Edények kosár gyümölcsök 1888-90

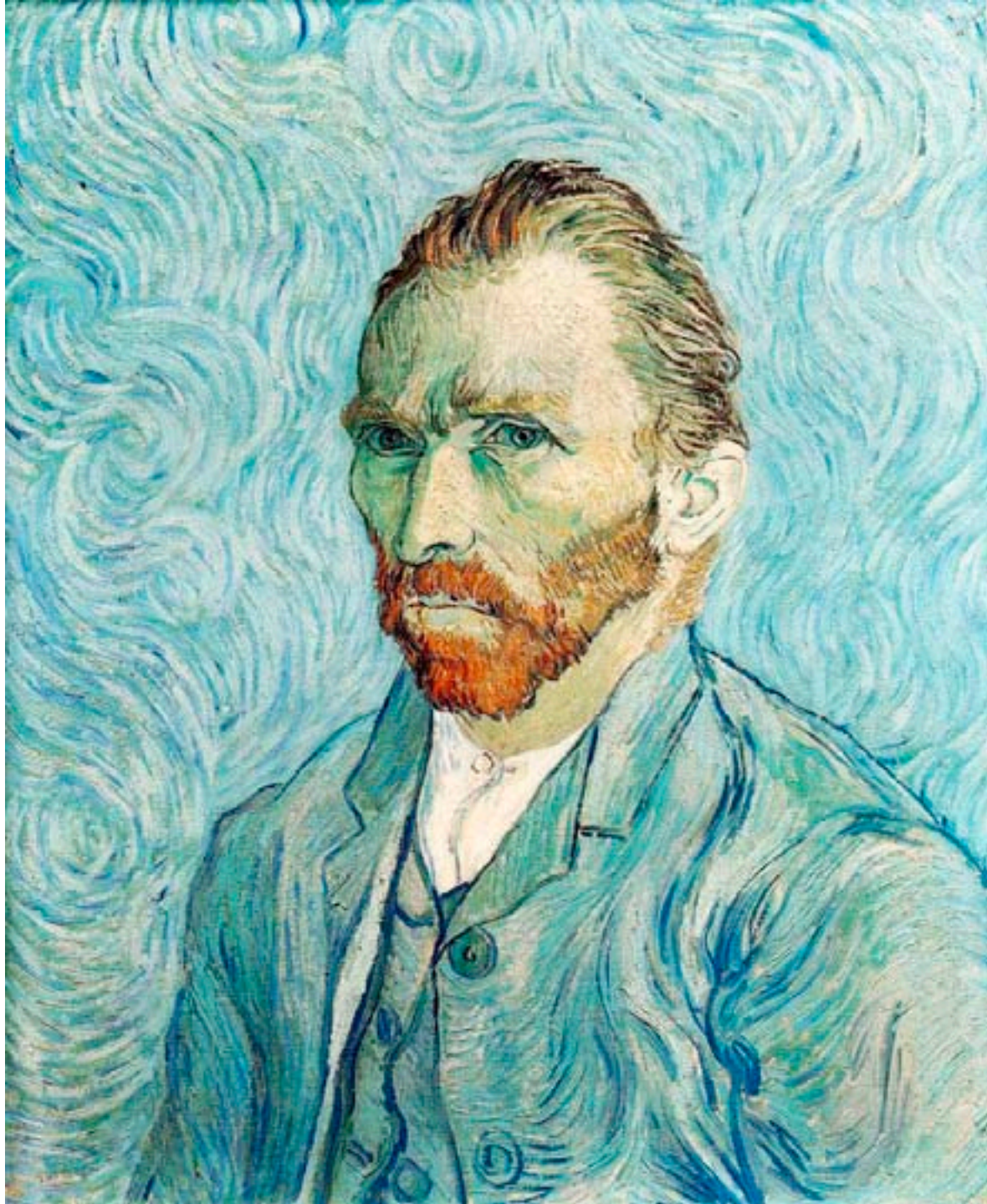

Cezanne: Csendélet korsóval és gyümölcsökkel 1887-1895
Oslo, Nationalgalerie

Van Gogh:
Önarckép.
1890.
Párizs,
Jeu de Paume

Van Gogh:
Napraforgók,
1888.

Váza 15 napraforgóval
London,
National Gallery

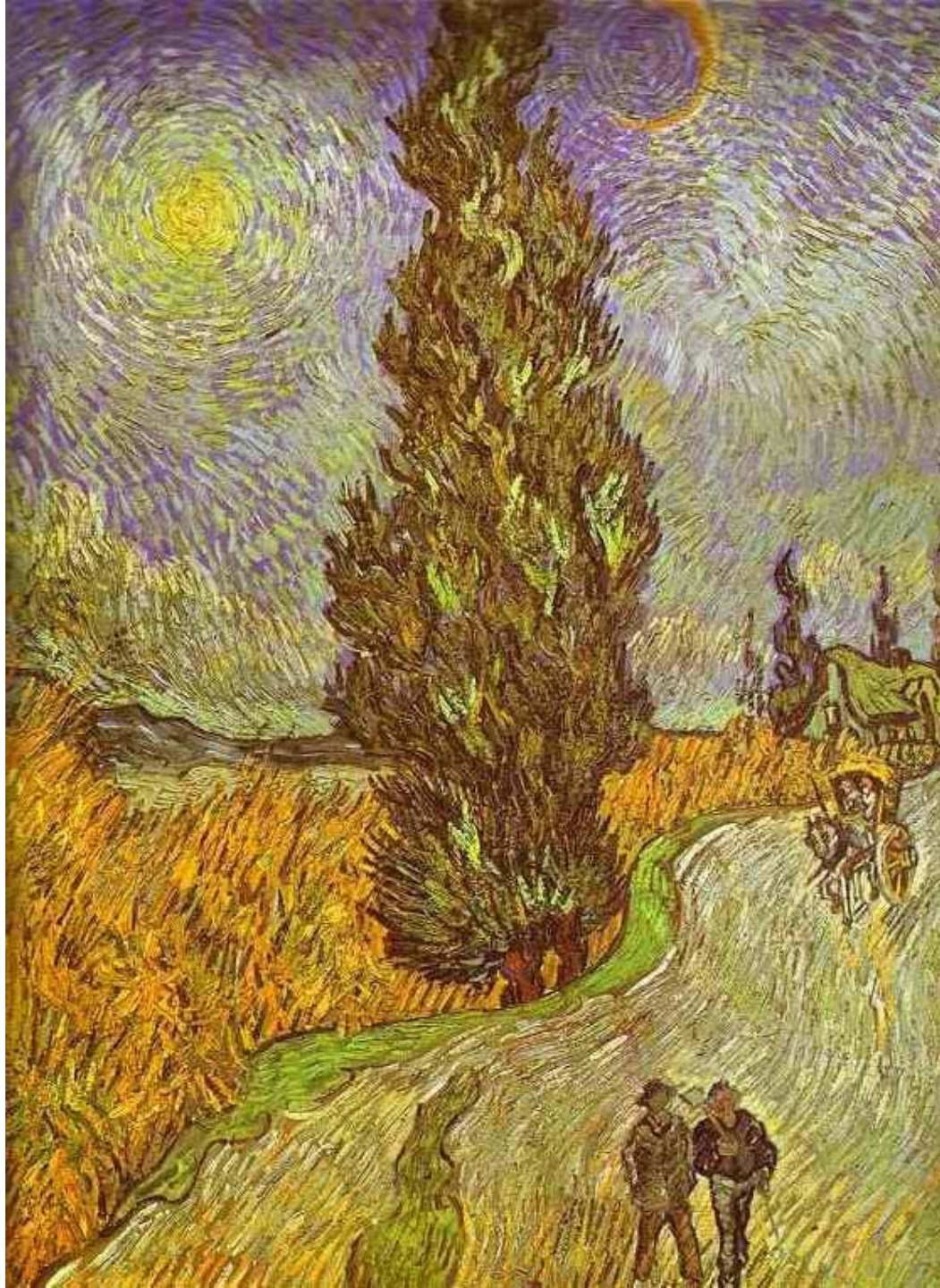

Van Gogh szobája Arlesben
1888. első változat
Amszterdam, Van Gogh Múzeum

Van Gogh:
Falusi út
Provenceban
éjjel 1890.

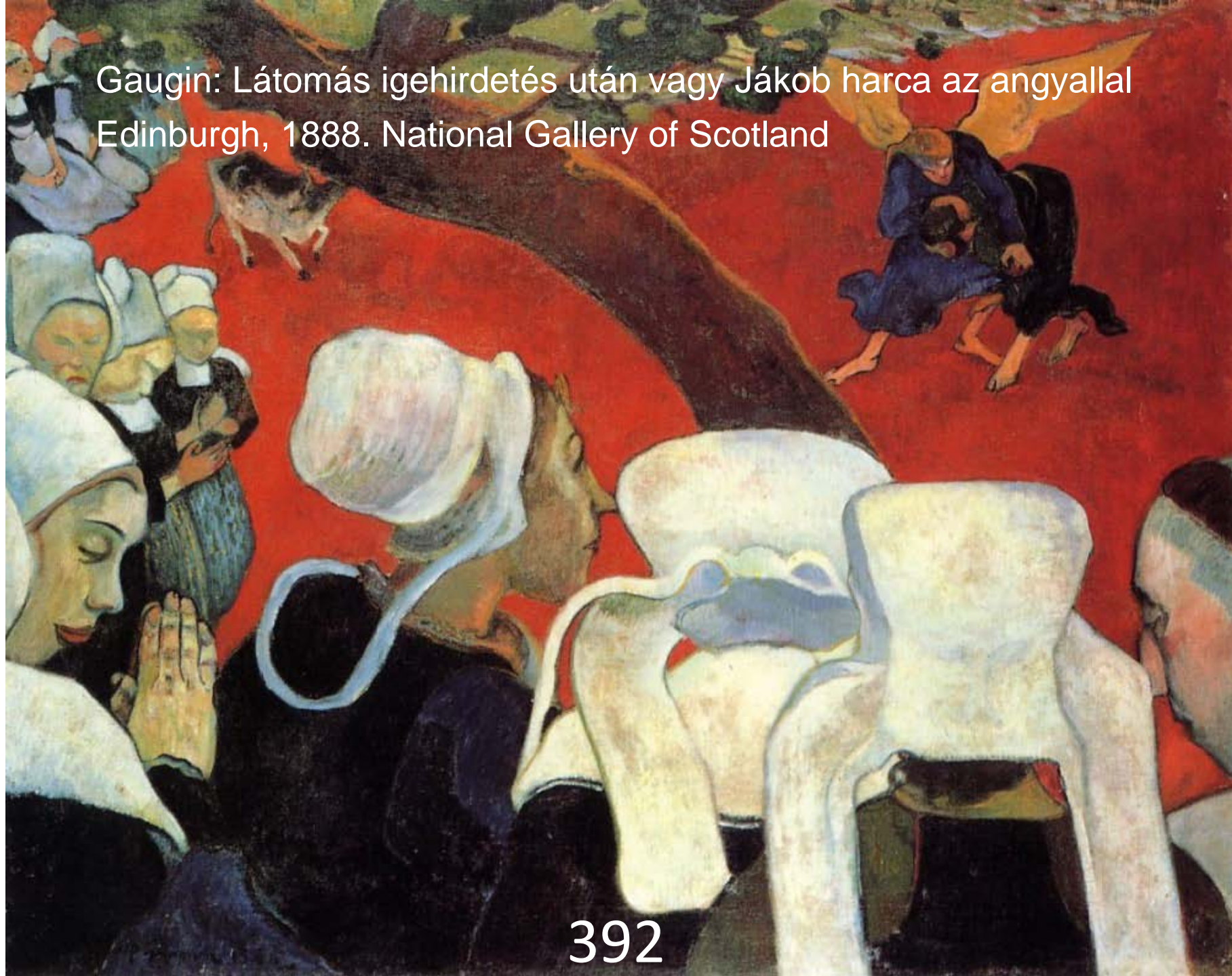

391 Paul Gauguin: Mi újság? Tahiti nők 1892. Drezda

Gauguin: Látomás ige hirdetés után vagy Jákob harca az angyallal
Edinburgh, 1888. National Gallery of Scotland

Gauguin: Honnan jövünk? Kik vagyunk? Hová megyünk? 1897.
Boston, Museum of Fine Arts

EKLEKTIKA, SZECCESSZIÓ, SZIMBOLIZMUS

395 William Morris Philip Webb: Vörös ház 1859. London

Gaudi:
Sagrada Familia
1884,
Barcelona

Gaudi: Casa Mila, 1906-1912. Barcelona

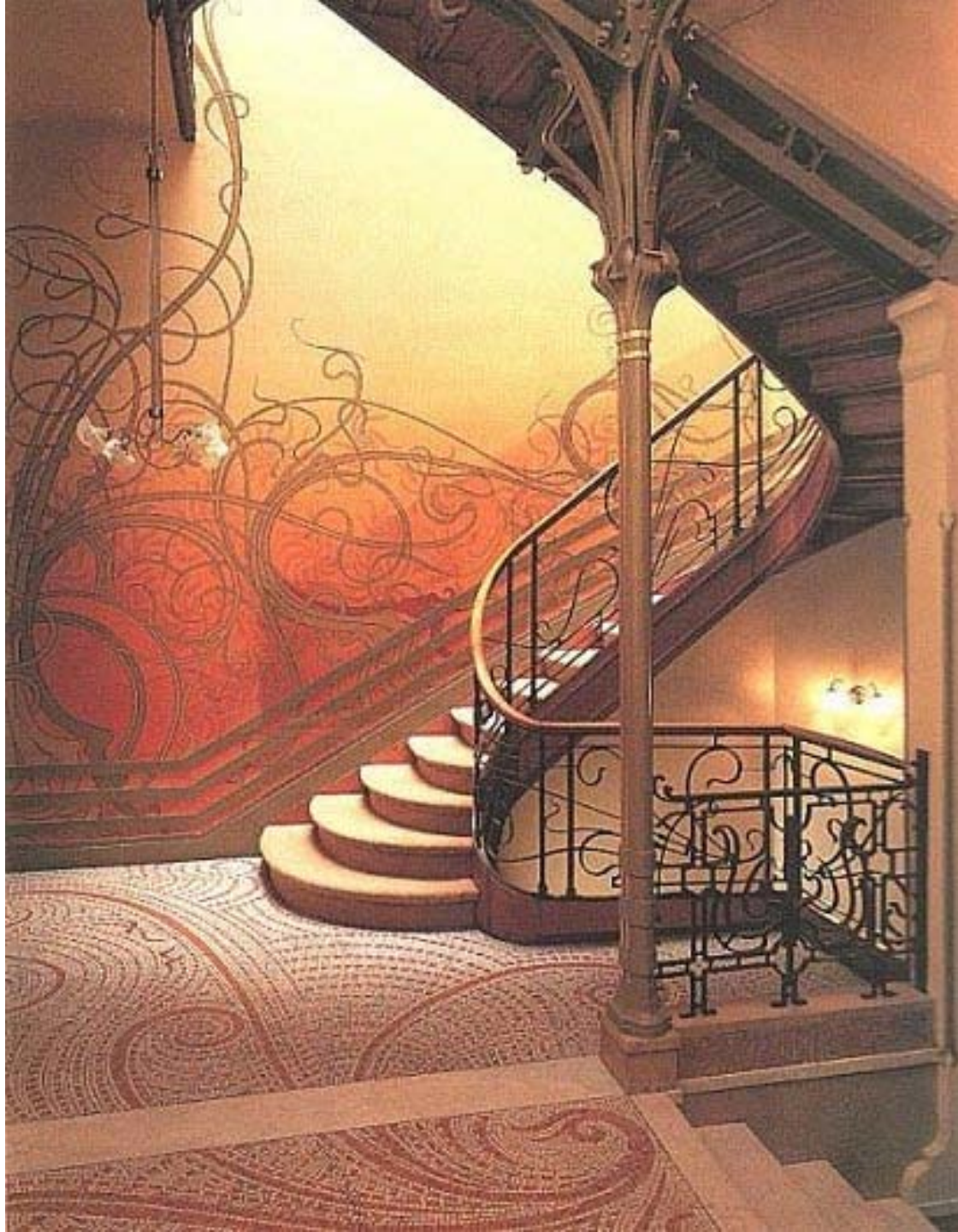

Gaudi: Parc Guell, 1900-1914, Barcelona

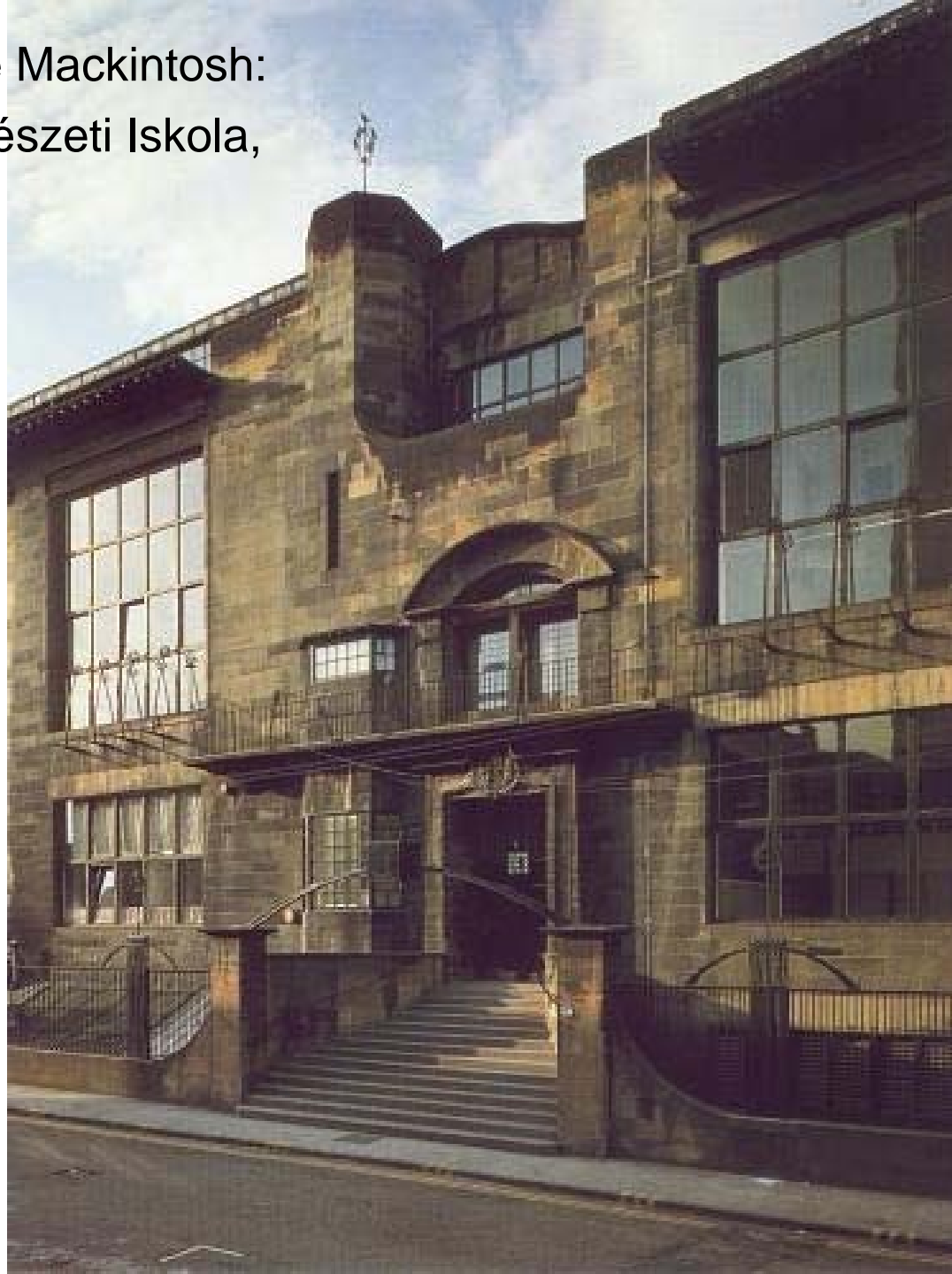

Victoria Horta:
Tassel ház
1892-1893
Brüsszel

Charles Rennie Mackintosh:
Glasgow-i Művészeti Iskola,
1898 k.

Joseph-Maria) Olbrich: A bécsi szecesszió épülete, 1898-1899. Bécs

402

Olbrich: A bécsi szecesszió épülete, 1898-1899. Bécs

Lechner Ödön: Postatakarékpénztár,
1899-1902. Budapest

Schickedanz Albert: Szépművészeti Múzeum, 1899-1906. Budapest

Kós Károly-
Zrumecky Dezső:
Madárház,
1908-1909.
Budapesti Állatkert

Medgyaszay István:
Rákosmulyadi r. k.
templom, 1910.

Auguste) Rodin
A csók,
1894.
Párizs,
Rodin Múzeum

Fadrusz János: Mátyás király emlékmű, 1895-1902. Kolozsvár

Mednyánszky

László:

Csavargófej,

1908-1910.

MNG

Burne-Jones:
A rémfej,
1887.
Stuttgart,
Staatsgalerie

Henri de Toulouse-Lautrec: Ezek a hölgyek, 1895. (SZM)

Toulouse-Lautrec:
Jane Avril
litografía,
1893.
Albi,
Musée d'Albi

Lautrec:
A toalett
1896
Párizs,
Musée d'Orsay

Klimt:
Judith, 1901.
Bécs,
Österreichische Galerie

Klimt:
Csók

Egon Schiele:
Önarckép 1910.

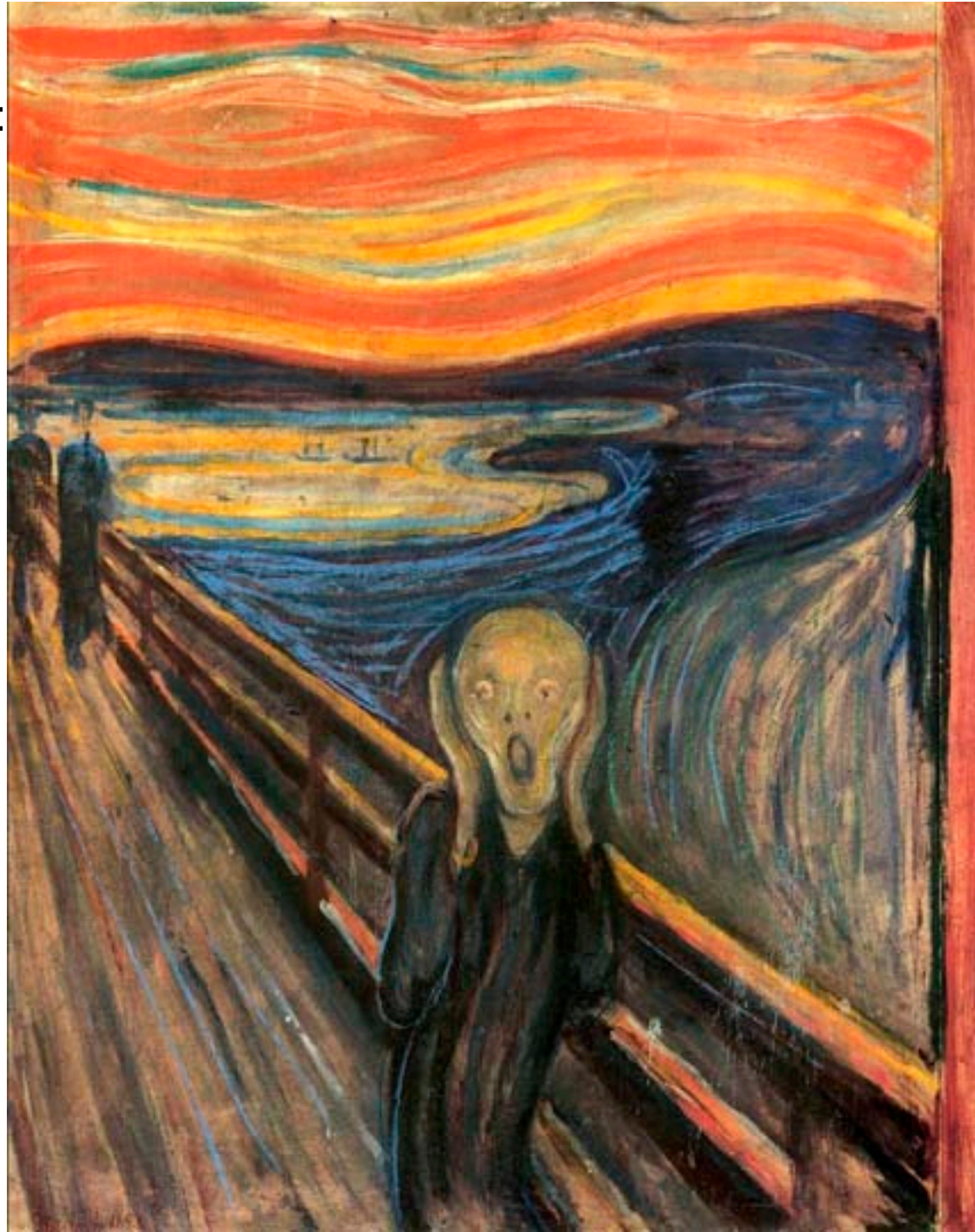

Egon Schiele:
Akt

Edvard Munch:
Sikoly, 1893.

Munch:
Madonna,
1894.
National Gallery
of Oslo

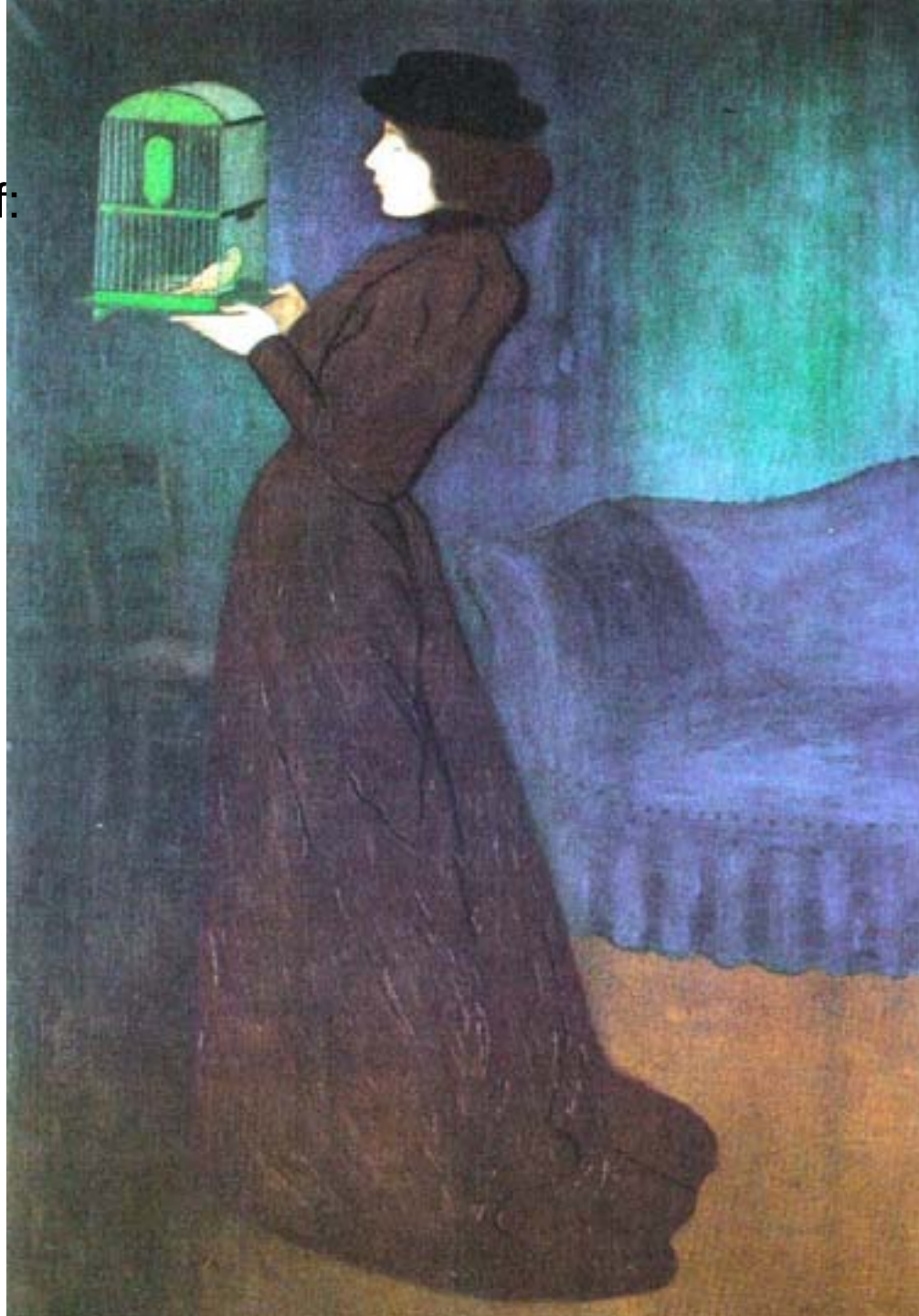

Amadeo Modigliani:
Leányfej
Jeanne Hébuterne
arcképe szemből,
1918. (Bern, mgt.)

Rippl-Rónai József:
Kalitkás nő,
1892. MNG

Ferenczy Károly:
Madárdal,
1893. MNG

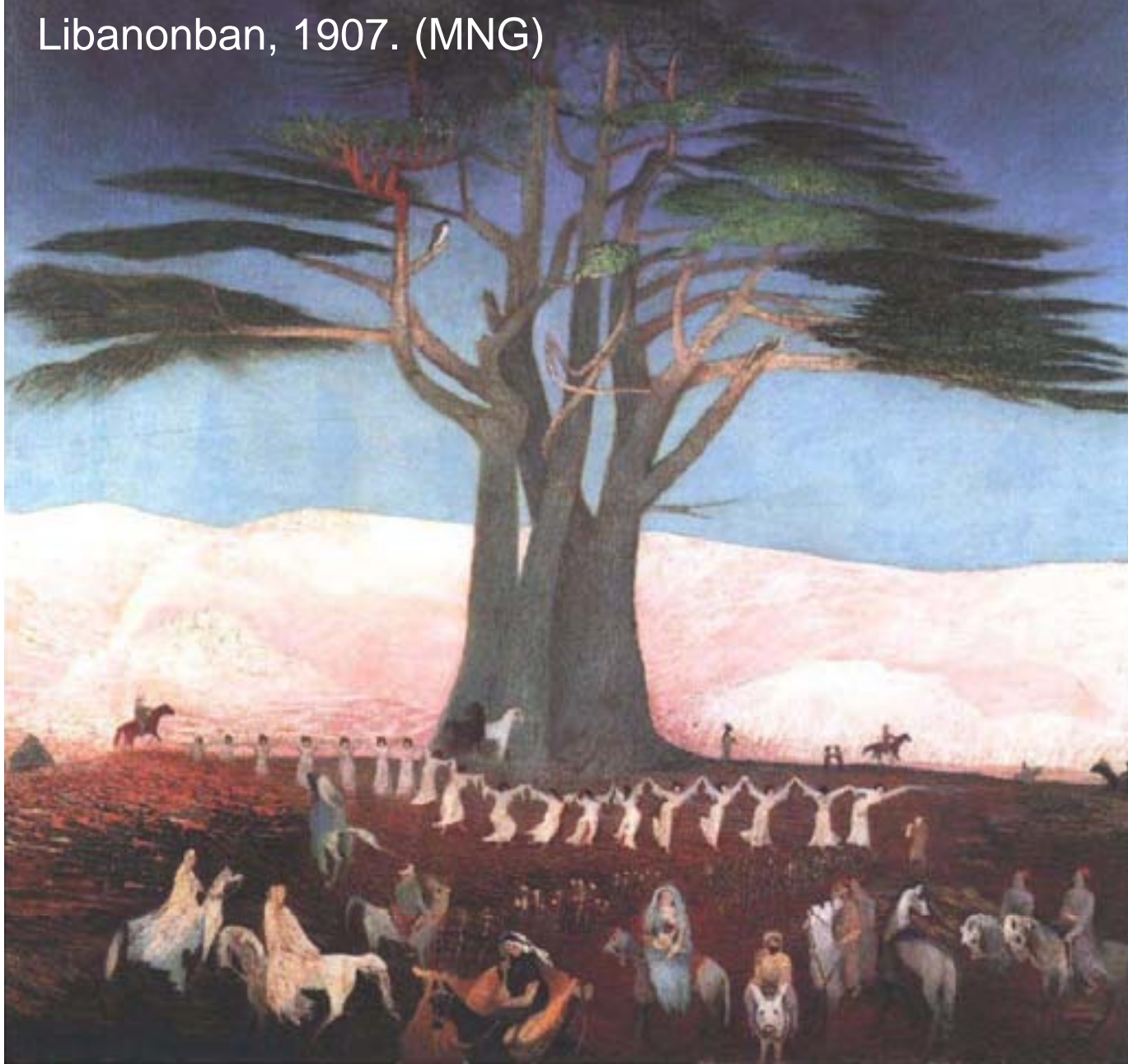

Gulácsy Lajos:
A varázsló kertje,
1904. MNG

Csontváry Kosztka Tivadar: Zarándoklás a cédrusokhoz
Libanonban, 1907. (MNG)

425

Csontváry Kosztka Tivadar: Taormina, (MNG)

Csók István: A keresztapa reggelije, 1932. (MNG)

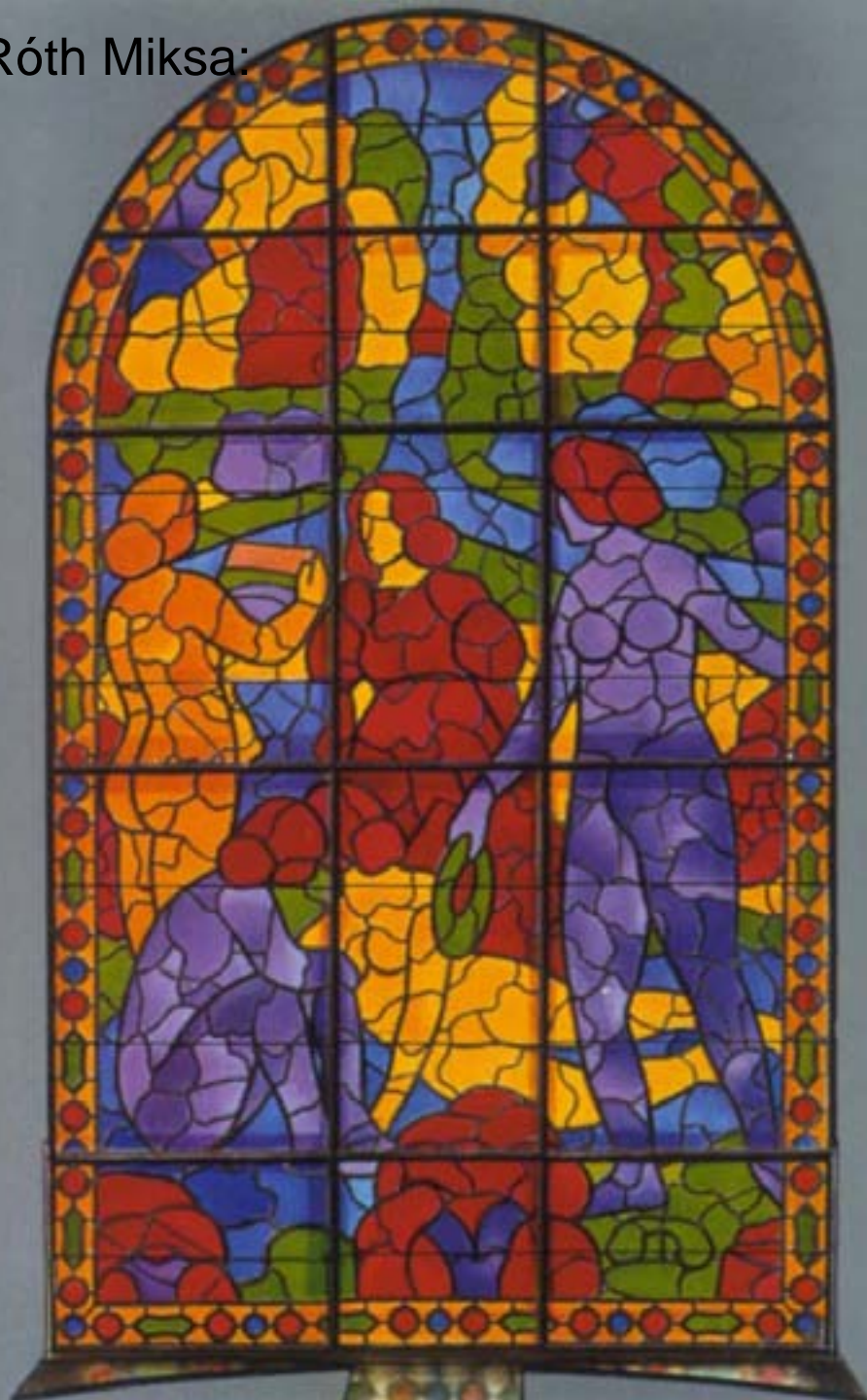

Rippl-Rónai József-Róth Miksa:

Az Ernst Múzeum

üvegablaka,

1912. Budapest

Thonet bútorok, 1851-től (pl. Thonet hajlított hintaszéktípusa 1860 vagy Thonet kerek ülésű standard széke, 1859. évi típus)

Henry van de Velde bútorai (pl. szecessziós szék és asztal 1895-ből)

A pécsi Zsolnay
gyár egy tárgya
a századfordulóról

430

XX. SZÁZAD ELSŐ FELE

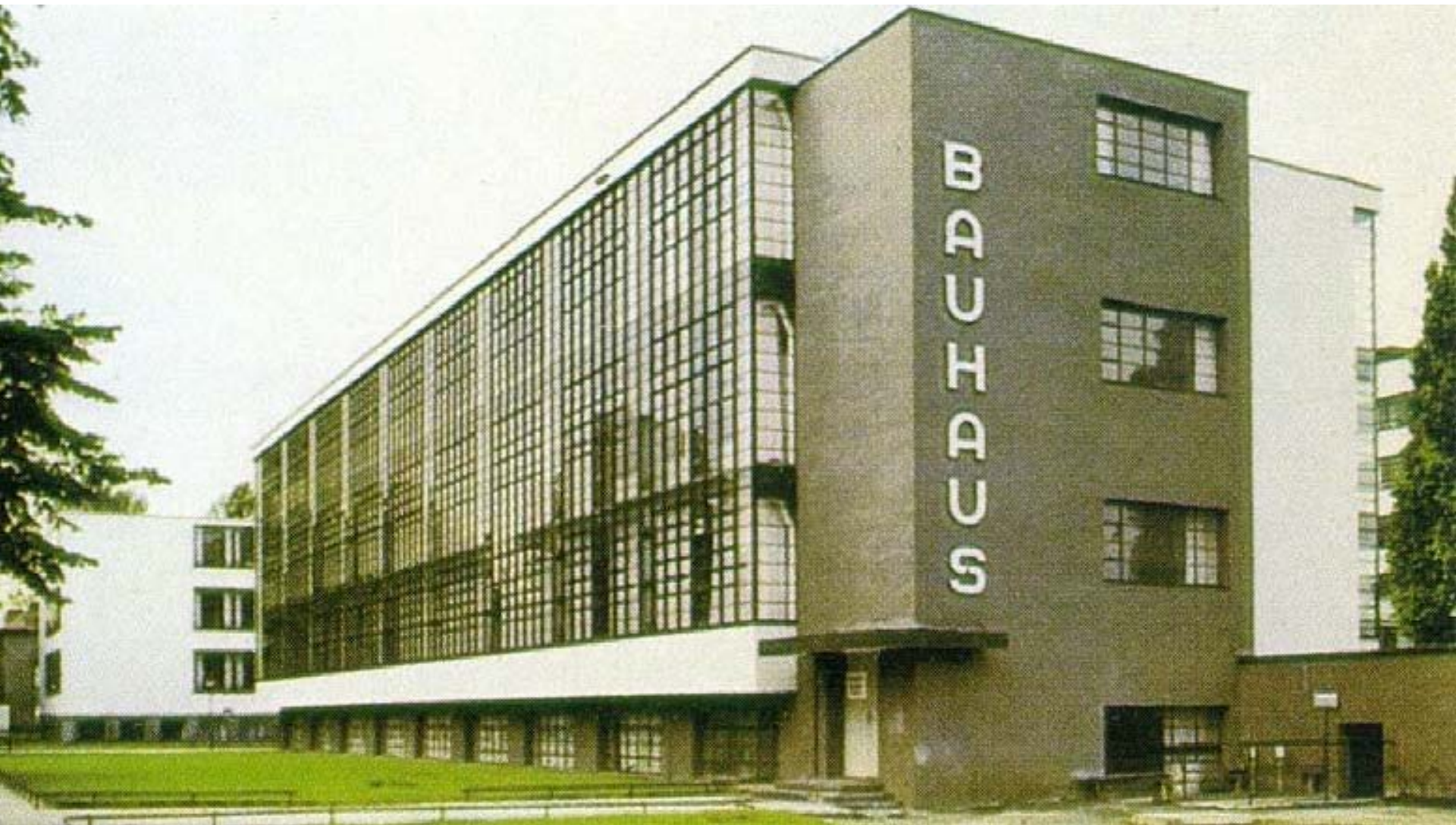
(Louis) Sullivan:
Carson,
Pirie és Scott
áruház,
1899-1904.
Chichago

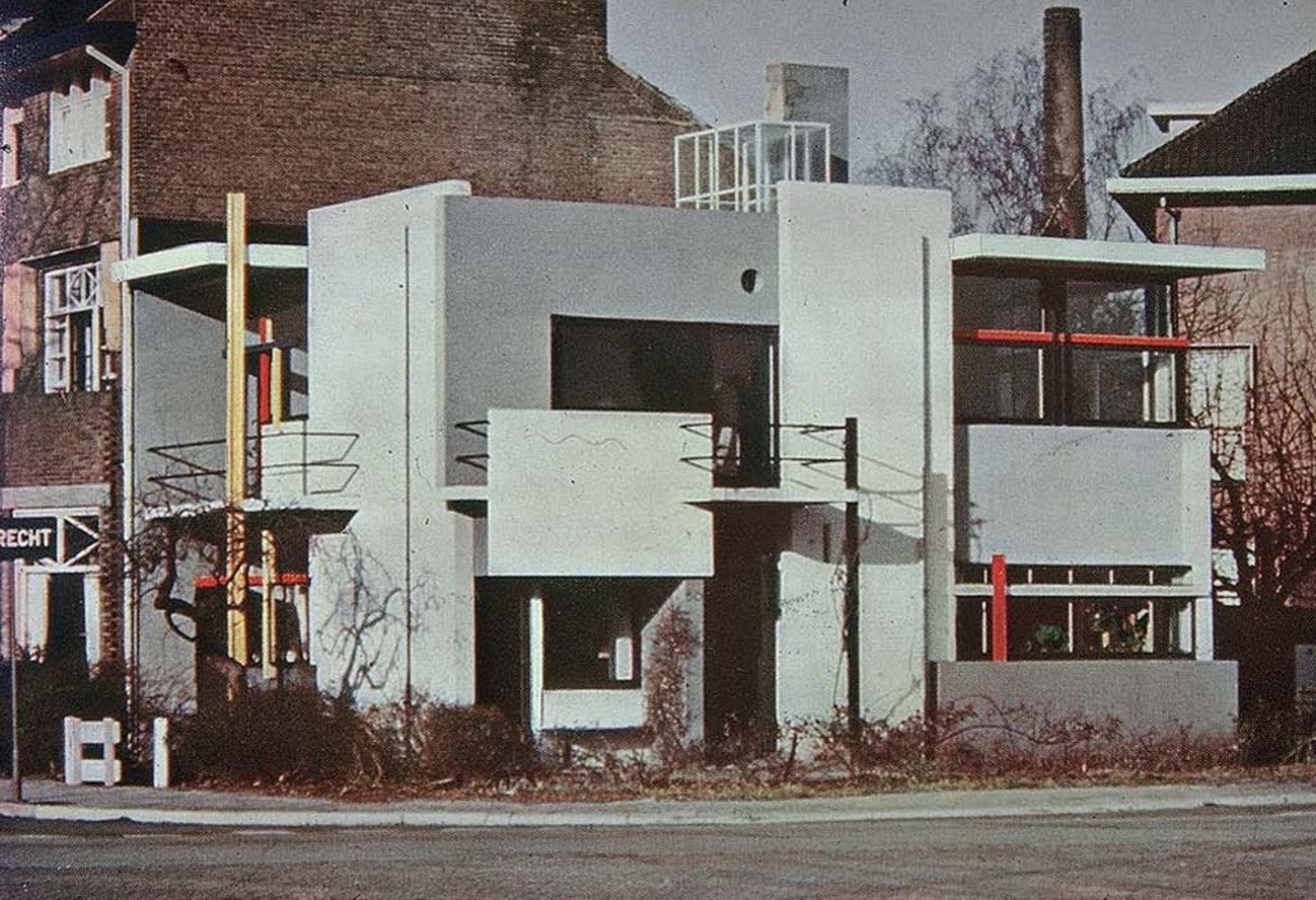
Behrens:
Hoechst
festékgyár,
1920-1925.
Berlin

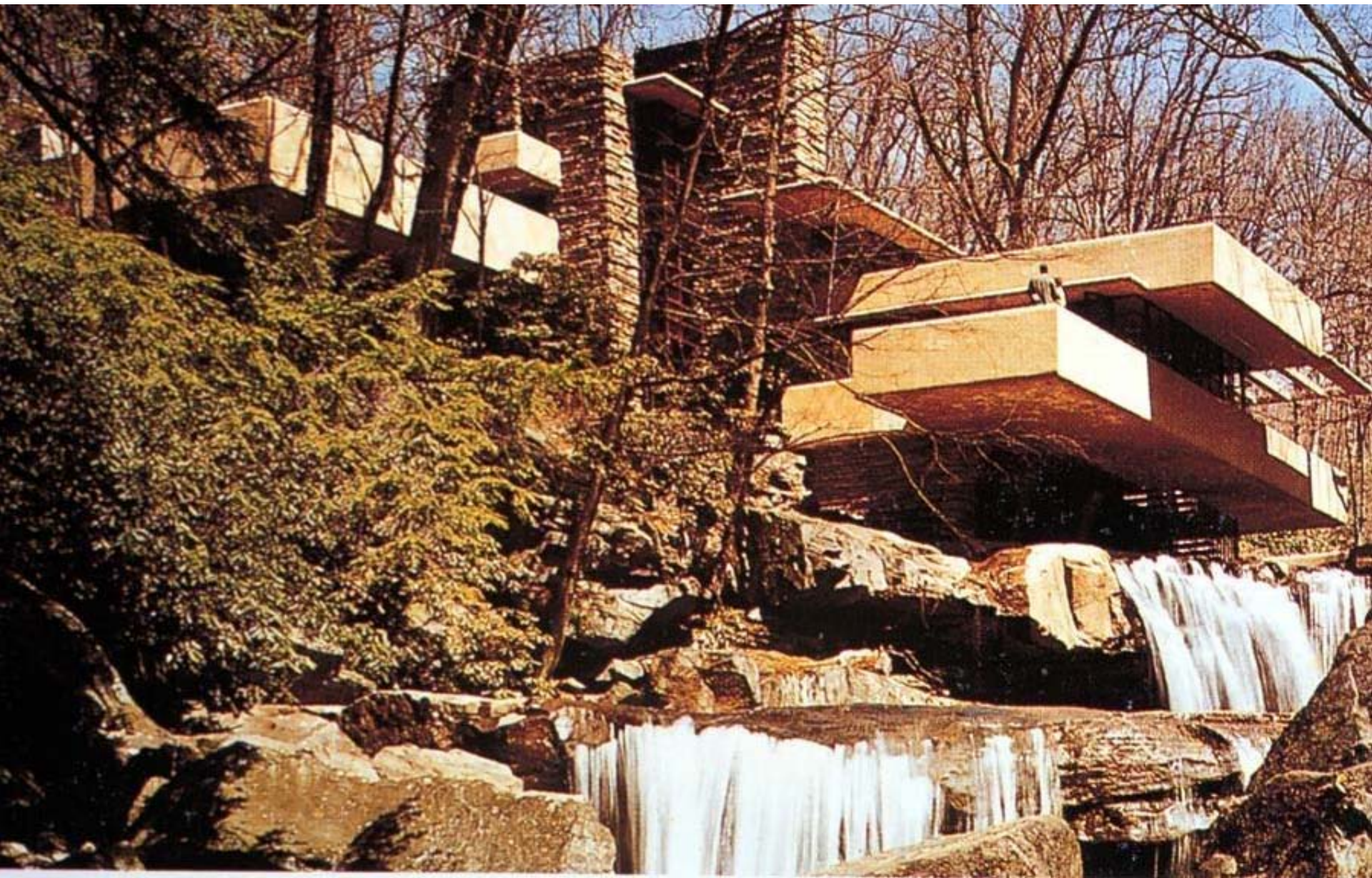
434 Walter Gropius: A Bauhaus központi épülete, 1925-1926. Dessau

435 Gerrit Thomas Rietveld: Schroeder-ház, 1924. Utrecht

436 Frank Lloyd Wright: Vízesház, 1936. Bear Run (Pennsylvania)

Hajós Alfréd: Margitszigeti Sportuszoda, 1930.
Budapest

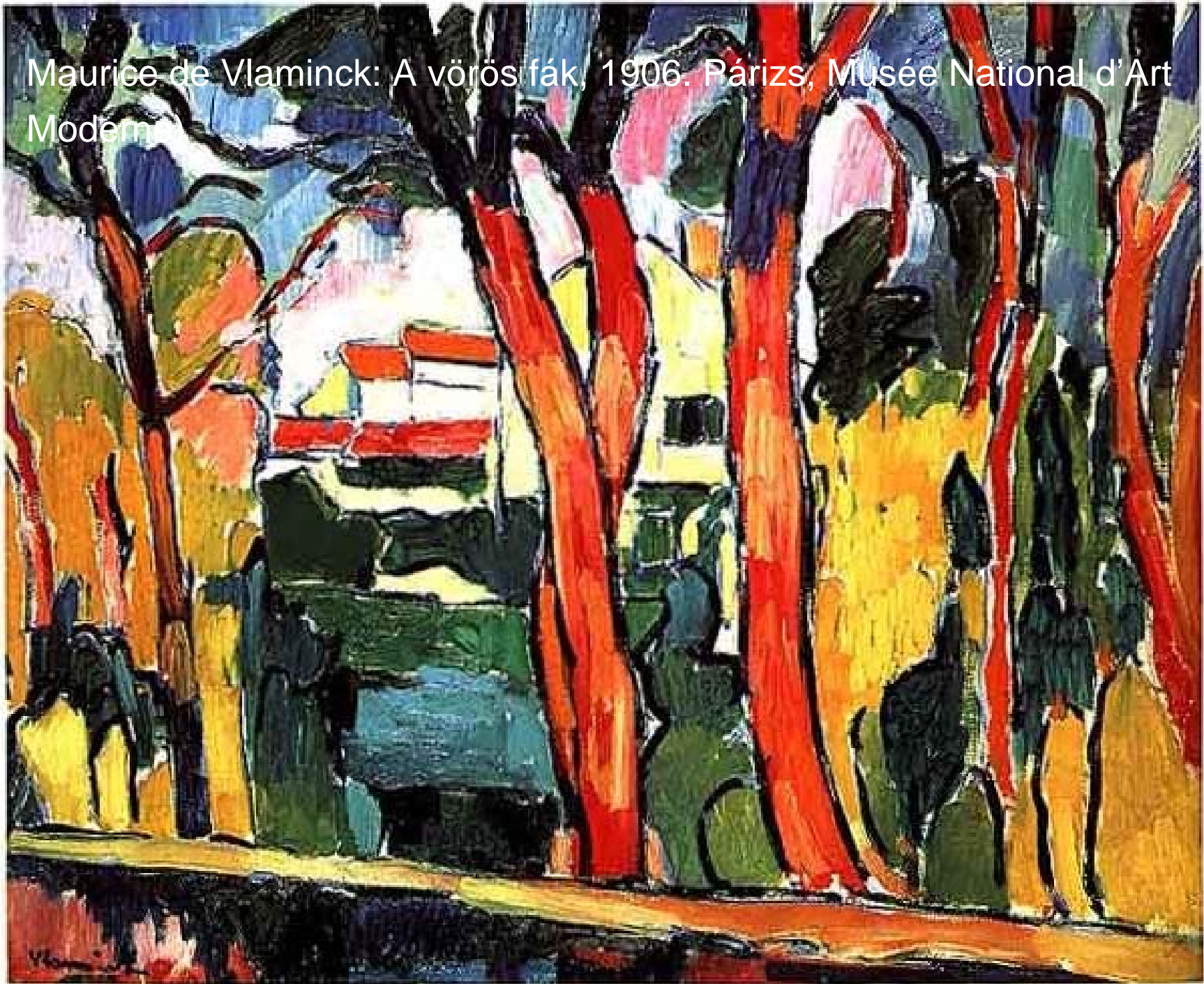

Molnár Farkas:
Társasház,
1936.
Budapest

Maurice de Vlaminck: A vörös fák, 1906. Párizs, Musée National d'Art Moderne

Henri Matisse: A vörös desszert, 1908. Szentpétervár, Ermitázs

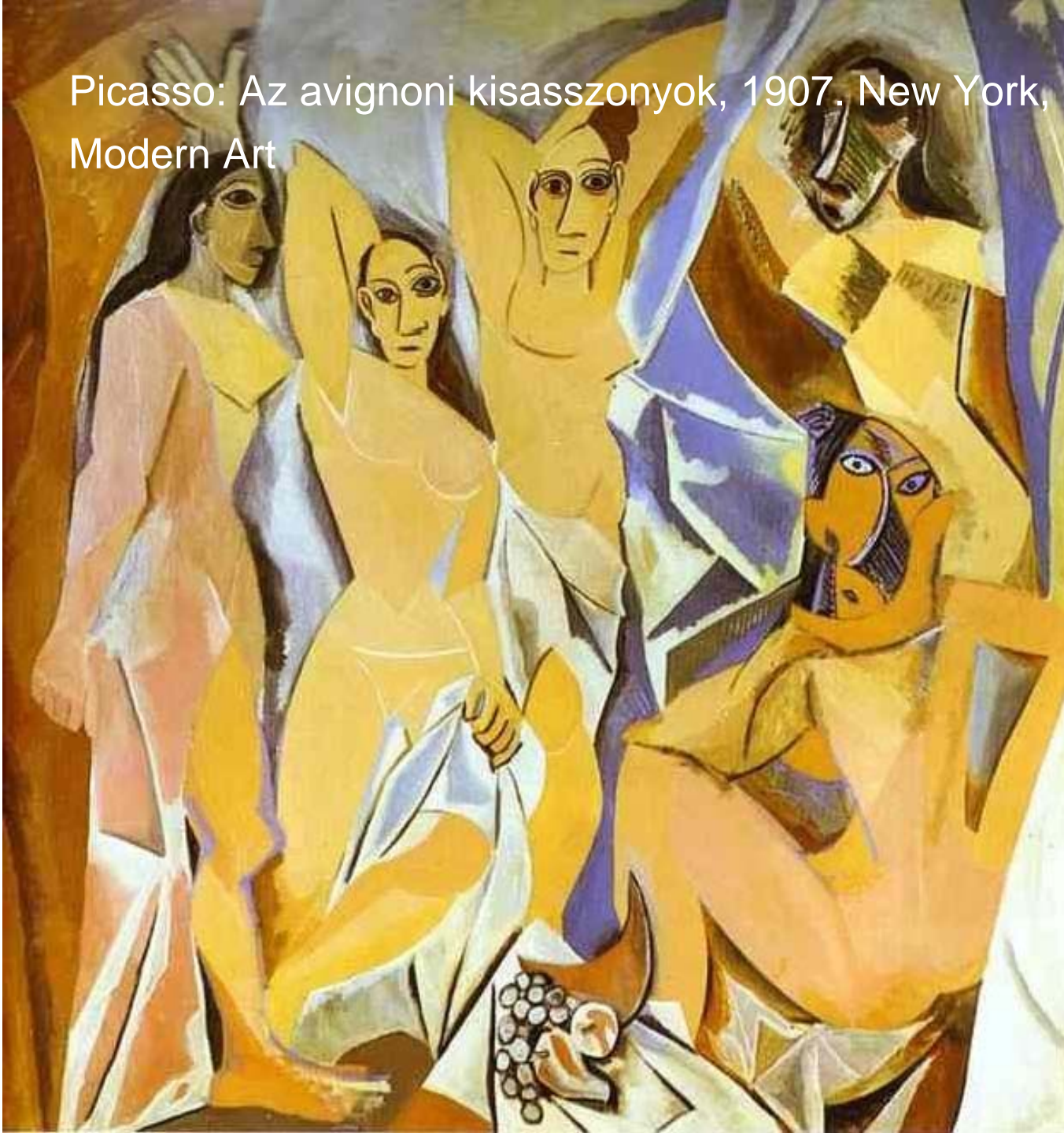

441 Matisse: A tánc, 1910. Ermitázs, Szentpétervár

Picasso: Az avignoni kisasszonyok, 1907. New York, Modern Art

443

Picasso: Guernica, 1937. Barcelona

Braque:
A portugál nő,
1911.
Basel,
Kunstmuseum

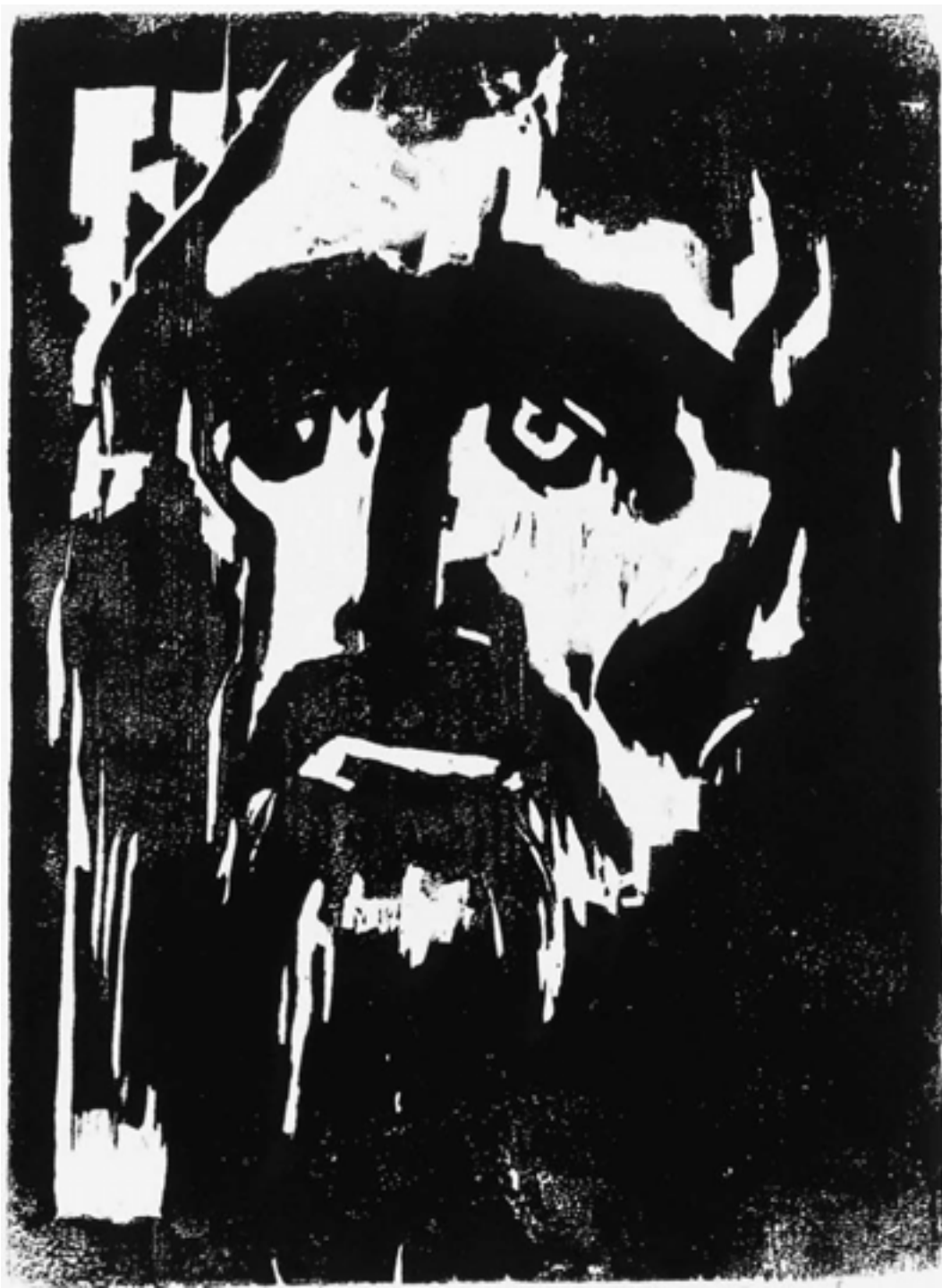

Jean Gris:
Kávéházi
csomag,
kollázs,
1914.
Ulm, Museum

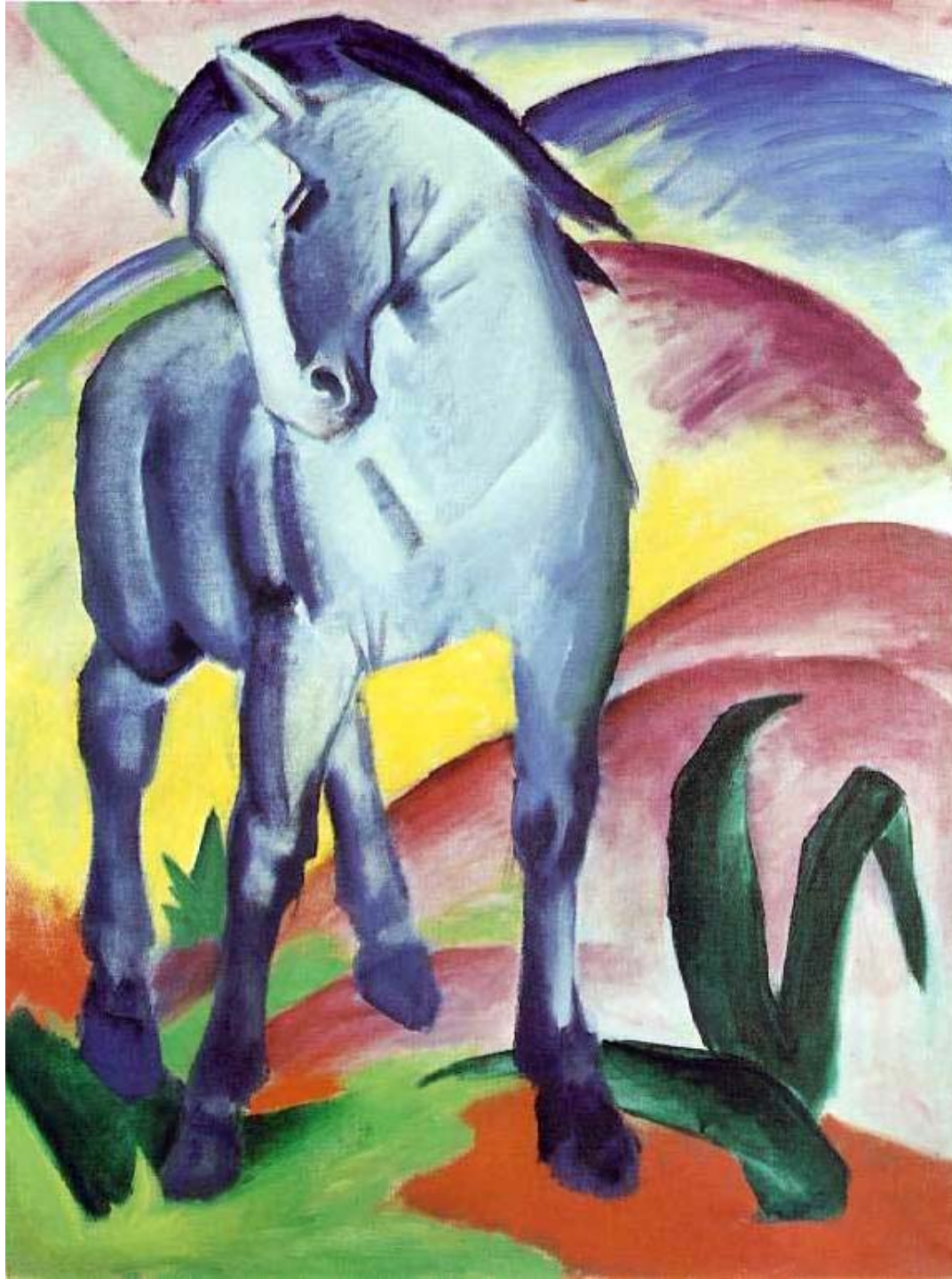

Emil Nolde:
Prófeta
1912.

Franz Marc:
Kék ló, 1911.
München,
Lenbachhaus

448 Franz Marc: Küzdő formák 1914.

Umberto Boccioni:
Az izmok dinamizmusa,
bronz, 1913.
New York,
Museum of Modern Art

Balla: Pórázon vezetett kutya

John Heartfield:
Hurrá!,
festmény, 1935.

Hurrah, die Butter ist alle!

Goerring in seiner Hamburger Rede: „Erz hat stets ein Reich stark gemacht,
Butter und Schmalz haben höchstens ein Volk fett gemacht“.

Jean Arp:
Konfiguráció
1927.

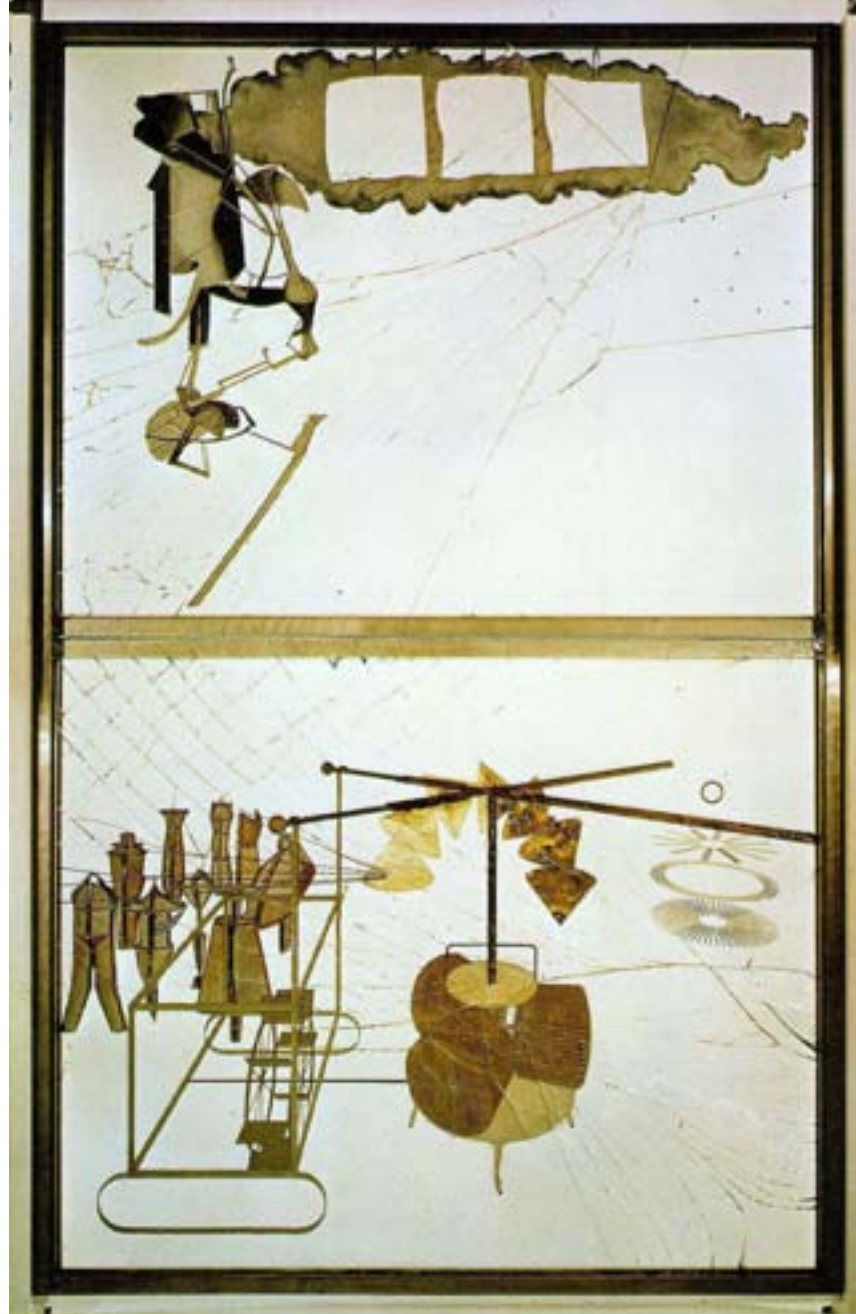

Raoul Hausmann: Mechanikus fej, 1919.

Duchamp:
A nagy üveg
1915-1923.

Duchamp:
Lépcsőn lemenő akt,
1912.
Philadelphia,
Museum of Modern Art

Duchamp:
Forrás,
1917.

456

Carlo Carra:
A metafizika
múzsája
1917.

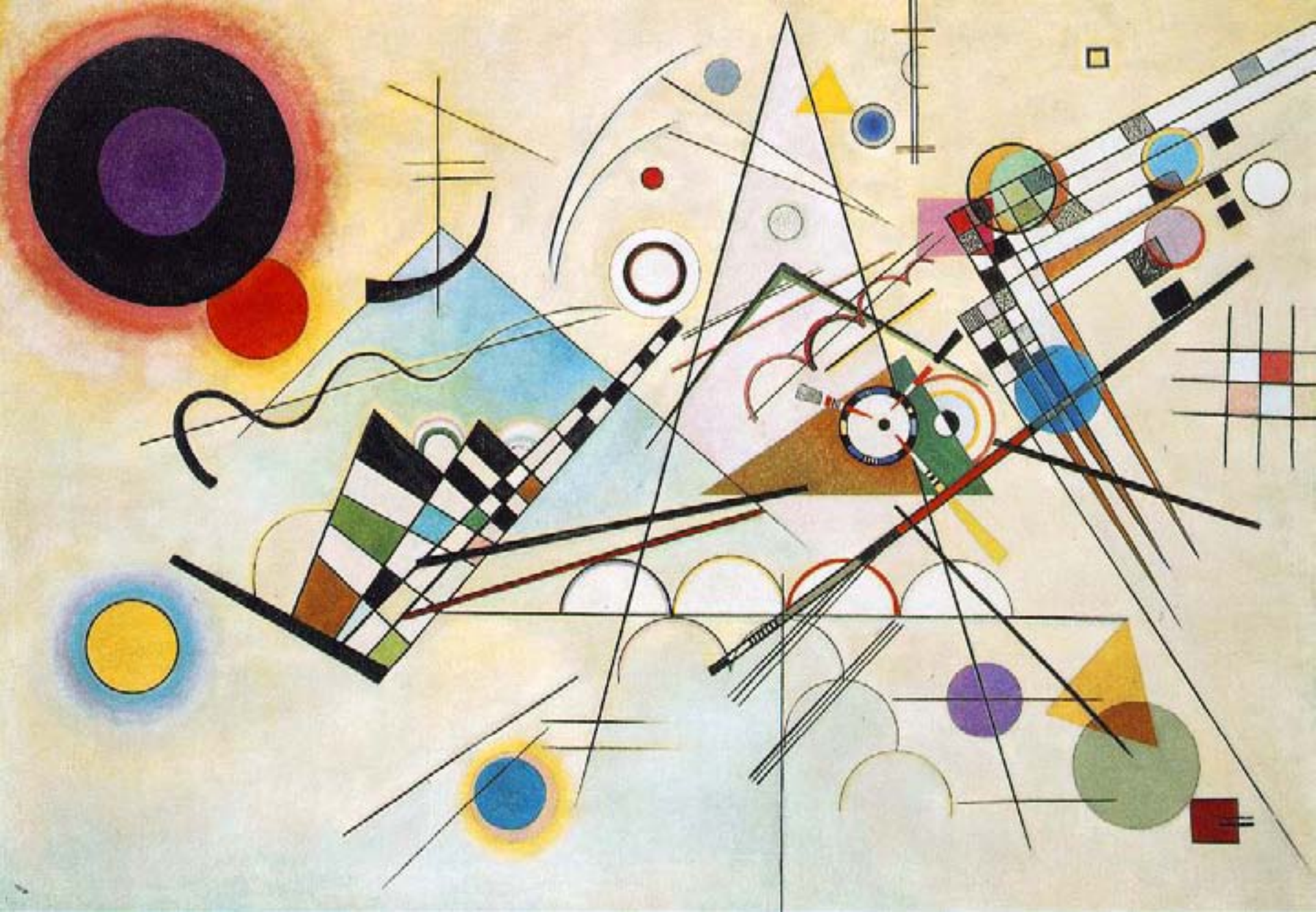

458

Constantin Brancusi: Alvó Múzsa, 1916. Párizs, Musée d'Art

459 Kandinszkij: Kompozíció VIII.

460 Vasziliy Kandinszkij: Sárga, piros, kék, 1925. Párizs, Nina Kandinszkij

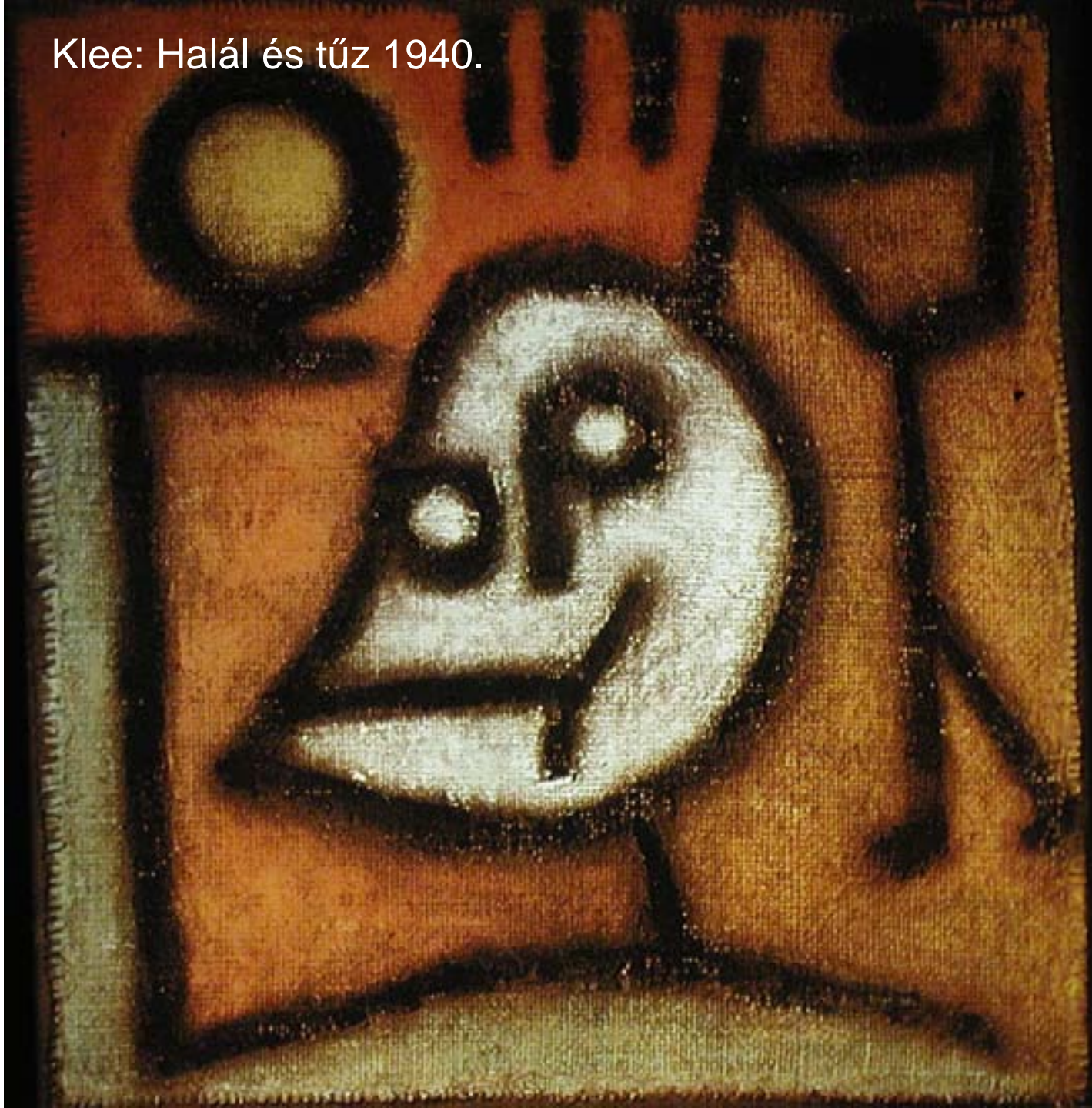
461 Paul Klee: Őszi hely, akvarell, 1921. magántulajdon

Klee:
A szép kertésznő

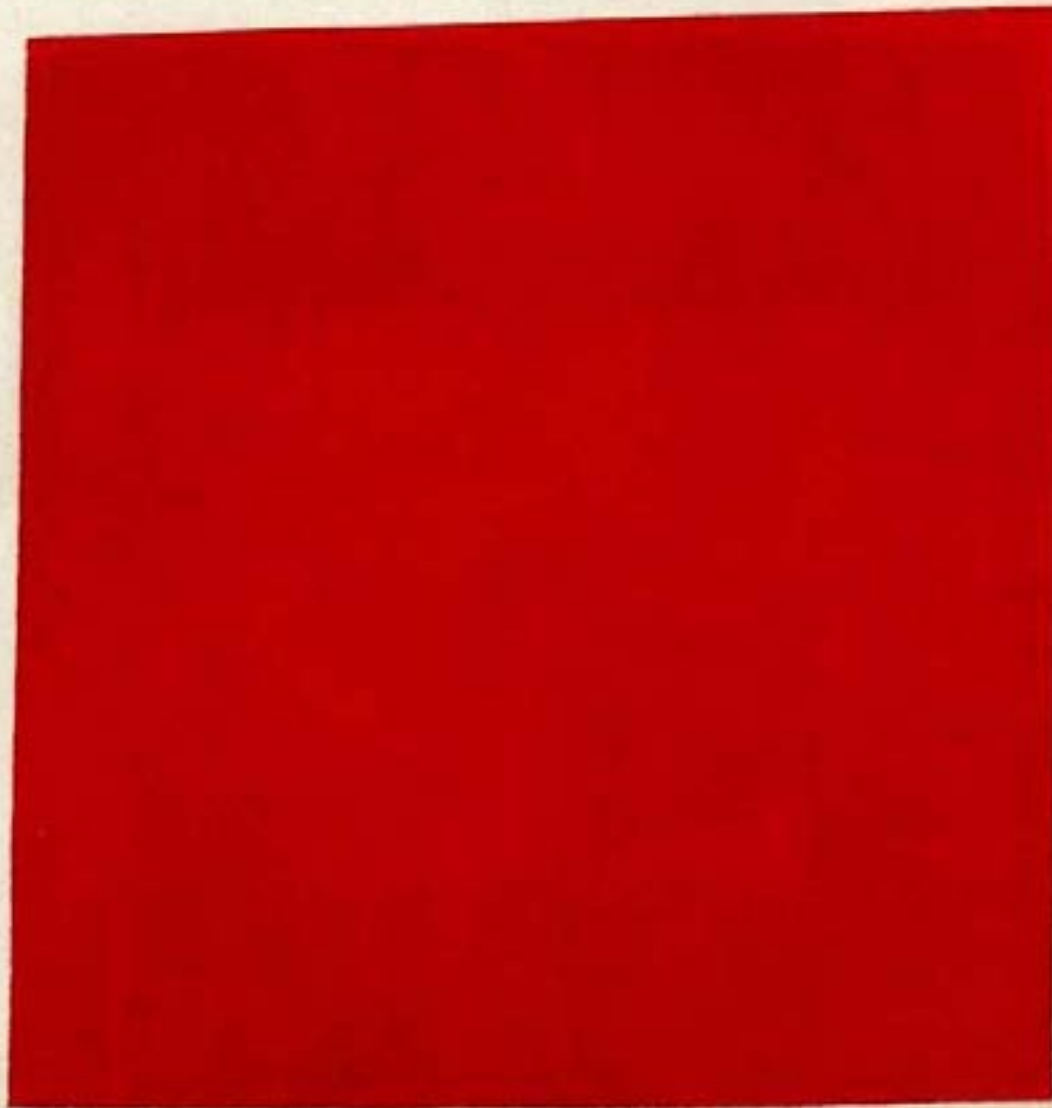

Klee: Halál és tűz 1940.

(Kazimir) Malevics: Vörös négyzet, 1914. (Szentpétervár, Russzkij Muzej)

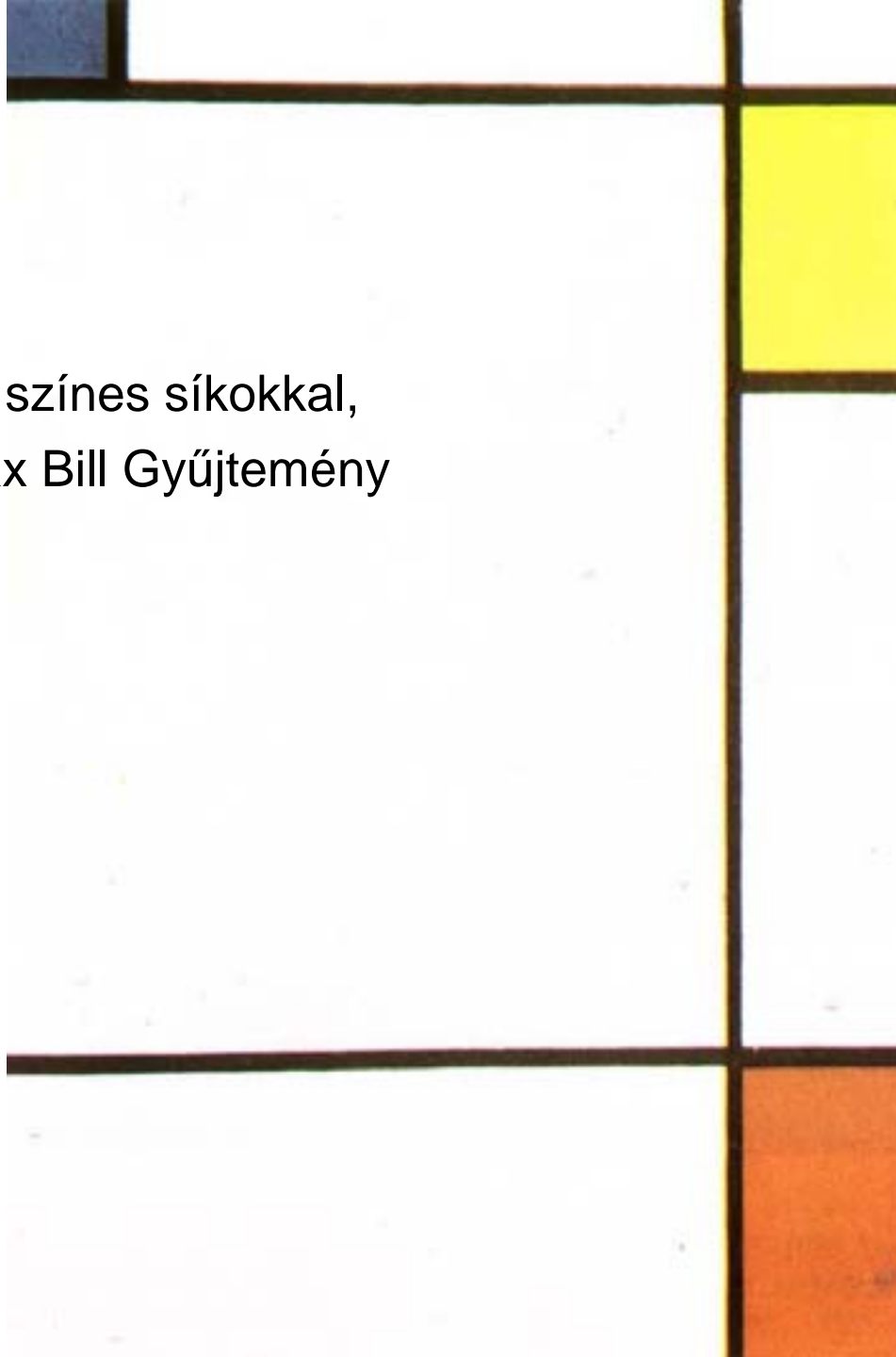

Mondrian:

Kompozíció:

Szürke struktúra színes síkokkal,
1918. Zürich, Max Bill Gyűjtemény

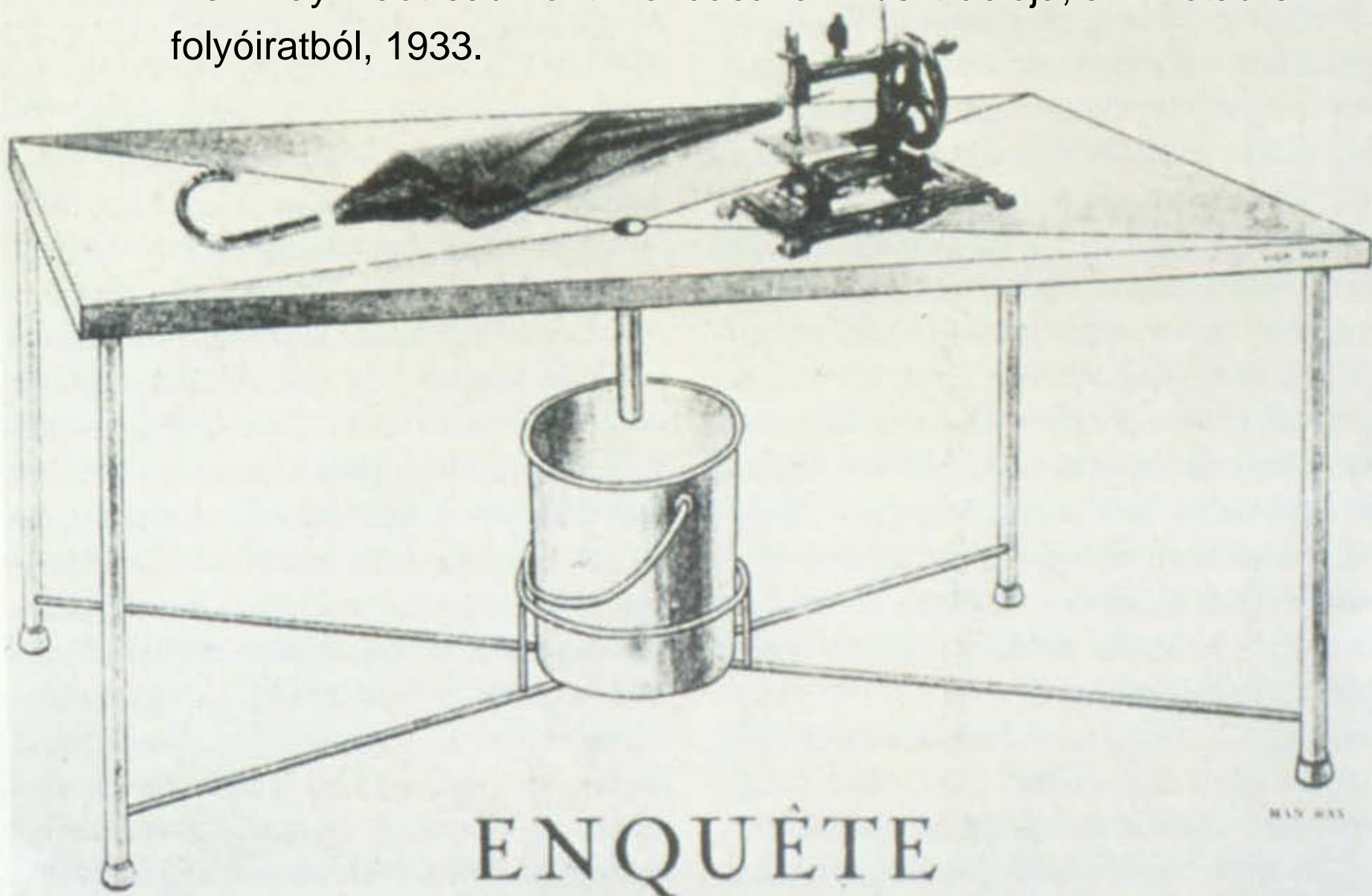

Mondrian:
Kompozíció II. Piros, Kék, Sárga, 1930.

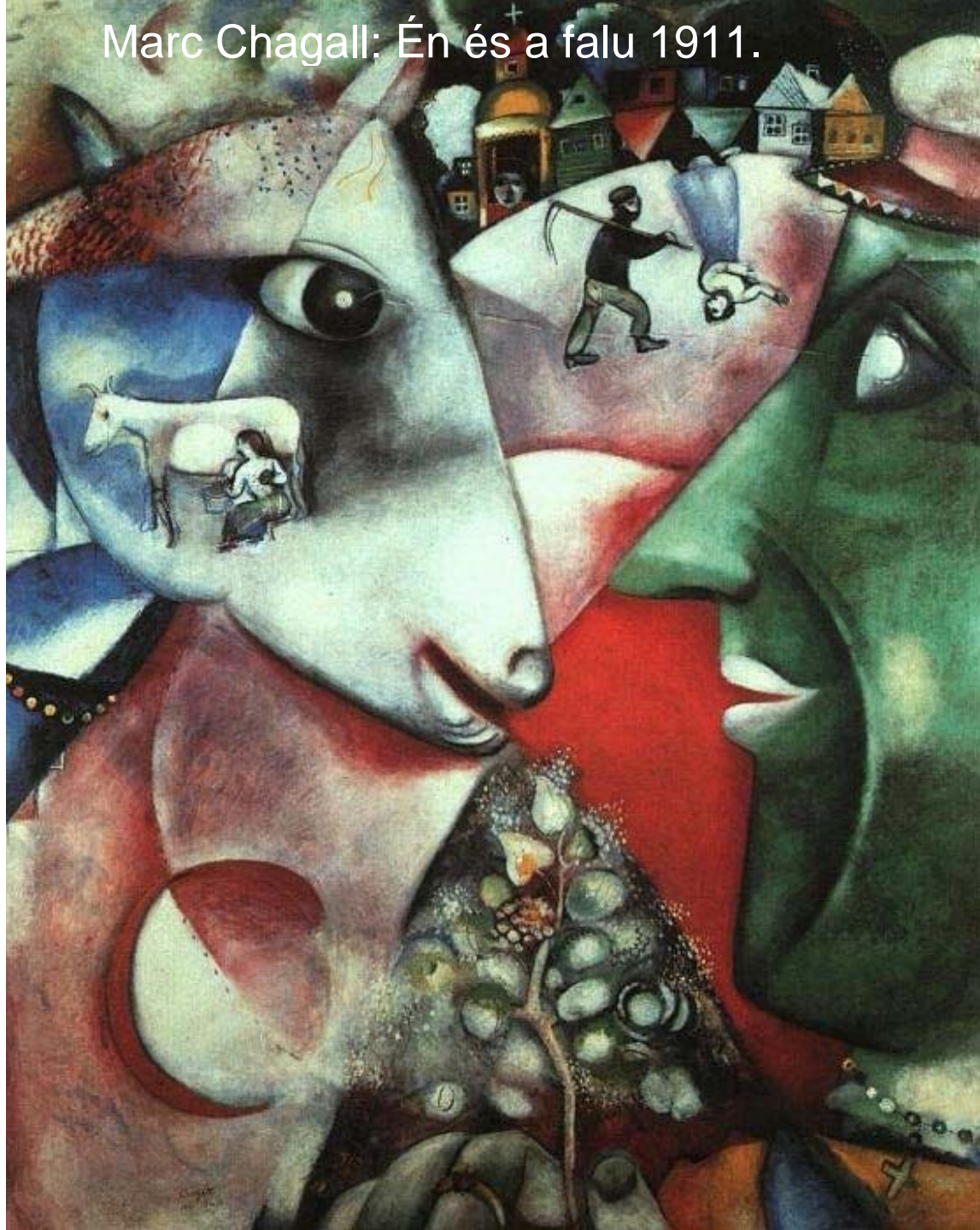
Man Ray: Lautréaumont mondásának illusztrációja, a Minotaure folyóiratból, 1933.

ENQUÊTE

MAN RAY

Marc Chagall: Én és a falu 1911.

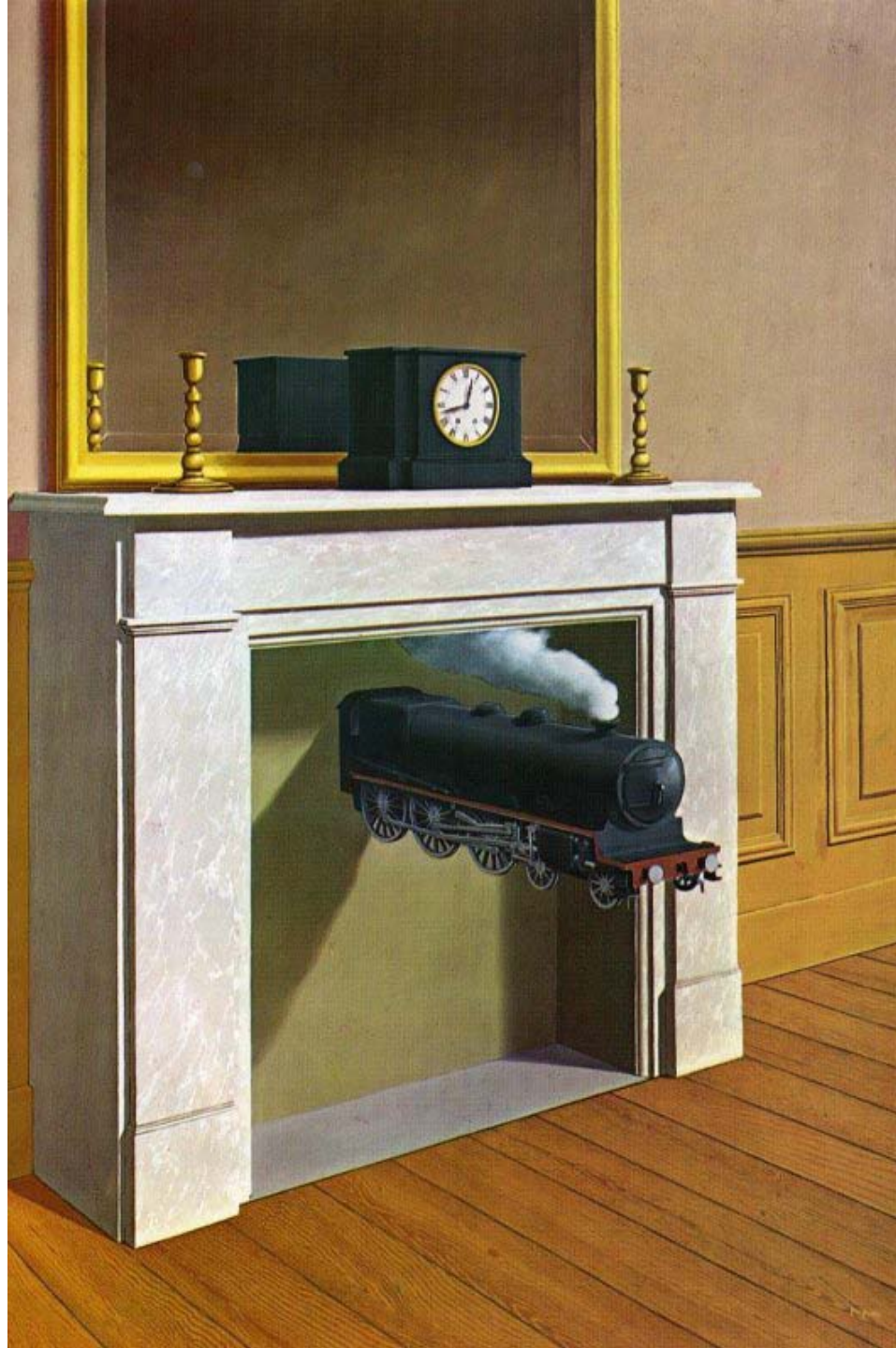

Magritte: A szóhasználat I. Ez nem pipa, 1928-1929. New York, mggy.

Ceci n'est pas une pipe.

Magritte:
A megszárt idő
1938.

Giorgio de
Chirico:
Nyugtalanító
múzsák
1916.

Oppenheim: Prémes csésze, 1936. New York, Museum of Modern Art

Salvador Dalí: A polgárháború előérzete, 1936.
Philadelphia Museum of Art

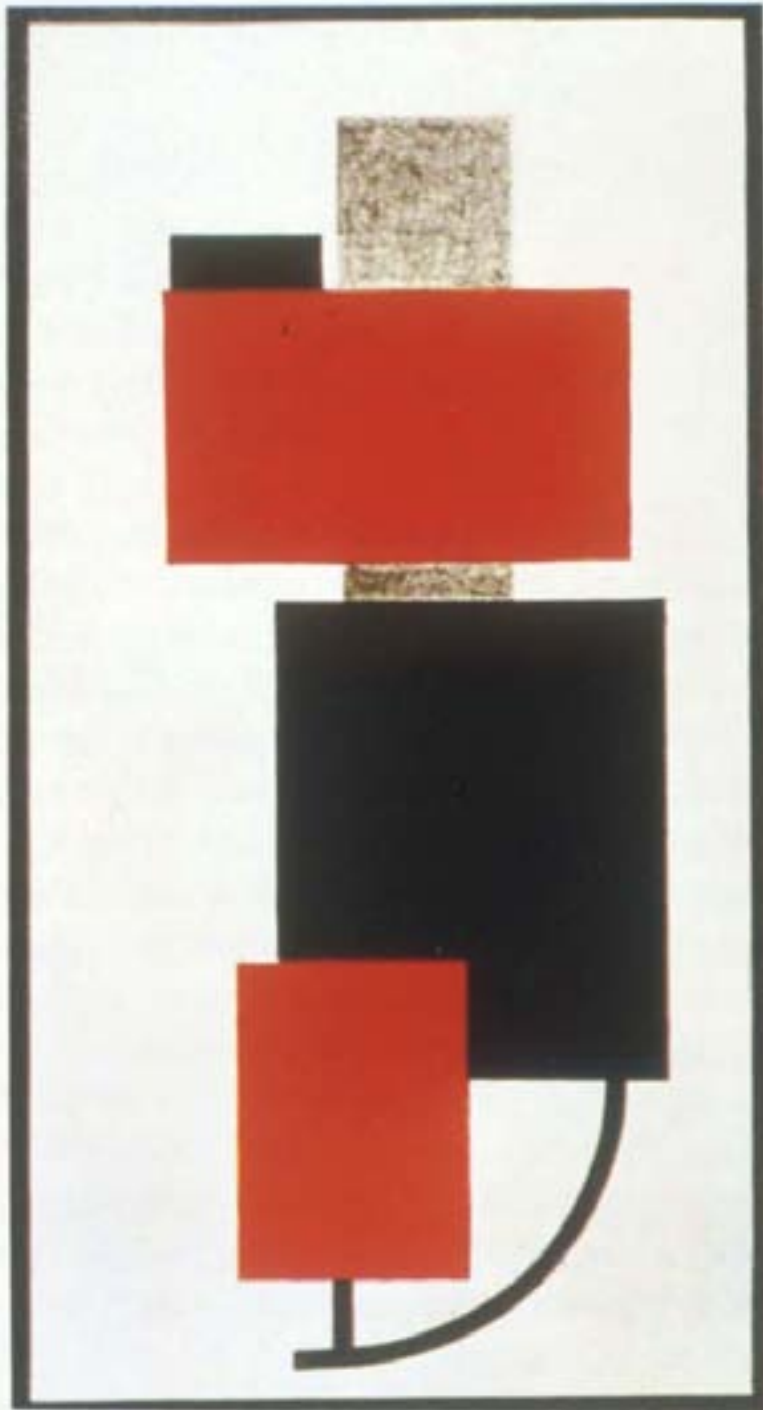

Nemes Lampérth
József:
Háttal álló női akt,
1916.
Budapest,
MNG

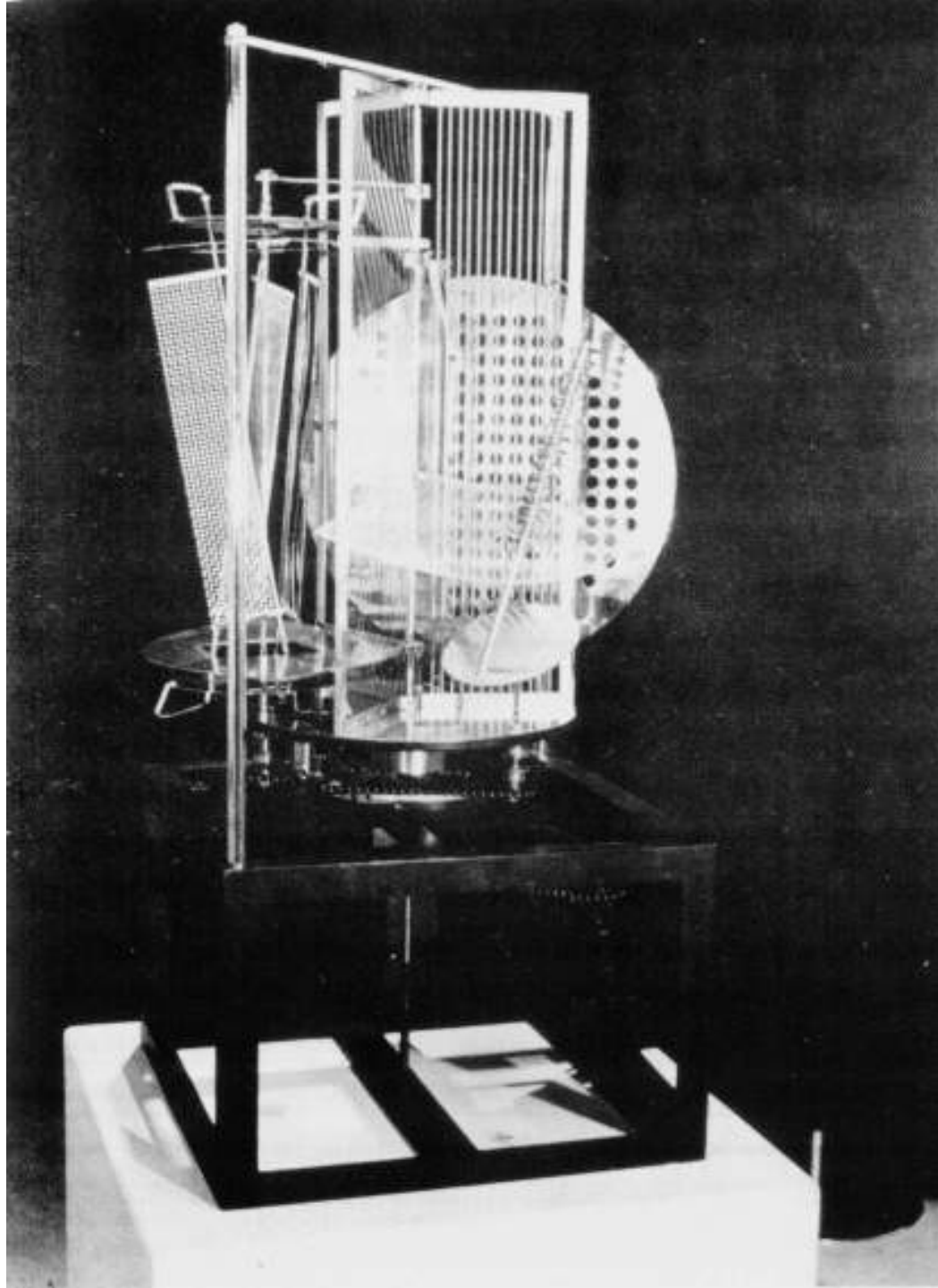

Kassák Lajos:
Képarchitektúra,
fametszet, 1922.
Pécs,
Janus Pannonius
Múzeum

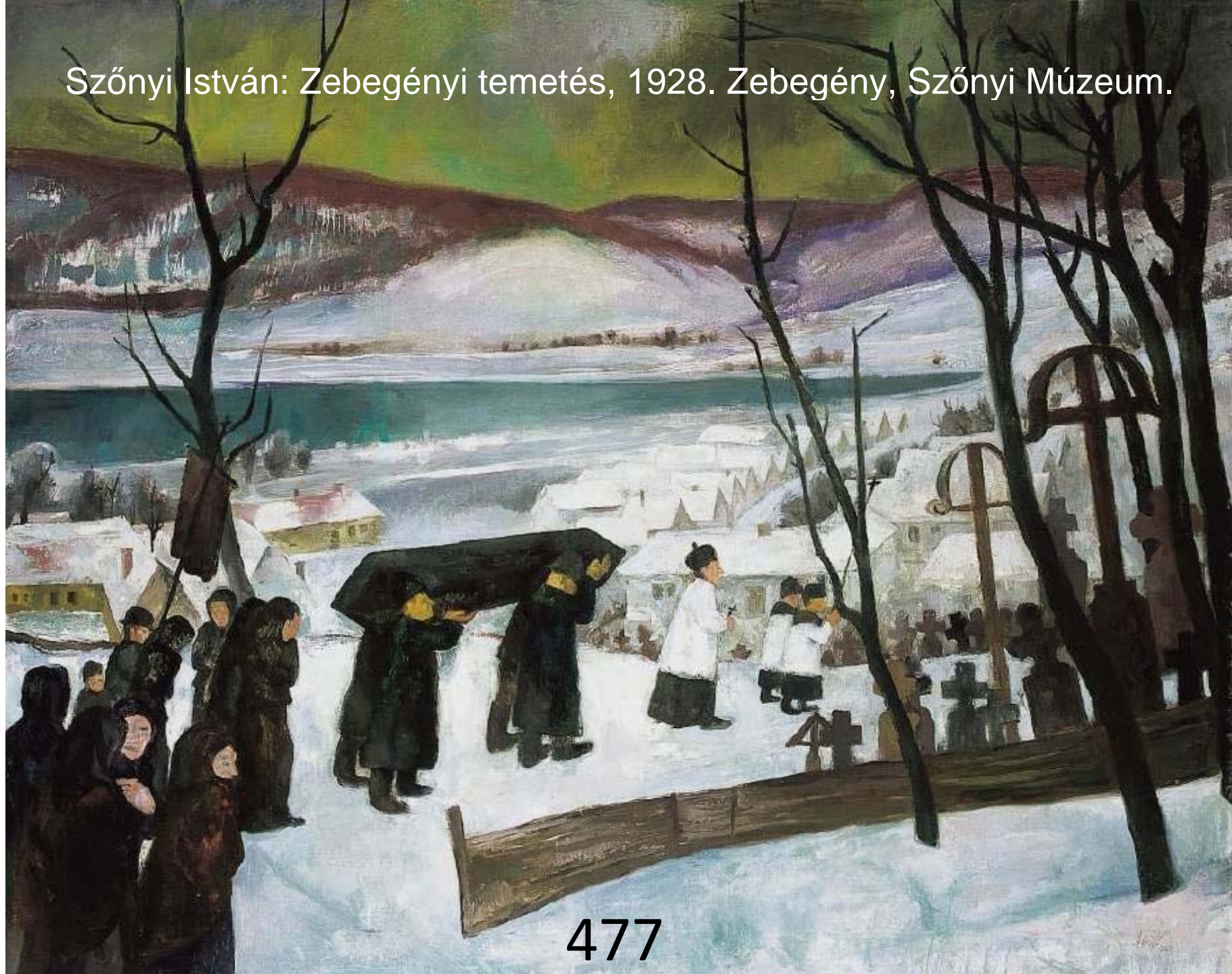

Moholy-Nagy
László:
Fényrekvizítum,
1922-1930.
Eindhoven,
Stedelijk van
Abbe Museum

Szőnyi István: Zebegényi temetés, 1928. Zebegény, Szőnyi Múzeum.

Bernáth Aurél: Tél, 1929. (mgt.) 478

Derkovits Gyula: Viharban, 1931. (mgt.)

Medgyessy Ferenc: Anya, 1932. (MNG)

Vajda Lajos: Ezüst gnóm, 1940. MNG

482

Egry József: Napfelkelte, 1940. MNG

Bauhaus-ban tervezett tárgy

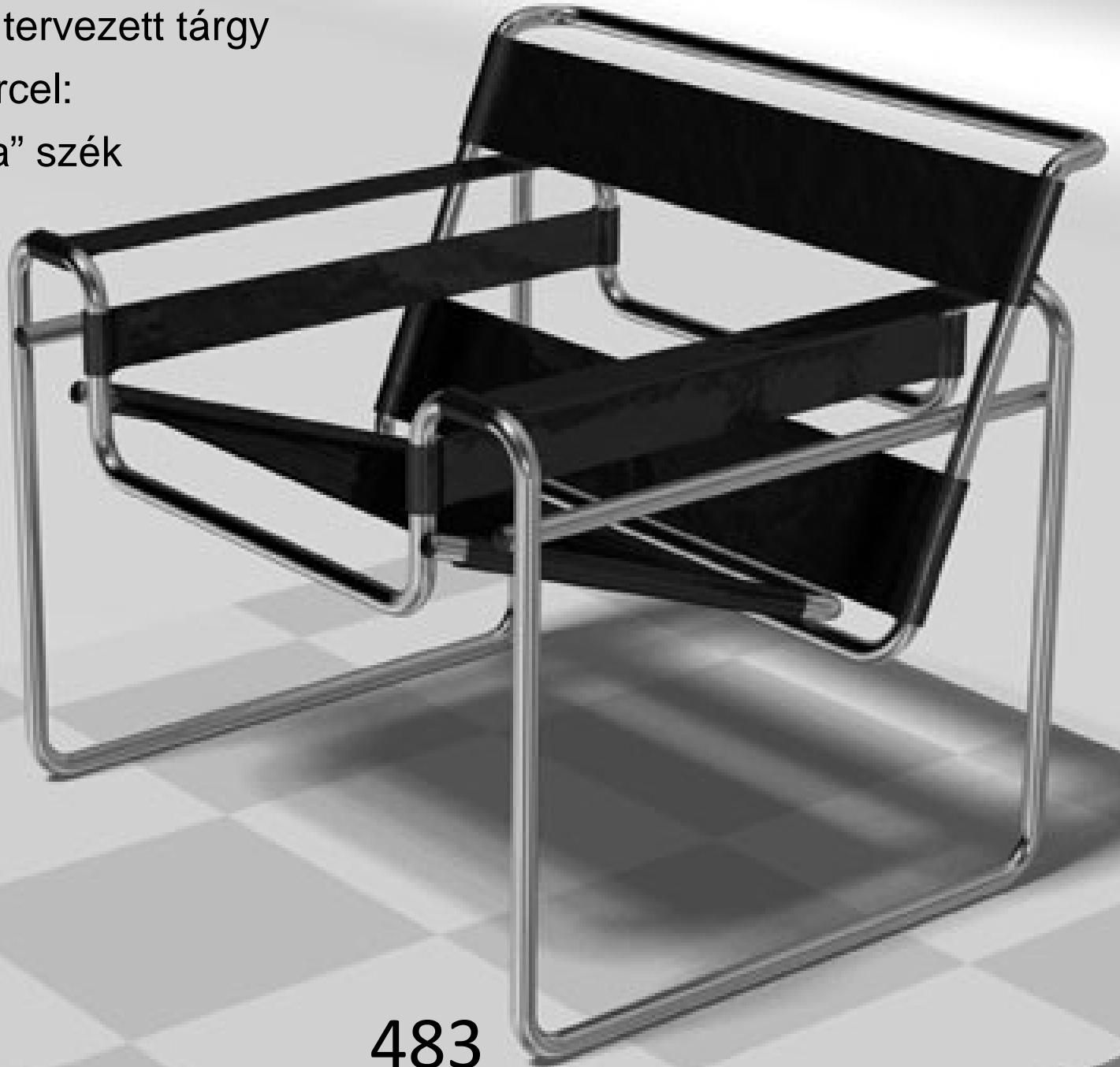
pl. Brauer Marcel:

„funkcionalista” szék

1922

vagy

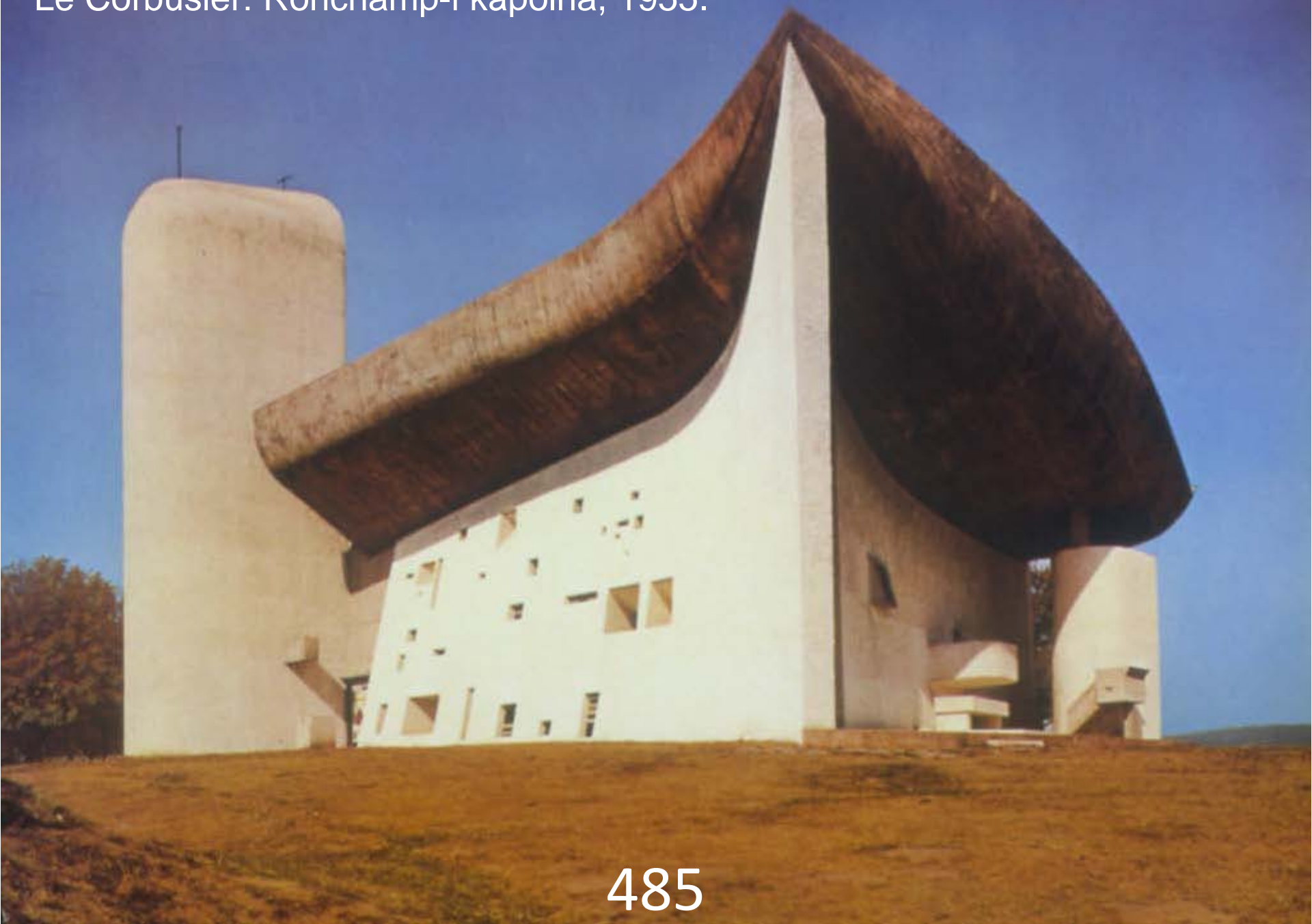
csőszék 1926

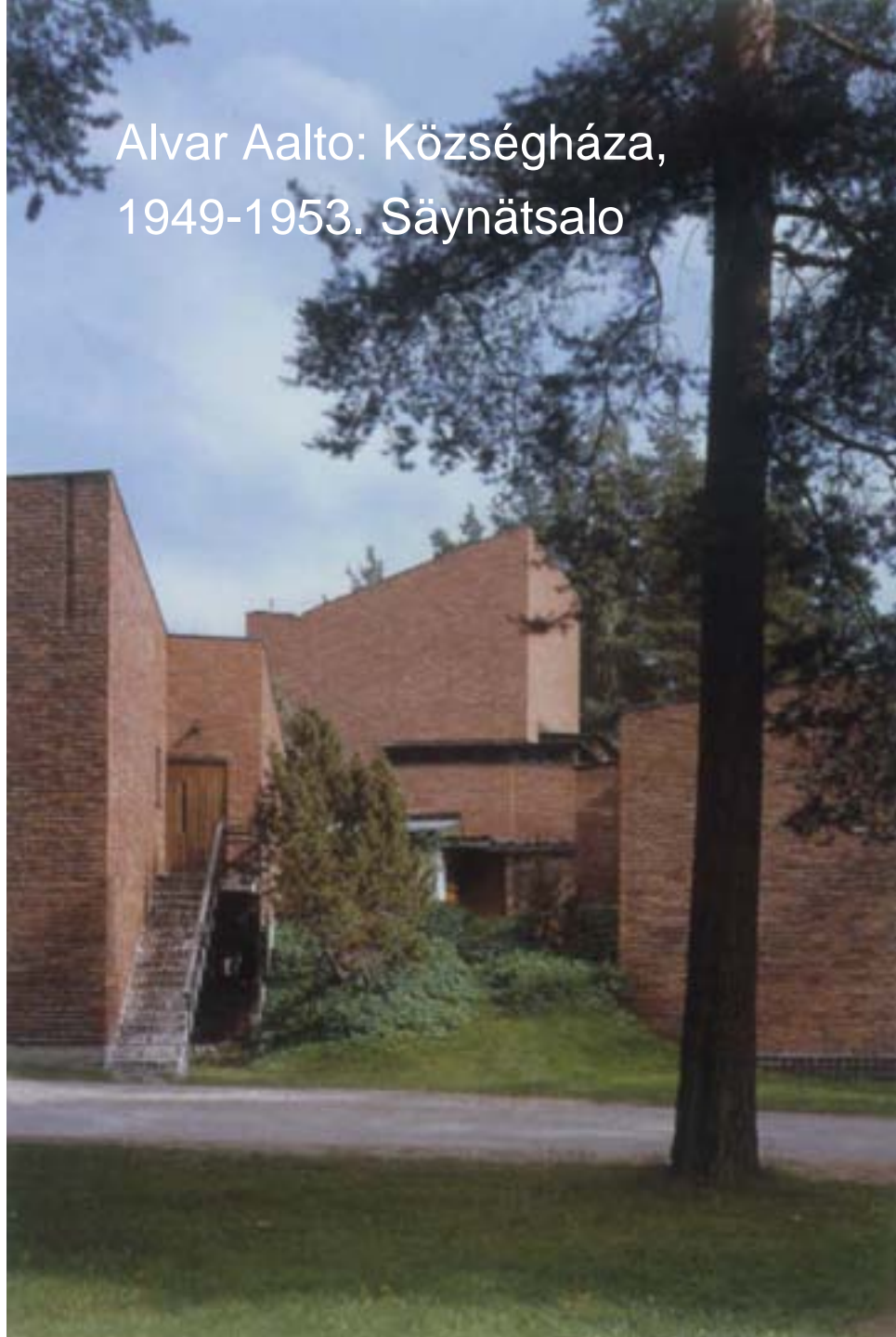
A XX. SZÁZAD MÁSODIK FELE

Le Corbusier: Ronchamp-i kápolna, 1955.

Alvar Aalto: Községháza,
1949-1953. Säynätsalo

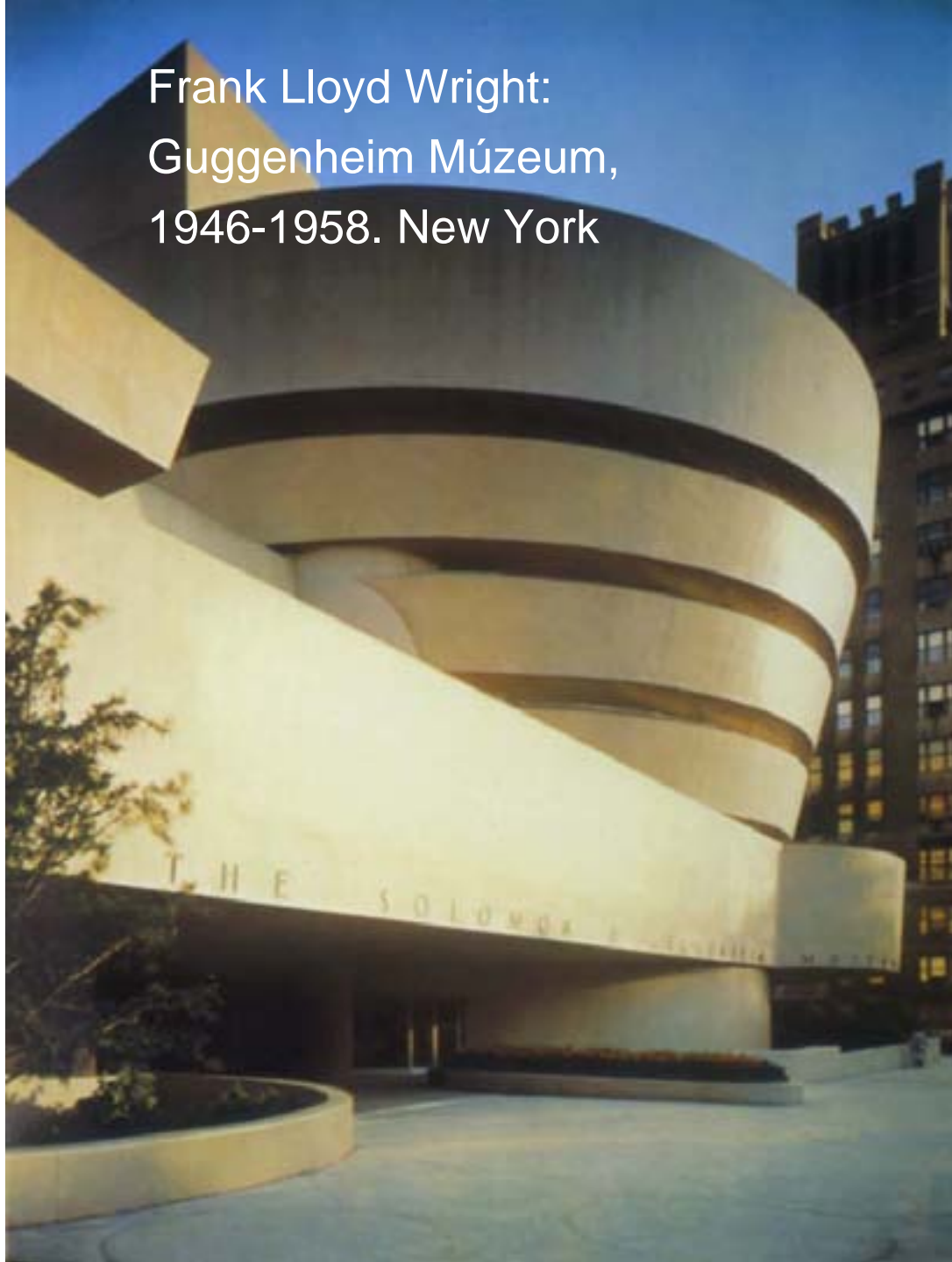

(Pier Luigi) Nervi: Sportcsarnok, 1956-1957. Róma

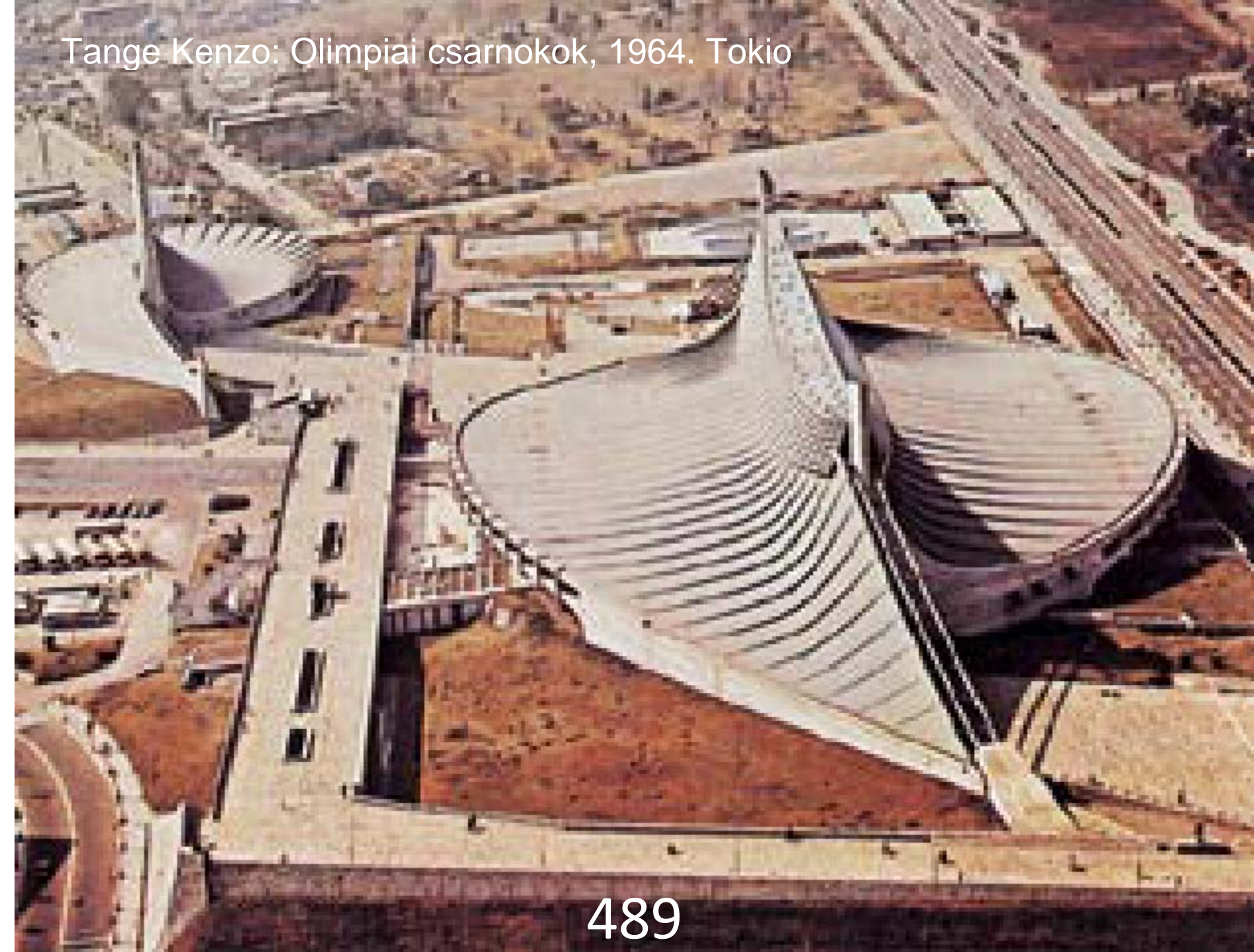

Frank Lloyd Wright:
Guggenheim Múzeum,
1946-1958. New York

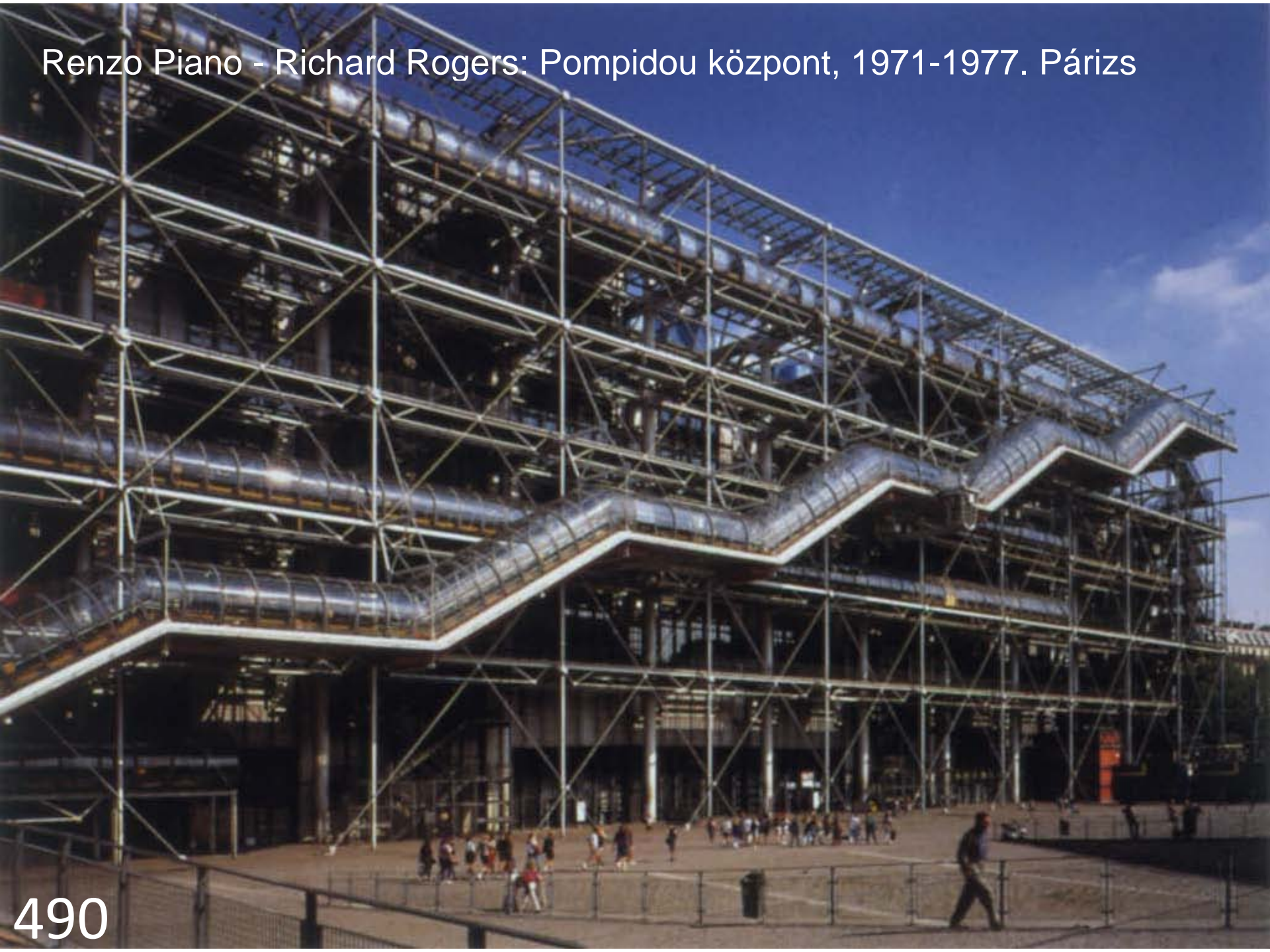

Tange Kenzo: Olimpiai csarnokok, 1964. Tokio

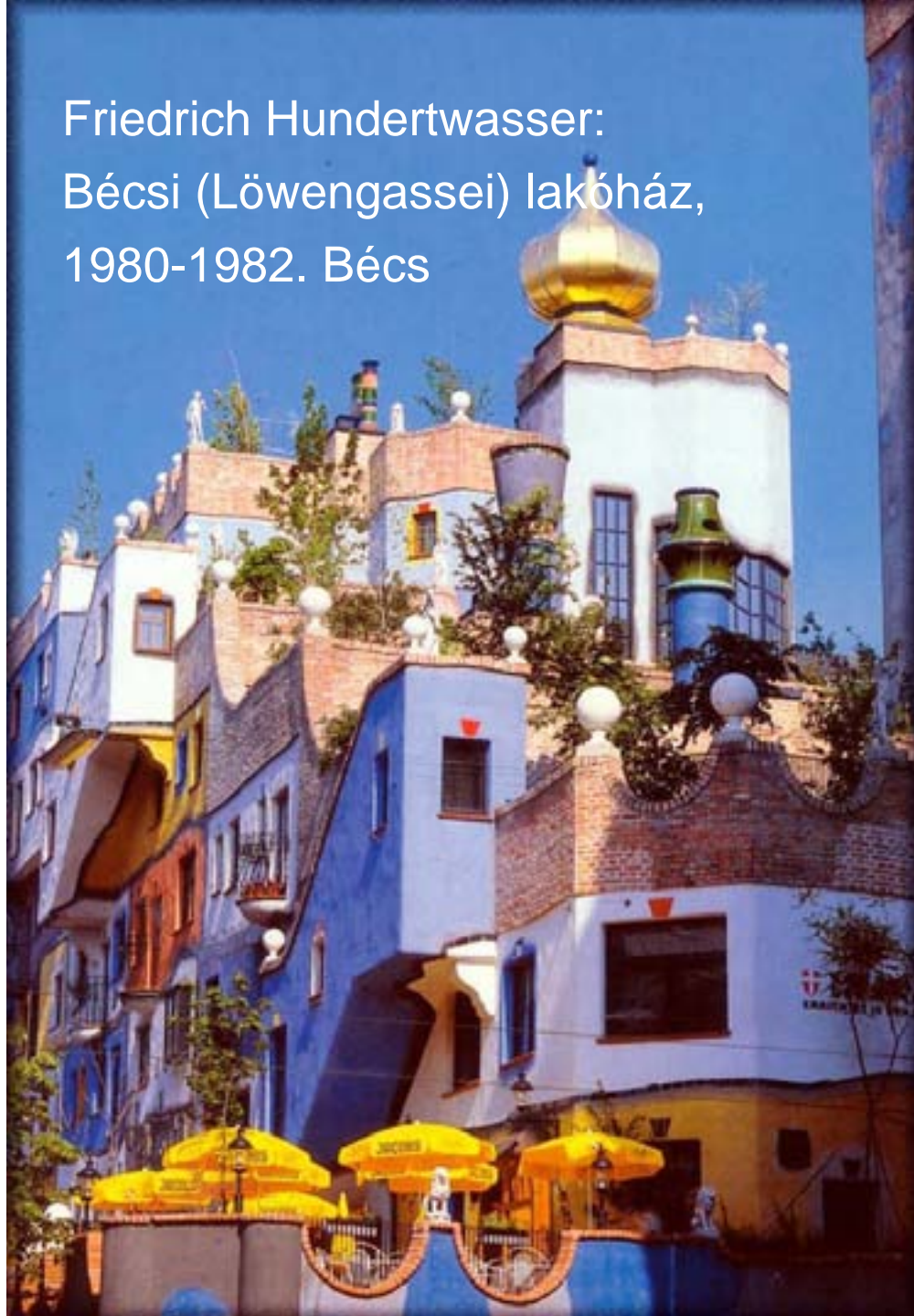

Renzo Piano - Richard Rogers: Pompidou központ, 1971-1977. Párizs

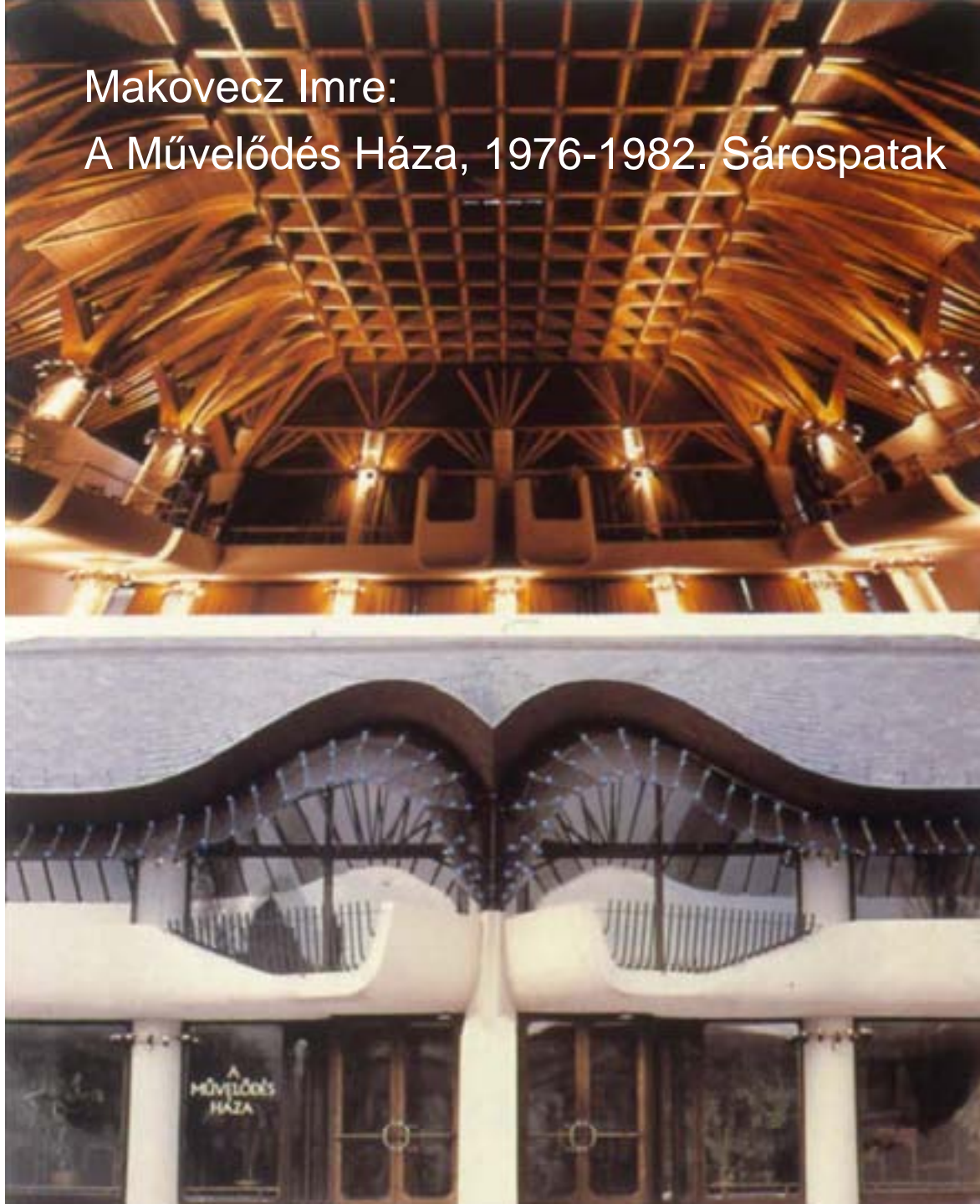

Friedrich Hundertwasser:
Bécsi (Löwengassei) lakóház,
1980-1982. Bécs

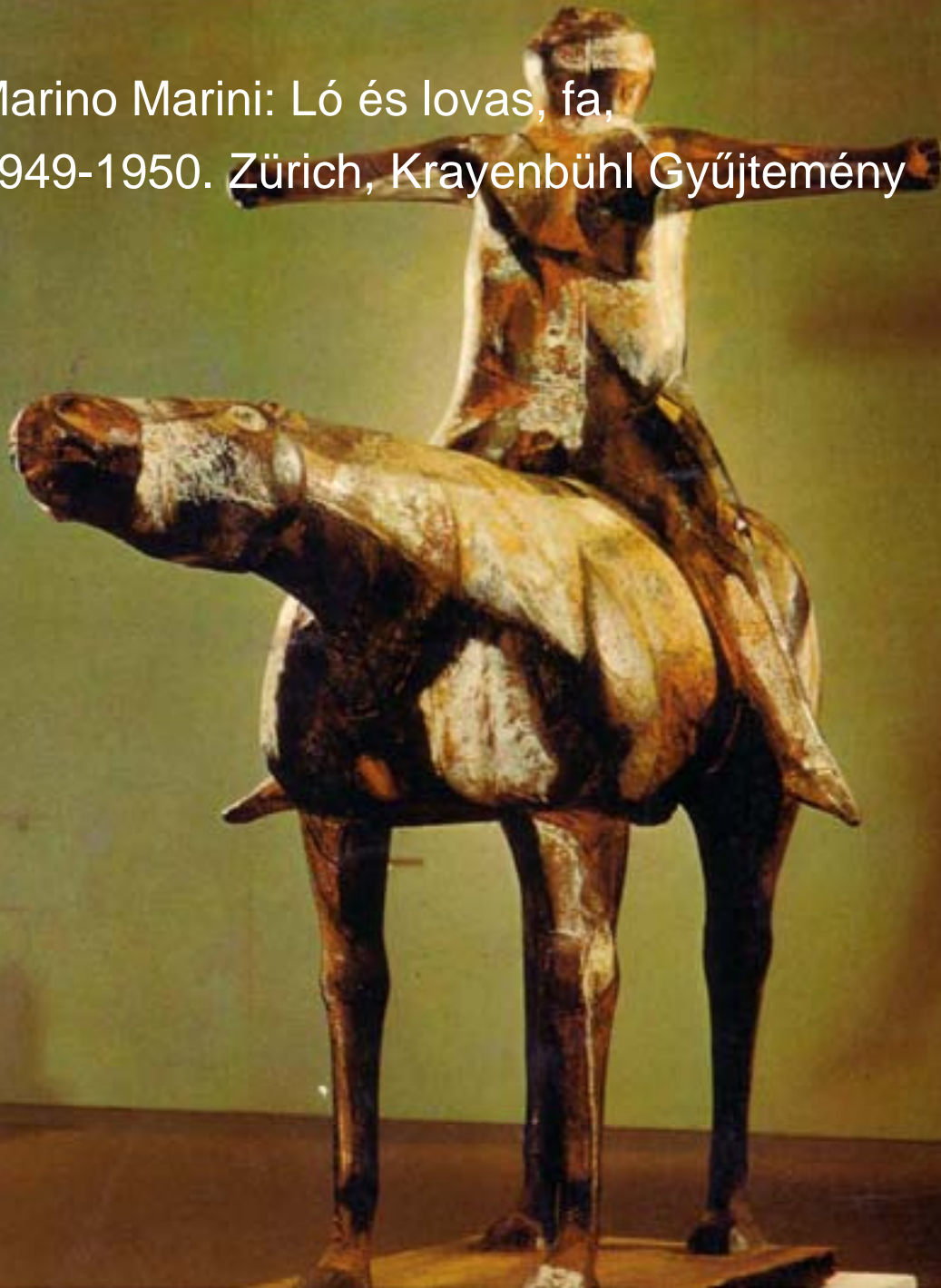

Makovecz Imre:
A Művelődés Háza, 1976-1982. Sárospatak

Marino Marini: Ló és lovas, fa,
1949-1950. Zürich, Krayenbühl Gyűjtemény

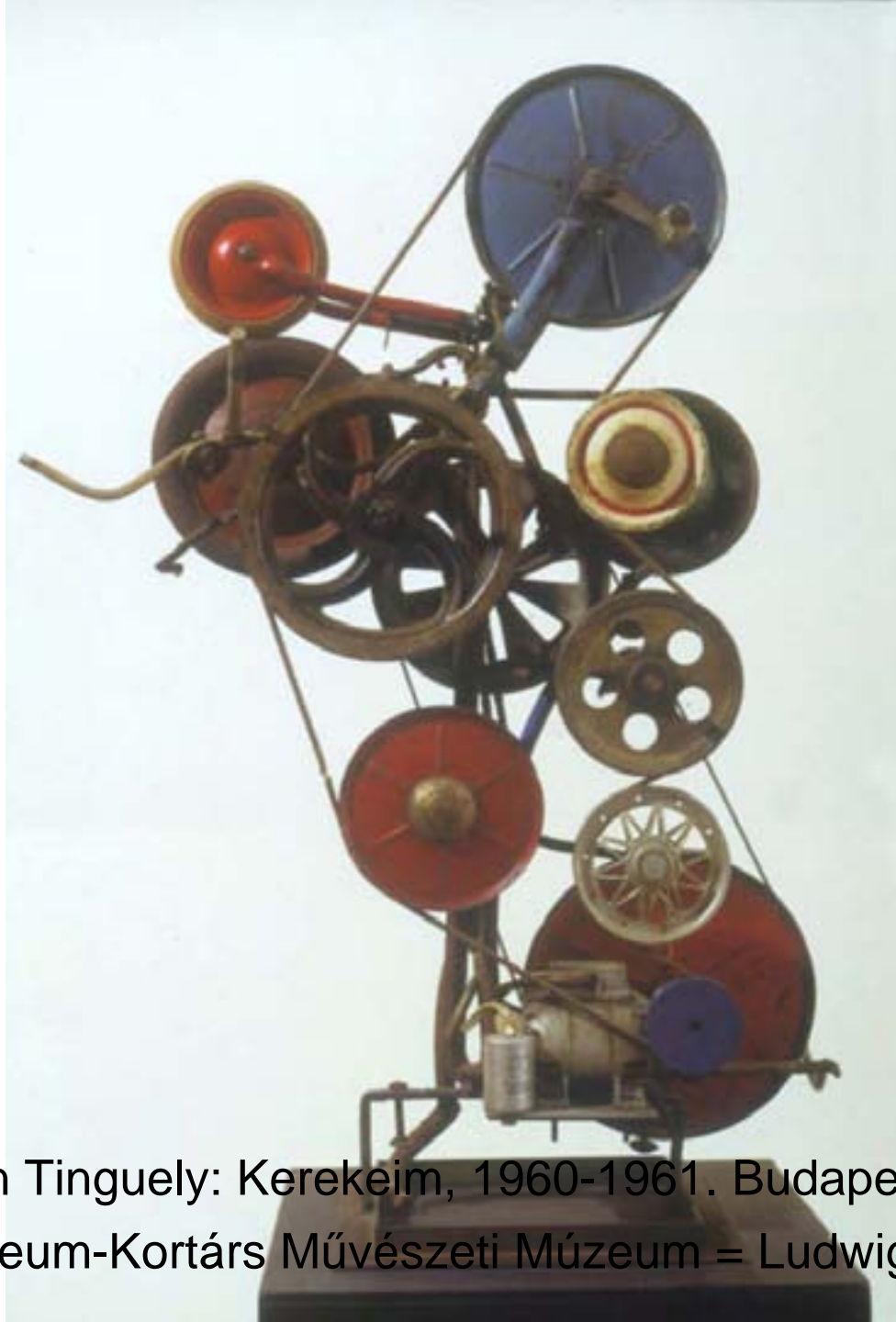

Alberto Giacometti: Az erdő (bronz), 1950. Duisburg,
Wilhelm Lehmbruck Gyűjtemény

495 Henry Moore: Kétrészes fekvő alak (bronz), 1959. művész tulajdona

Jean Tinguely: Kerekeim, 1960-1961. Budapest, Ludwig
Múzeum-Kortárs Művészeti Múzeum = Ludwig

497 Miro: A hold fala, kerámia, 1960. Párizs, UNESCO Palota kertje

Rothko: Fehér középpont
(sárga,
rózsaszín és
levendula vörösön),
1950

499

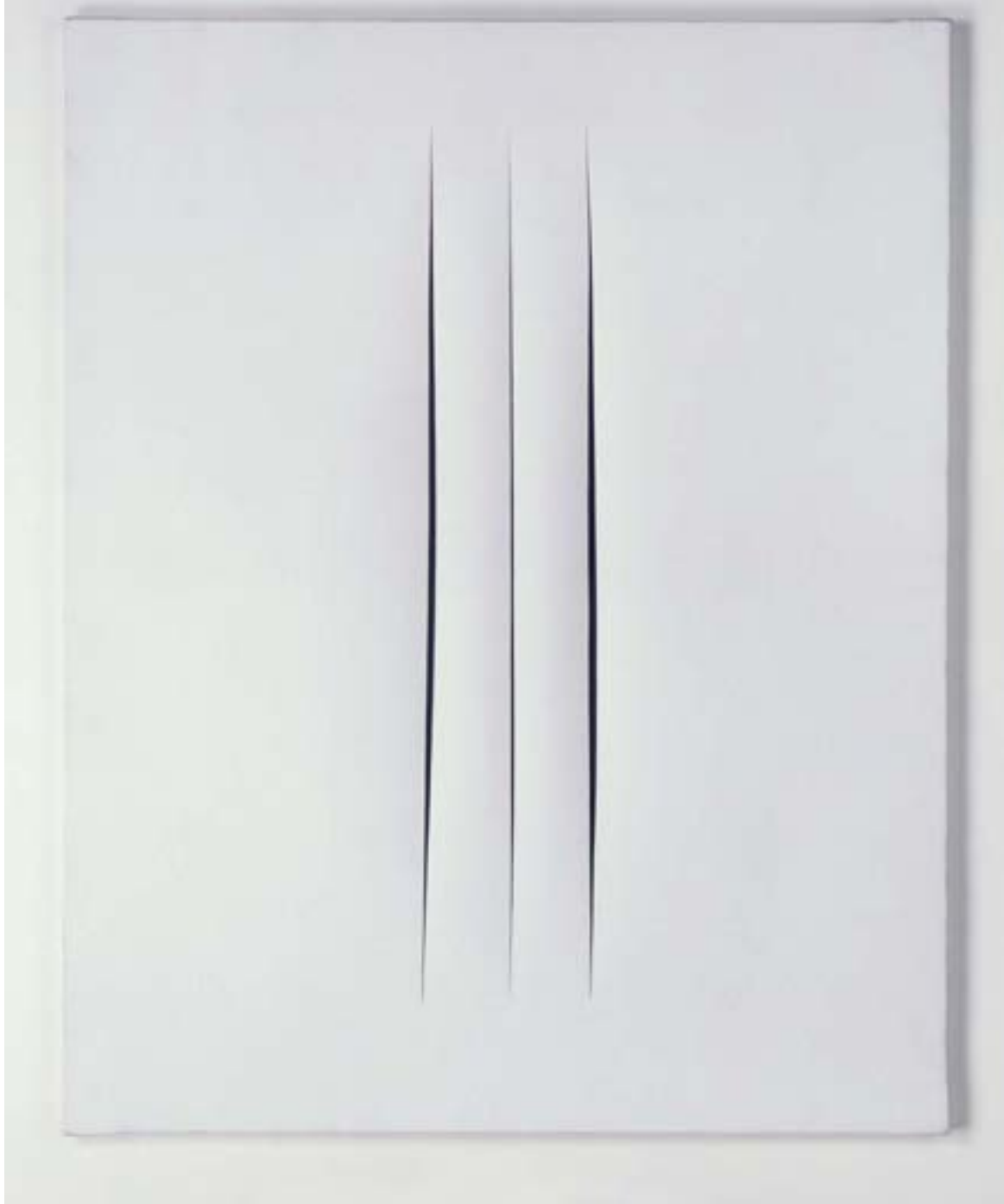
Somogyi József: Martinász, 1953. Dunaújváros

Borsos Miklós: Madár tojással, 1968.

Lucio Fontana

501

502

Jovánovics György:
Részlet a nagy Gilles-ből,
1967-1968. (mgt.)

504

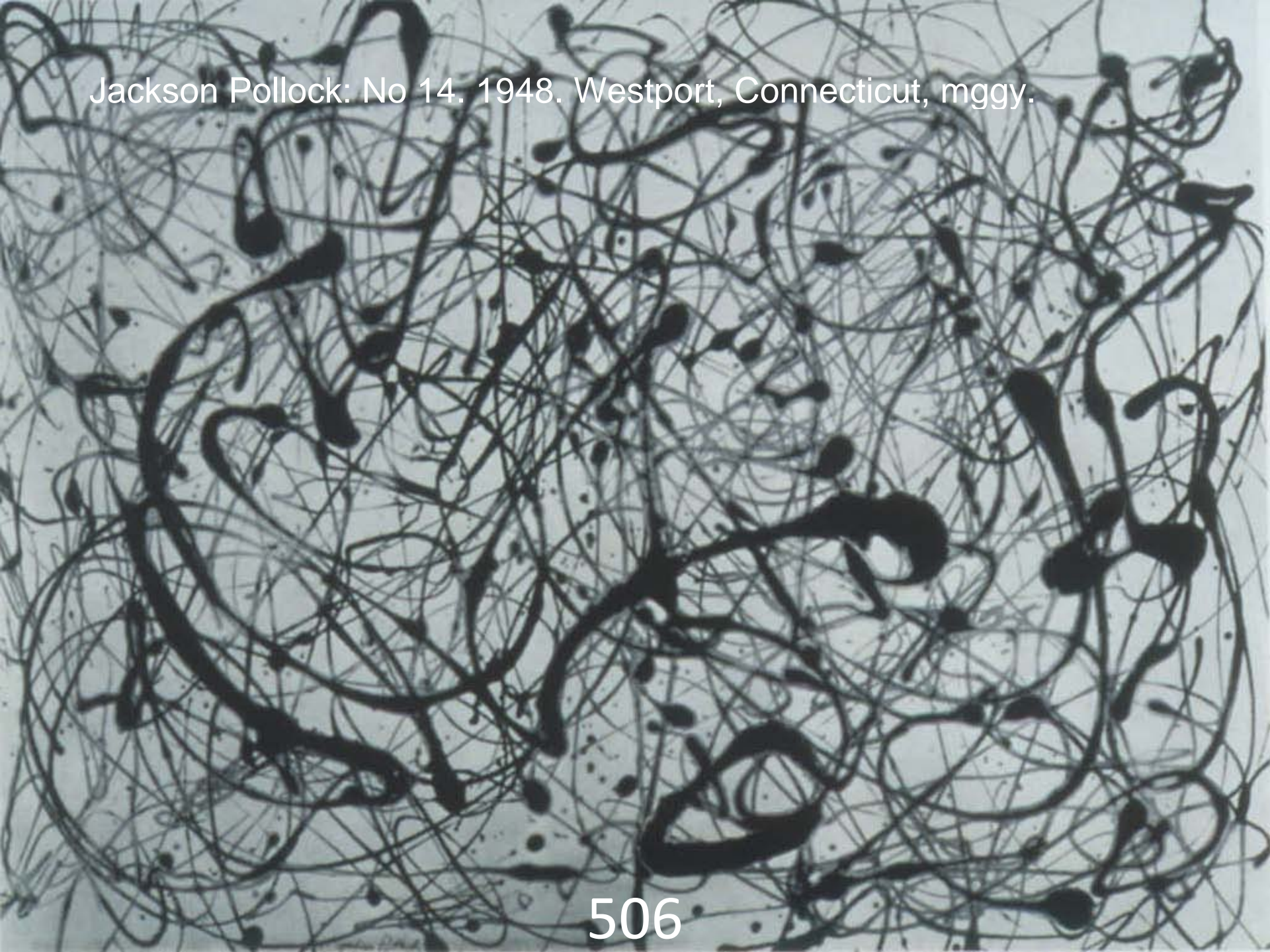
Schaár Erzsébet: Az utca, 1974. székesfehérvári kiállítás

Varga Imre:
Radnóti
1969.
Mohács

Jackson Pollock: No 14. 1948. Westport, Connecticut, mggy.

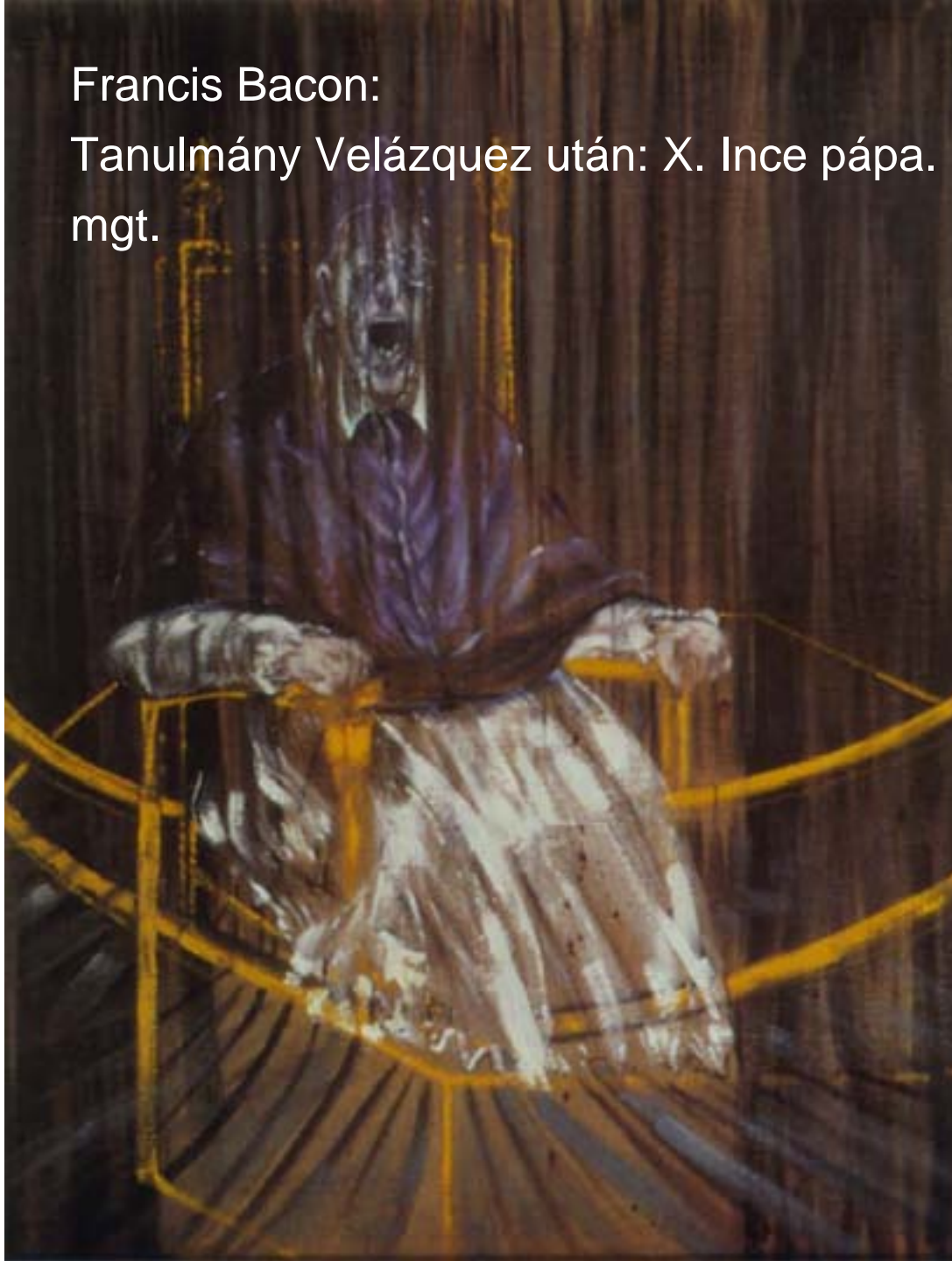

Jean Dubuffet: Metafizikus, 1950.
(Winnetka-Illinois, mggy.)

Francis Bacon:

Tanulmány Velázquez után: X. Ince pápa.
mgt.

(Jasper) Johns: Zászló narancsmezőben, 1957. (Köln, Wallraf Richart Museum)

Liechtenstein:
Tzing, 1962.
Darmstadt,
Karl Ströher
gyűjtemény

Warhol:
Elvis,
1964.
Toronto,
Art Gallery
of Ontario

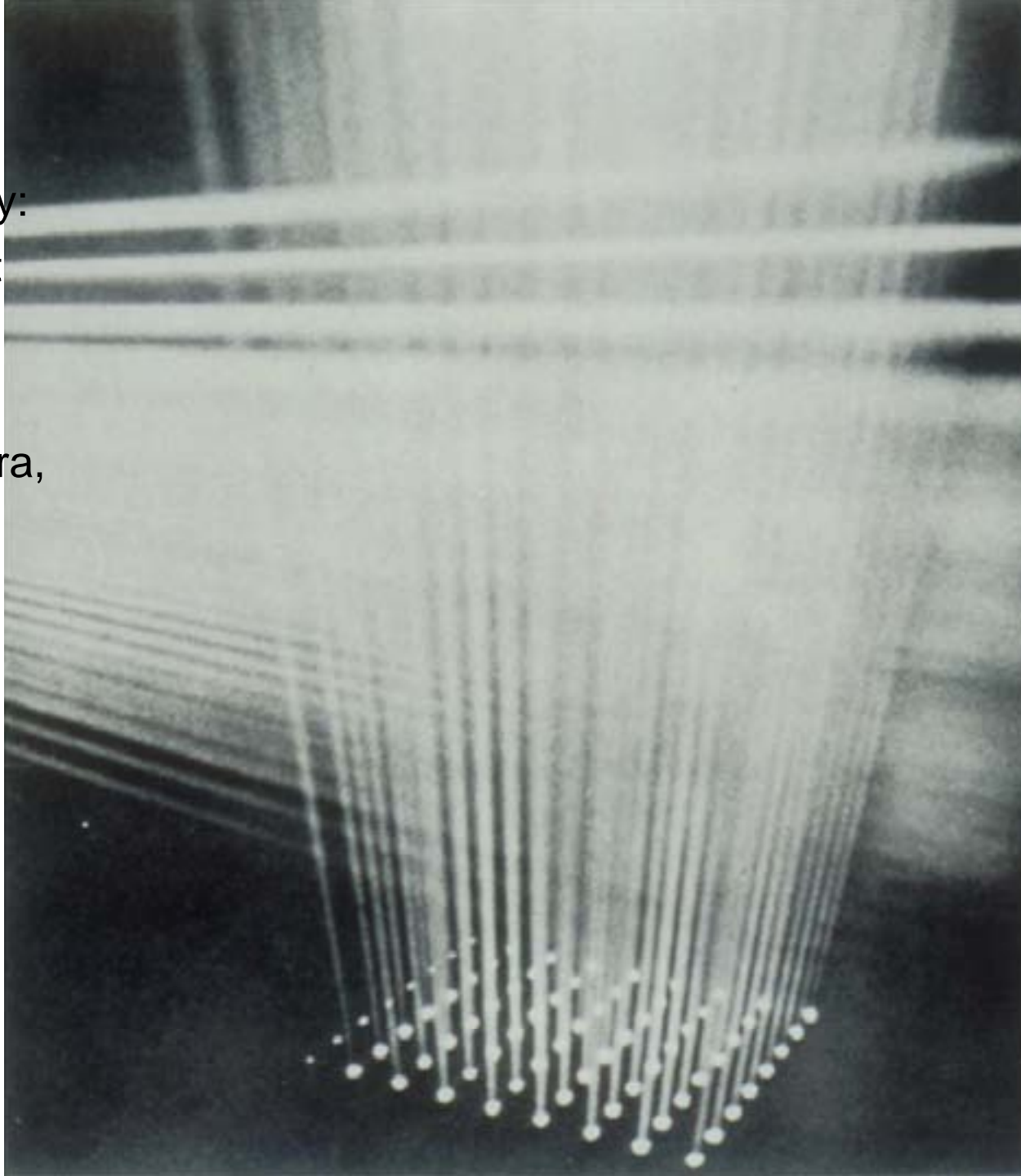

Rauschenberg:
Turkey,
1965.
Darmstadt,
Karl Ströher
gyűjtemény

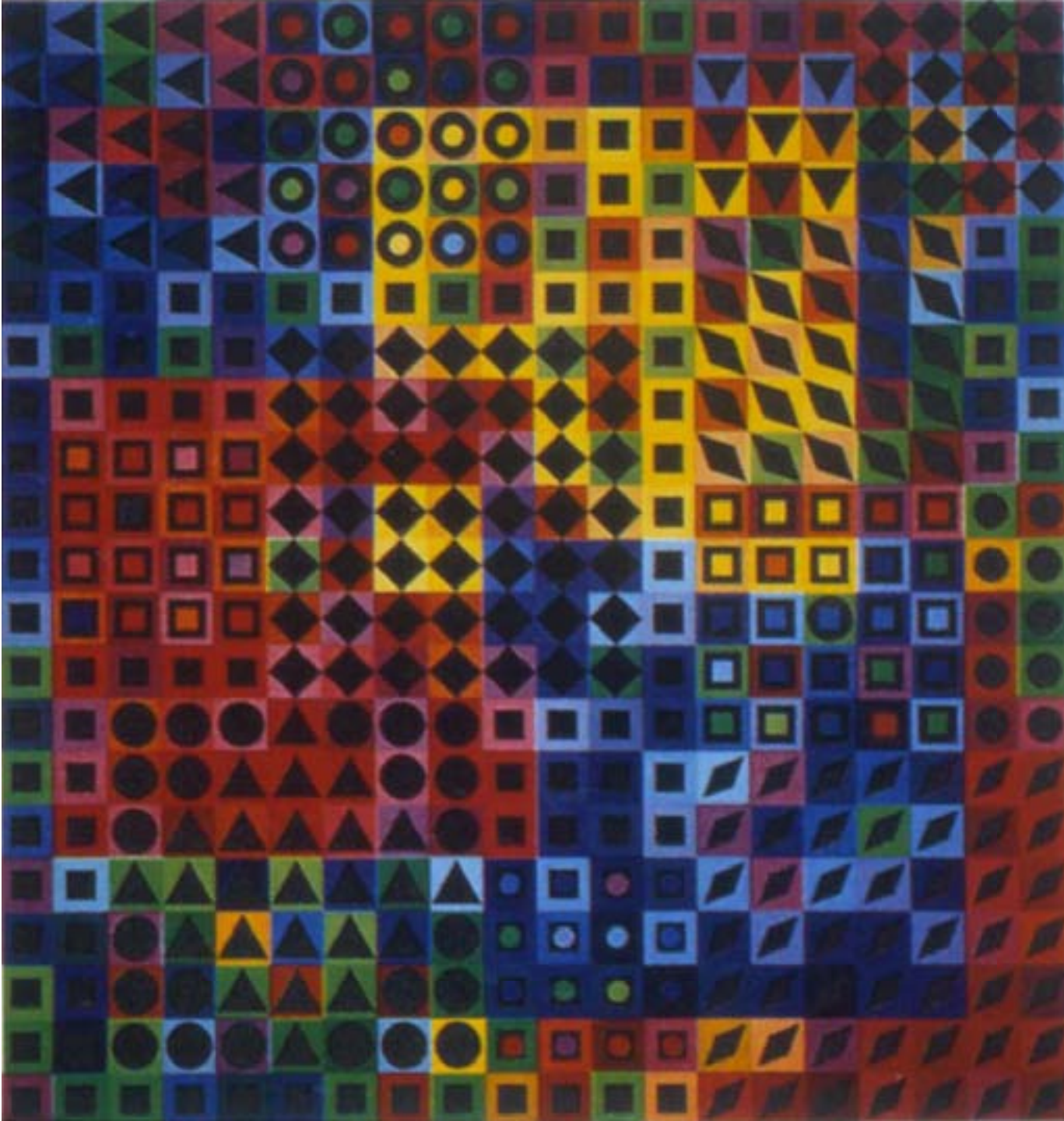

Kepes György:
Programozott
fényjátékterv
a bostoni
kikötő számára,
1965-1967

Vasarely
egy
op-art
műve

Yves Klein:
IKB 191

Piero
Manzoni:
Artist's Shit
1961.

Arman
(Fernandez
Armand):
Long term
parking
1982.

César Baldaccini:
Hüvelykujj
1965.
Párizs

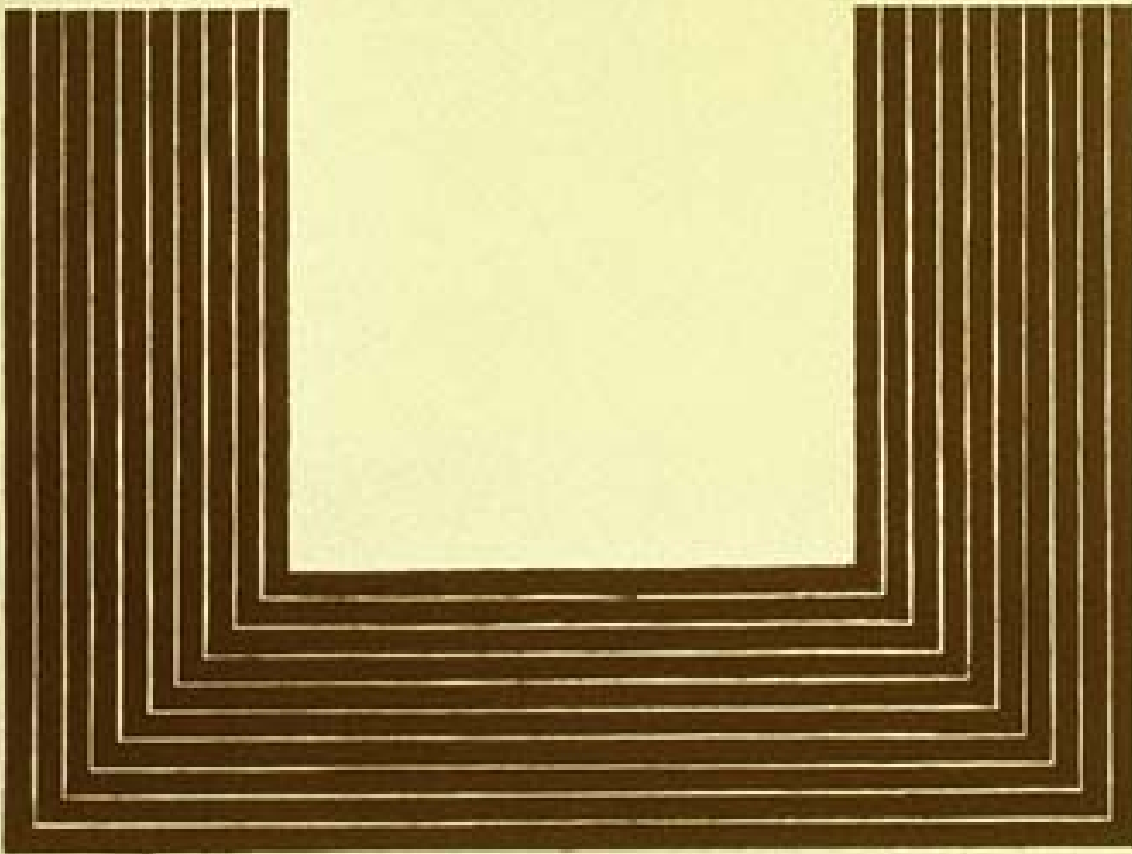

Daniel Spoerri:

Eaten by Marcel Duchamp. 1964.

Frank Stella: Lake City, 1960-1961. Düsseldorf, Kunstmuseum

521 Allan Kaprow: Házirtás, 1964. Happening fotódokumentáció

Joseph Kosuth: Egy és három szék, 1965.

chair, n hence v; chaise (longue) and chay;
(ex) cathedra, cathedral (adj and n), cathedraic;
element -hedral, -hedron, q.v. sep.

1. Gr *hedra*, a seat (cf Gr *hezesthai*, to sit, and, ult, E *SIT*), combines with *kata*, down (cf the prefix *cata-*), to form *kathedra*, a backed, four-legged, often two-armed seat, whence L *cathedra*, LL bishop's chair, ML professor's chair, hence dignity, as in 'to speak *ex cathedra*', as from—or as if from—a professor's chair, hence with authority. L *cathedra* has LL-ML adj *cathedrālis*—see sep CATHEDRAL; and the secondary ML adj *cathe-drāticus*, whence E legal *cathedraic*.

Joseph Beuys:
How to explain
pictures to a dead
hare 1965.

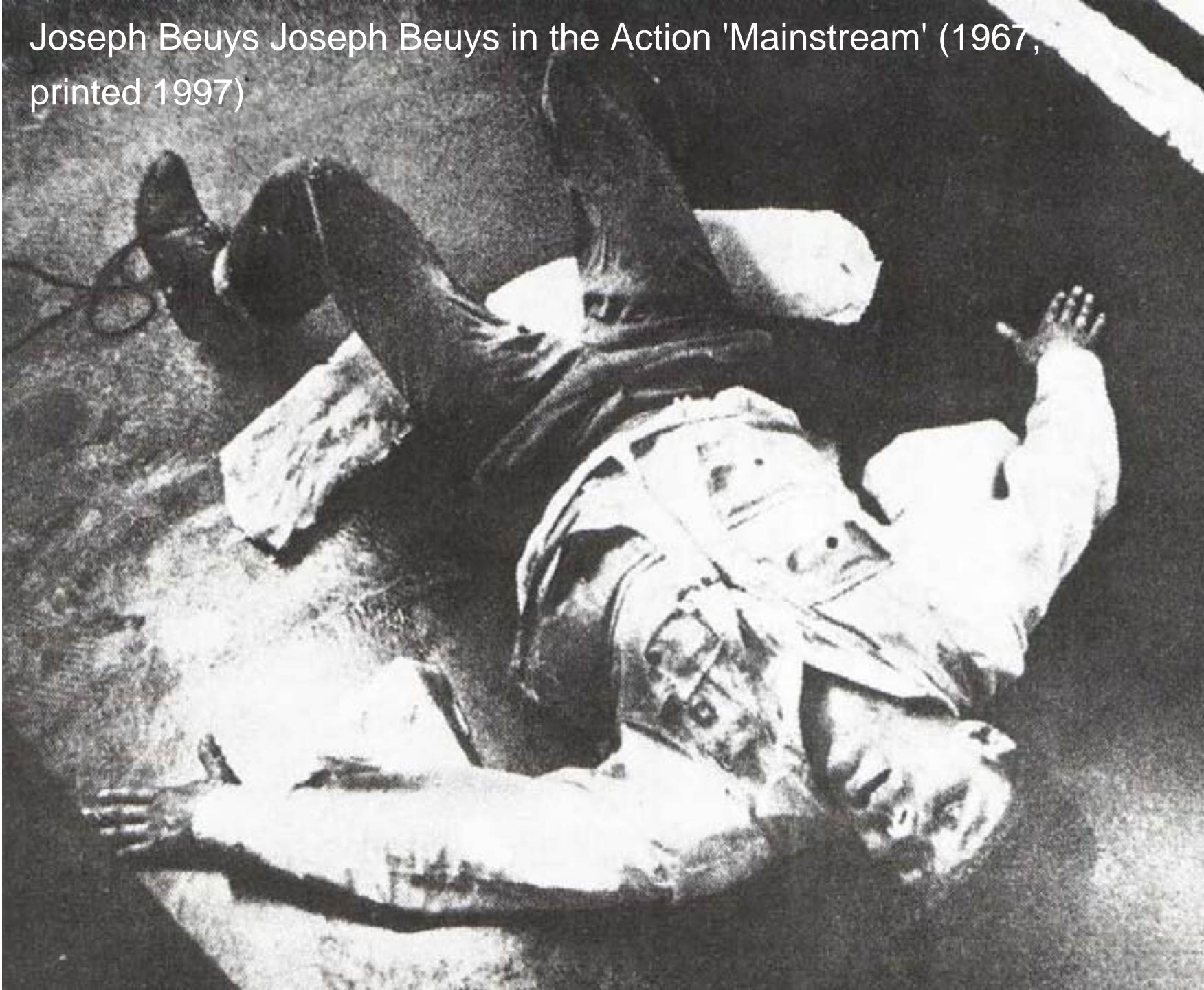

J. Beuys:
Fat Chair
1964.

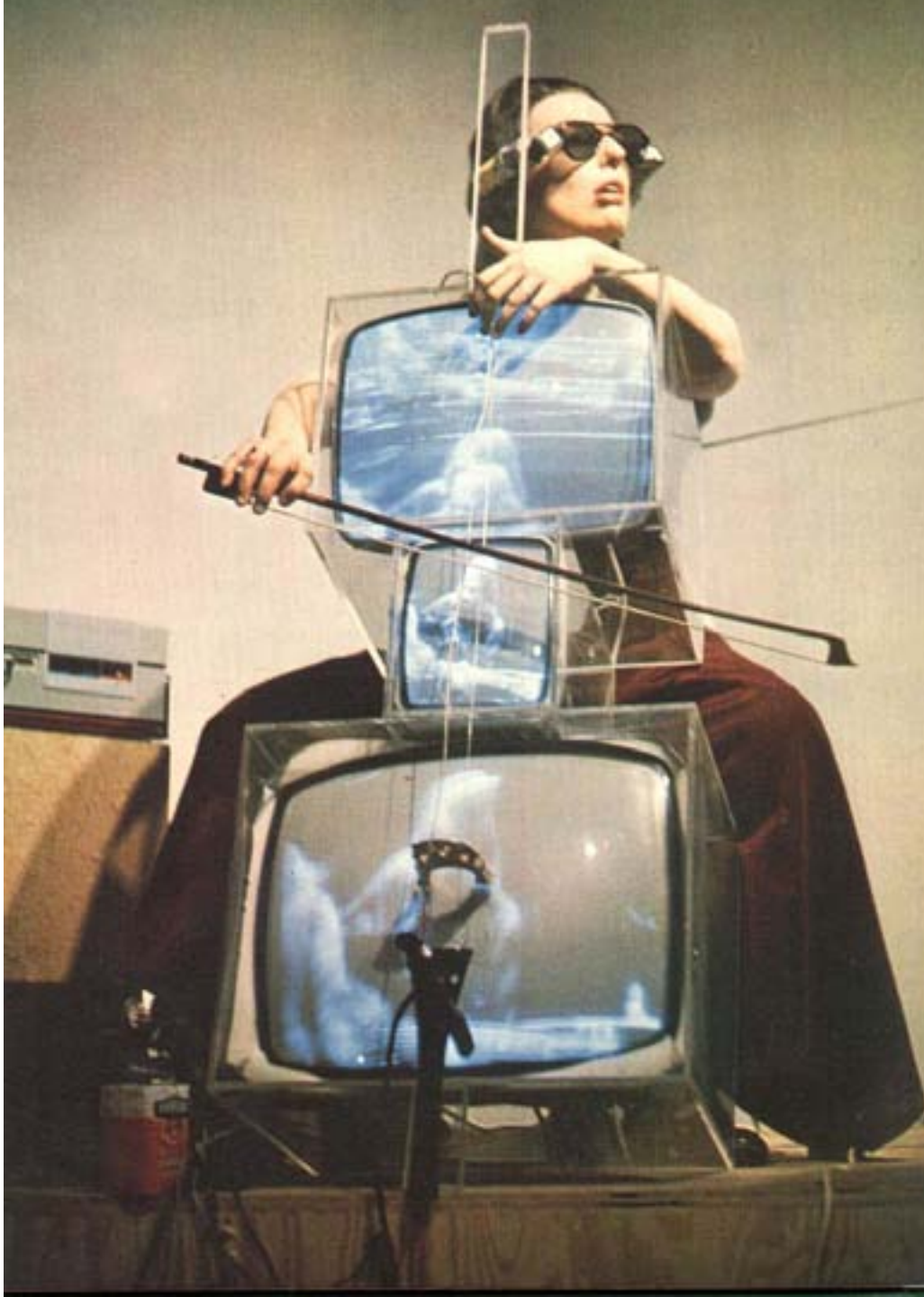

Joseph Beuys Joseph Beuys in the Action 'Mainstream' (1967, printed 1997)

Nam June Paik:
TV cselló premier
1971.
(TV Cello,
Concerto for TV)

Christo: 1972-ben Colorado államban 381 méter széles narancssárga

529

függönyt feszített ki, melynek a Valley Curtain nevet adta.

Claes Oldenburg:
Csipesz 1976.
Philadelphia
Centre Square
Plaza

531 Claes Oldenburgh: Kanálhíd és cseresznye 1985-88. Walker Art Cent.

Szentjóby Tamás: Hülő víz, 1965. (mggy.)

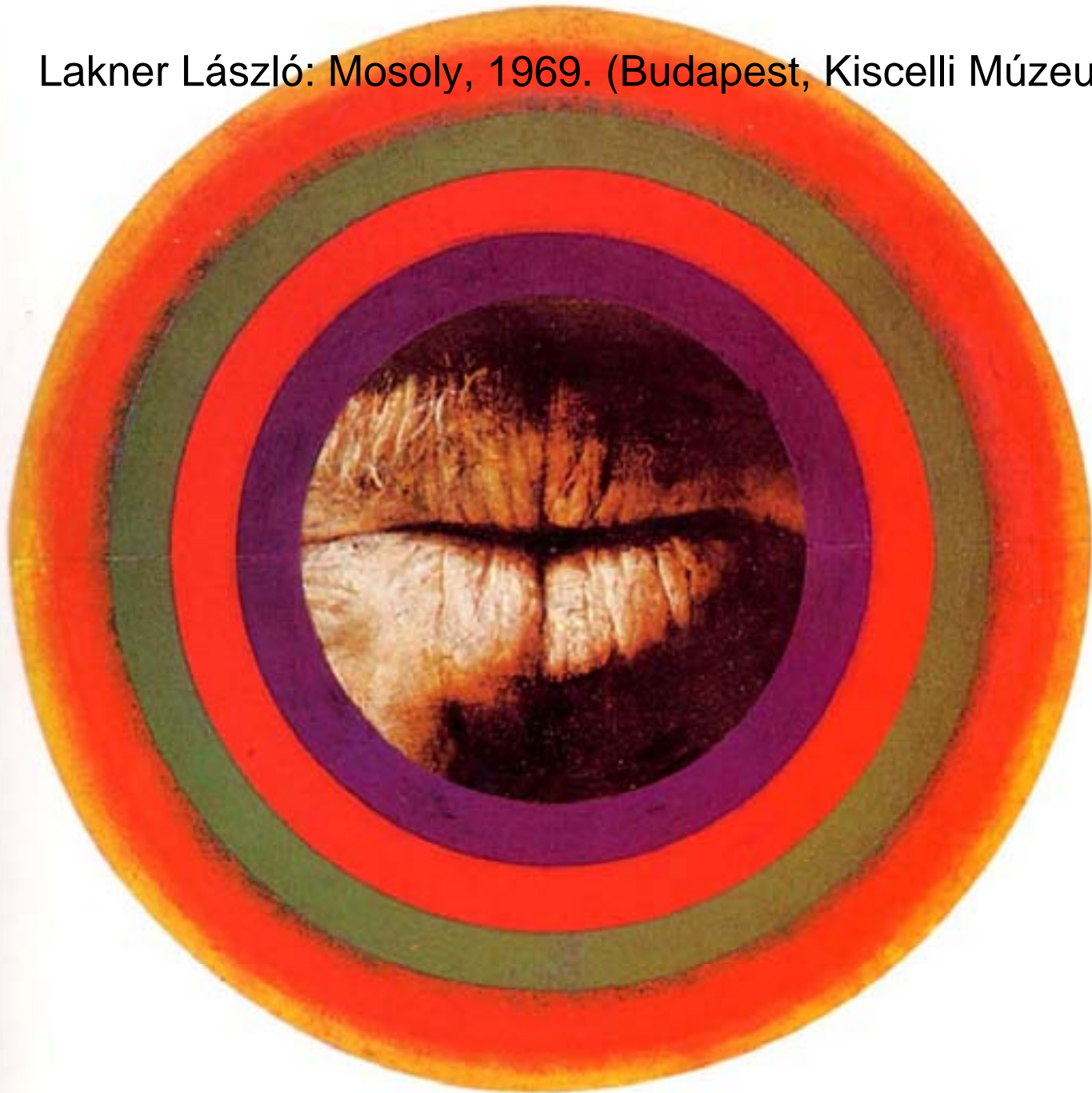
532

Kondor Béla: Rajz, 1969. (Győr, Kolozsváry gyűjtemény)

Lakner László: Mosoly, 1969. (Budapest, Kiscelli Múzeum)

Pauer Gyula: Pszeudo, 1970. (mgt.)

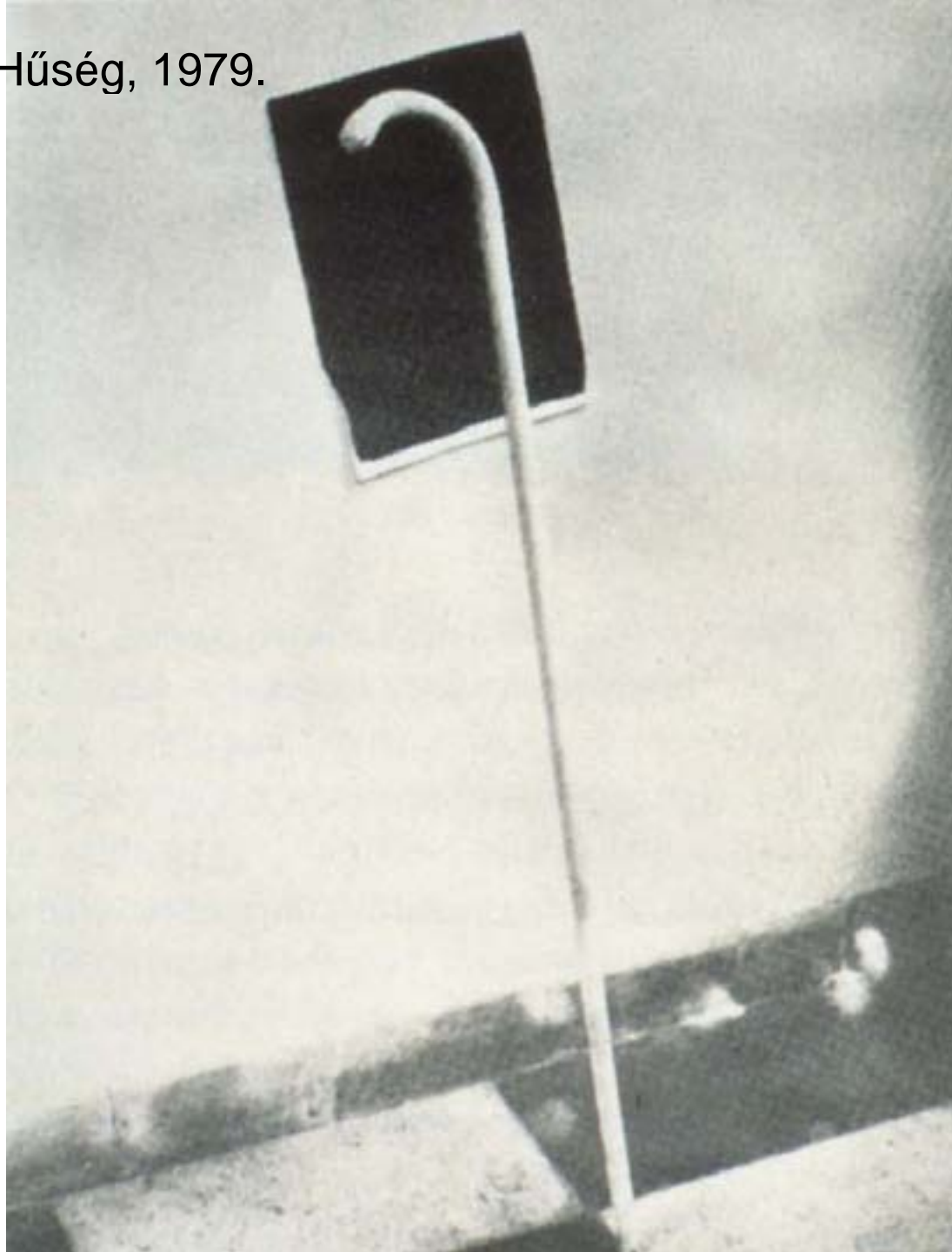
535

Haraszty István: Kalitka, 1973. (Székesfehérvár, István Király Múzeum)

Erdély Miklós: Hűség, 1979.

537

(Cindy) Sherman: Cím nélküli állókép 48., 1979.

539 Bak Imre: Tao, 1996. Ludwig

Your body

is a

battleground

Barbara Kruger:
A tested csatatér,
1989.

541 Rebecca Horn: Concert for Anarchy, 1994

Németh Ilona: Elementáris objekt, 1996.

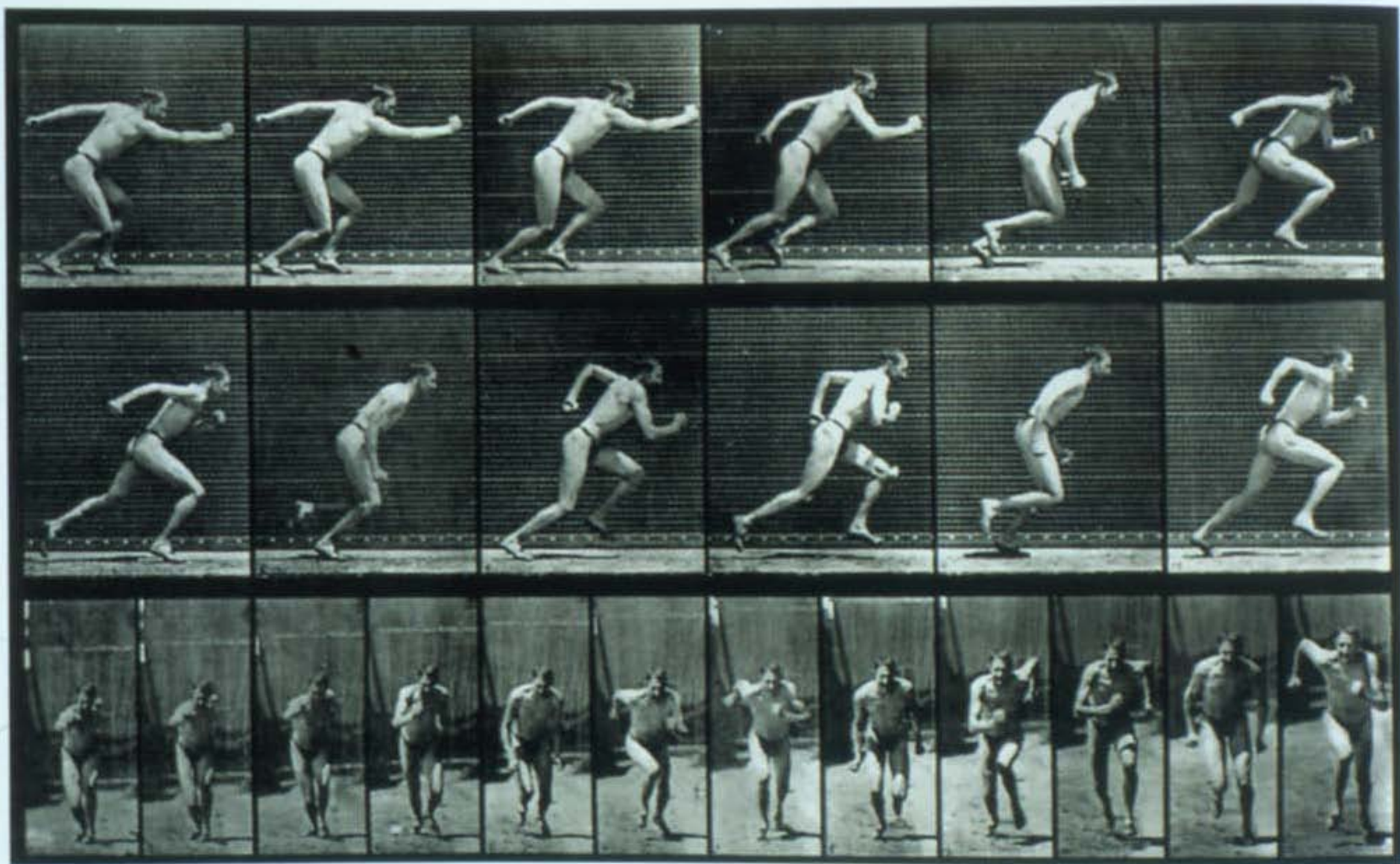

543 Gerber Pál: Te egy kiválasztott vagy, 1996.

FOTÓ

545 Eadweard Muybridge: A mozgás bűvöletében - kétlábon futó ember

Laci és Lucia 1925-28, fotogram
(Moholy-Nagy Foundation)

Alexander
Rodcsenko:
Telefonáló nő

Man Ray:
Casati grófnő
1922.

Munkácsi:
Gyerekek
Bad Kissingenből
Berliner
Illustrierte
Zeitung 1929.

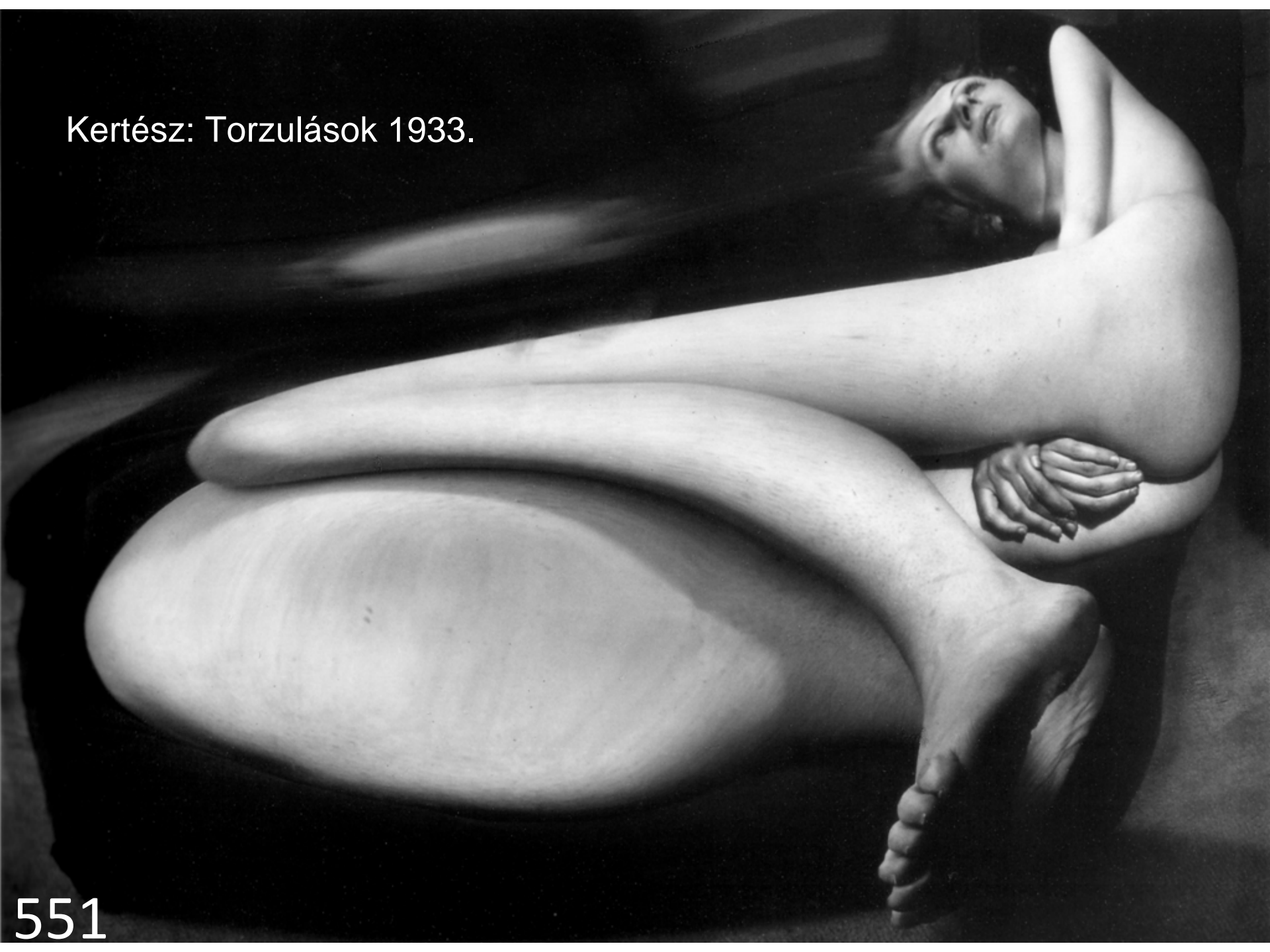
Edward Weston: Cabbage Leaf, 1931.

550

Kertész: Torzulások 1933.

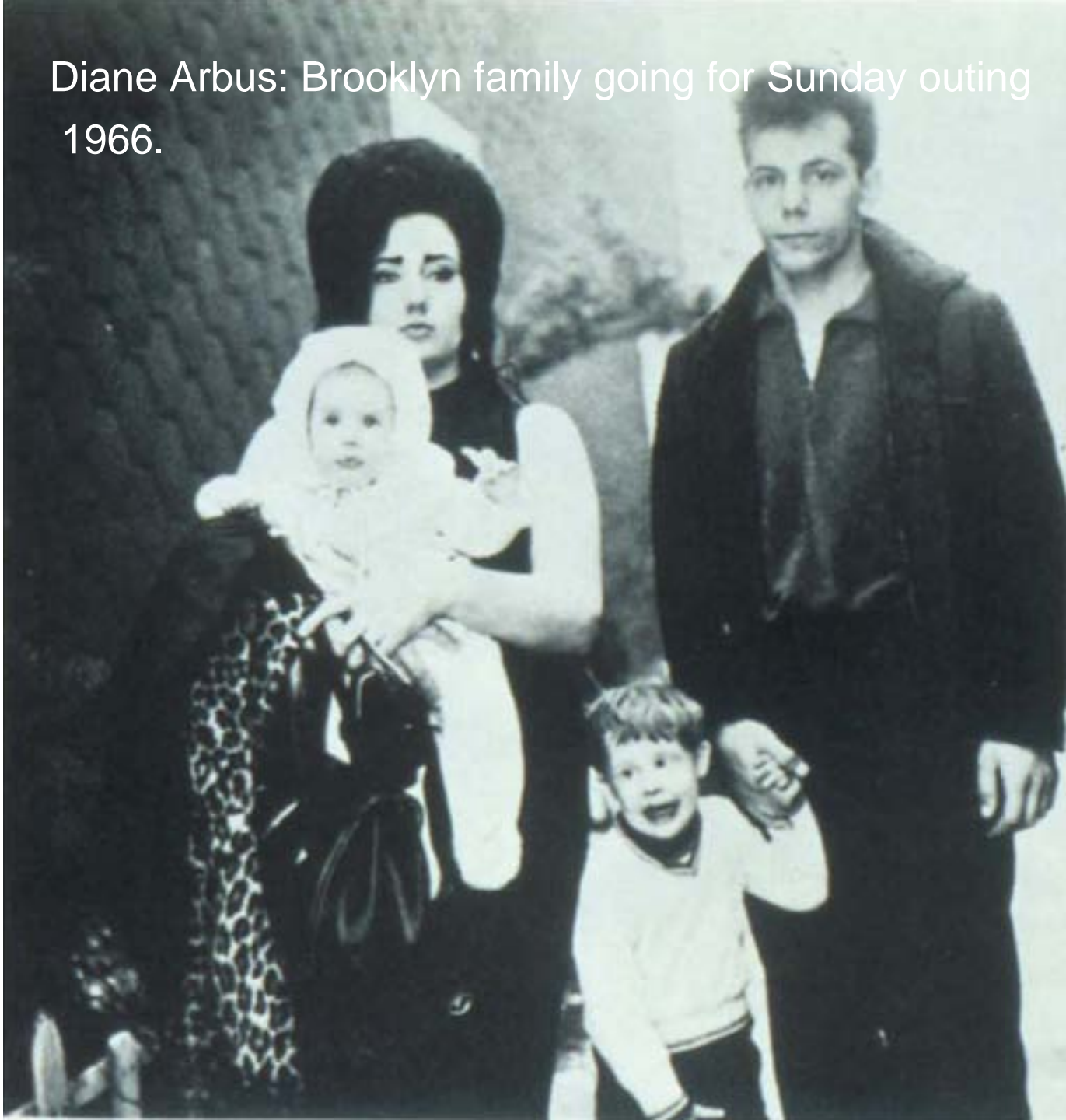
552 Sunday on the Banks of the River Marne © Henri Cartier-Bresson, 1938.

Capa: Kollaboráns nő, akinek német katonától született gyermeke. Chartres, 1944. augusztus 18.

Diane Arbus: Brooklyn family going for Sunday outing
1966.

Avedon: Jacob Israel Avdeon 1974. Camera Magazine

NÉPRAJZ

559

560

561

563

565

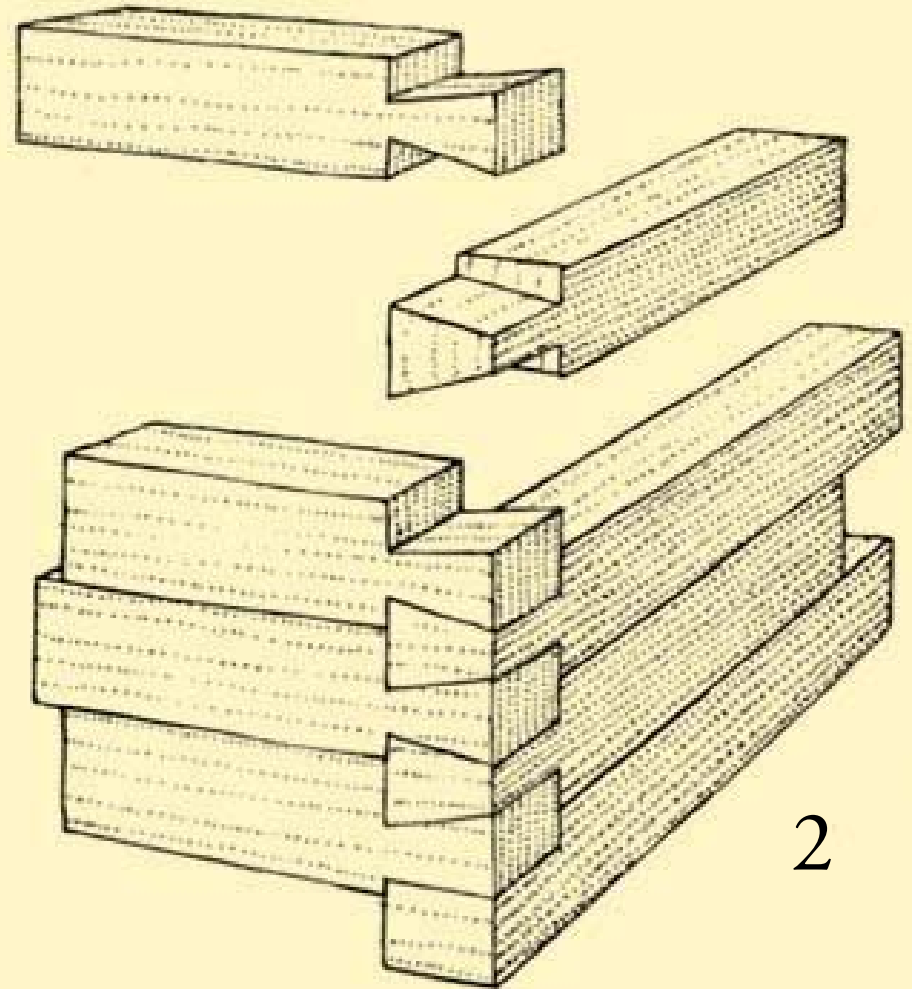
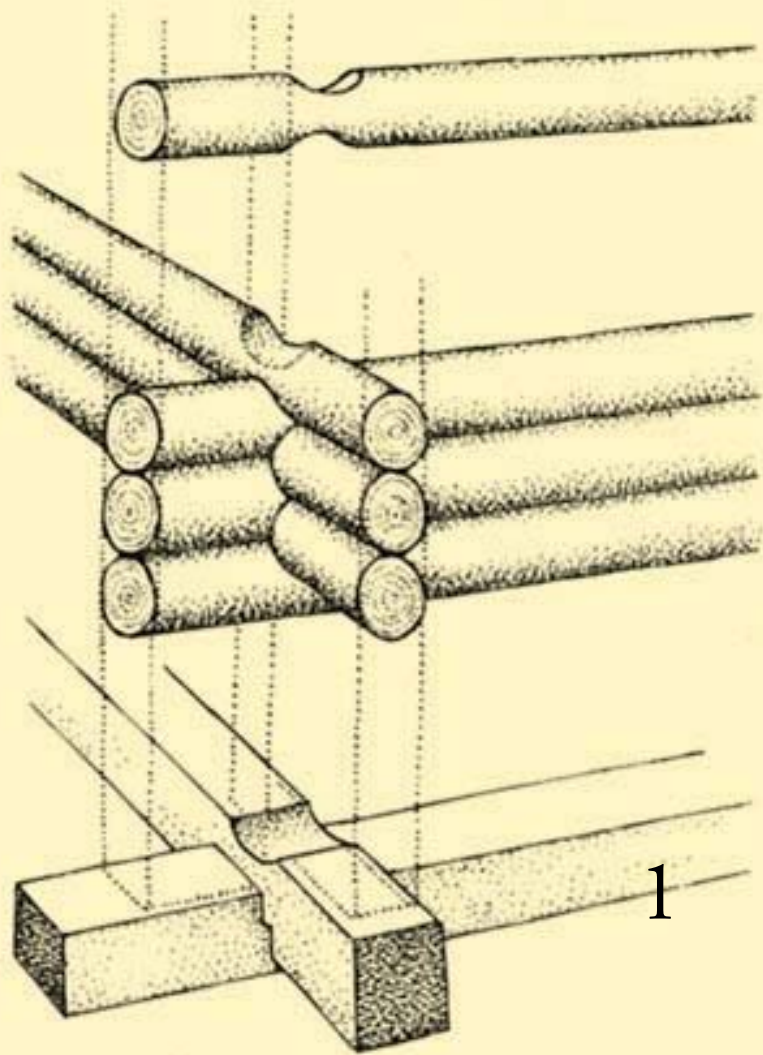

571

575

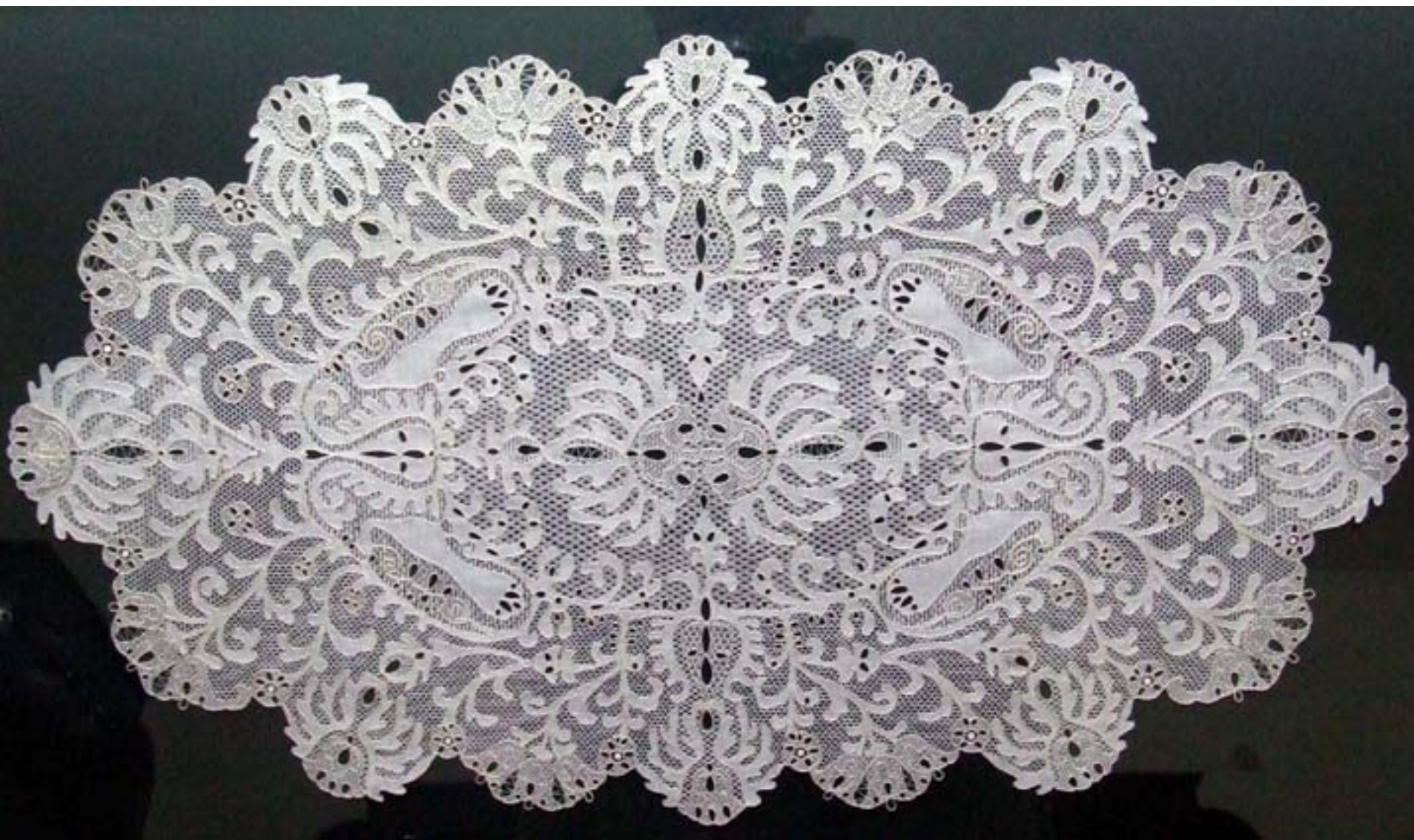

ISTEN HOZOTT HA MÉSZ ISTEN LEGYEN VELED

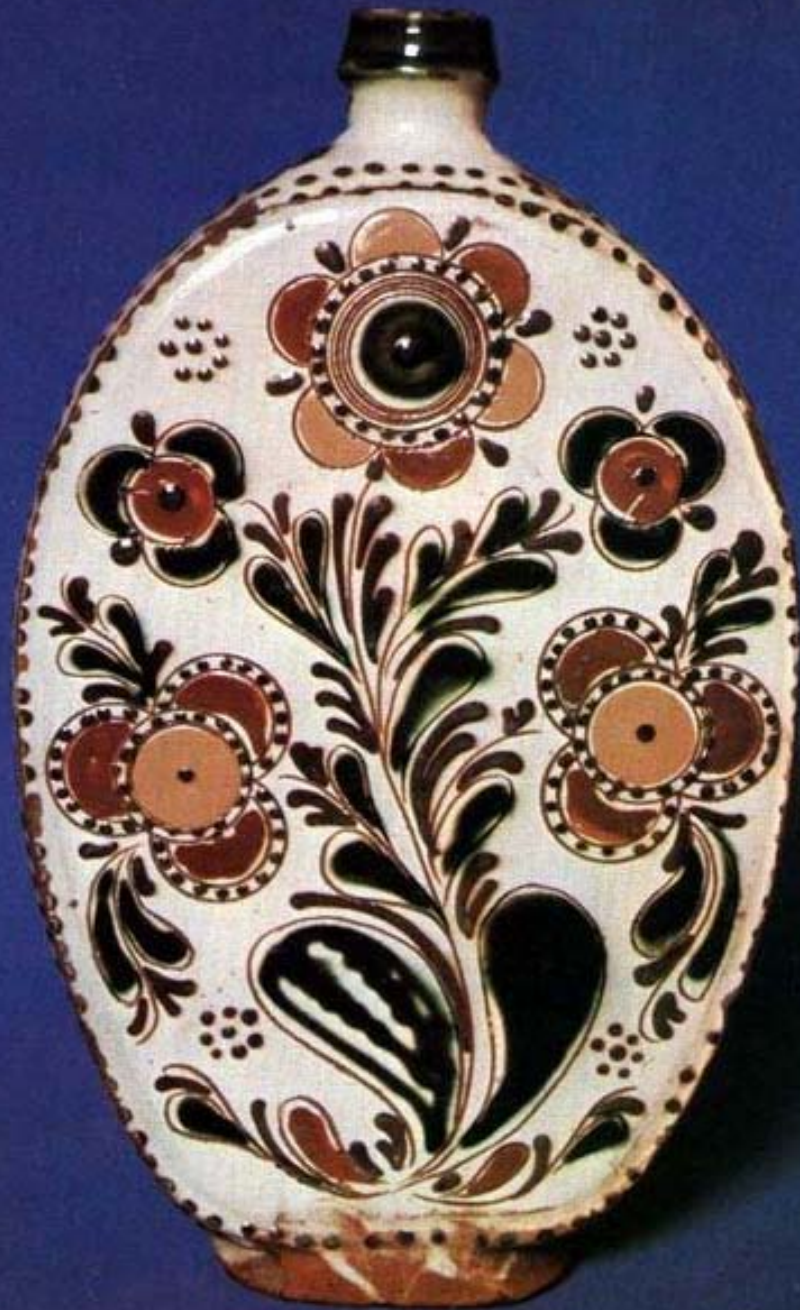
577

578

580

581

583

584

585

586